

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΞΣΤ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14-115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308 | 1/15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1989 | ΑΡΙΘ. 1

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ
Ἄριθ. Πρωτ. 2596

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Σ Ε Ρ Α Φ Ε Ι Μ

Π ρ ὸ ς
Τὸ Εὐσεβὲς πλήρωμα
τῆς καθ' Ἡμᾶς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς

Ἀγαπητοί μου Χριστιανοί,

γιὰ ἄλλη μιὰ φορά ἀξιωνόμεθα νὰ ἐορτάσουμε τὸ κοσμοσωτήριο ἱστορικὸ γεγονός τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρός μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Περιχαρεῖς φάλλουμε: «Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἐξ ὕψους ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ἀνατολὴ ἀνατολῶν, καὶ οἱ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ εὔρομεν τὴν ἀλήθειαν· ἐκ τῆς Παρθένου γὰρ ἐτέχθη ὁ Κύριος».

Ἀλλὰ τὴν χαρὰν μας αὐτὴν τὴν μετριάζει ἡ συνειδητοποίηση τῆς βαθεῖας πνευματικῆς κρίσεως ποὺ βλέπουμε καὶ ὁσφραίνόμεθα καὶ ψηλαφοῦμε ὀλόγυρά μας. Σὰν νὰ μὴν ἔχει ἀνατείλει ὁ προαιώνιος Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὁ κόσμος μας (δηλαδὴ ὅλοι ἐμεῖς) ζῆ τὴν τραγικὴ ἀνεσιτότητα, ἀνασφάλεια καὶ ἀβεβαιότητα μιᾶς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀποσυνθέσεως. Δὲν εἶναι μόνον ἡ ὀδυνηρὴ πραγματικότητά τῶν μαζικῶν θανάτων καὶ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων, τῆς τρομοκρατίας καὶ τοῦ ἐκβαρβαρισμοῦ, ποὺ λυμαινόνται γειτονικὲς χῶρες, ἀλλὰ καὶ μᾶς ἔδωσαν φρικτὰ δείγματα —κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ λήγοντος χρόνου— μέσα στὴν ἴδια τὴν φιλειρηνικὴ χώρα μας. Εἶναι, κυρίως, τὰ ἀνησυχητικὰ συμ-

πτώματα κοινωνικῆς διαφθοράς, μὲ τὸν προκλητικὸ παραγκωνισμό τῶν πνευματικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἠθικῶν ἀναστολῶν, μὲ τὴν θεσμοποίηση τῆς ἀδικίας καὶ τῆς παρανομίας, μὲ τὸν ἐκχυδαϊσμό τοῦ ἀνθρώπου, μὲ τὴν ἐπιδημικὴ ἐξάπλωση τῶν ναρκωτικῶν οὐσιῶν καὶ ἰδεῶν, γιὰ τὸν ἐκμαυλισμὸ τῶν νέων, μὲ τὴν ἀσύδοτη διάδοση παγανιστικῶν ἢ παραθρησκευτικῶν διδασκαλιῶν καὶ ρευμάτων, ὅπως τῆς ἀστρολογίας, τοῦ ἀποκρυφισμοῦ, τοῦ γκουρουϊσμοῦ κ.ο.κ. Καὶ σὲ ὅλα αὐτὰ προστίθεται ὁ λήθαργος τοῦ ἐφησυχασμοῦ τῶν ὑπόλοιπων, ἡ κοινωνικὴ ἀδιαφορία, ἡ σύγχυση τῶν πεποιθήσεων, ἡ ἀτολμία τοῦ συμβιβασμοῦ, ὁ ἐκμηδενισμὸς κάθε προσωπικῆς ἀντιστάσεως, μέσα στὴν περιρρέουσα ἀτμόσφαιρα τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ καὶ ἠθικοῦ σκότους, τὸ ὁποῖο ἐπικροτεῖται σὰν φῶς καὶ πολιτιστικὴ ἐξέλιξη, σὰν κοινωνικὴ προσαρμογὴ καὶ προσοδευτικότητά.

Σὰν Χριστιανοί, βεβαίως, ἔχουμε τὴν διάκριση νὰ ἐρμηνεύσουμε αὐτὴν τὴν ἐκτροπὴ τοῦ κόσμου, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀλαζονικῆς προσπάθειάς του γιὰ αὐτονομία, αὐτοσωτηρία καὶ αὐθιπέρβαση, δίχως τὸν Χριστὸ καὶ ἐναντίον τοῦ θελήματός Του. Καὶ γνωρίζουμε πολὺ καλά, ὅτι τὰ ὑποκατάστατα τῆς Χριστο-σωτηρίας ποὺ διαφημίζονται στὶς μέρες μας (τὰ νεοθρησκευτικὰ, τὰ κοινωνικὰ, τὰ ἐπιστημονικὰ καὶ τεχνολογικὰ) θὰ διαιωνίζουν τὴν ταλαιπωρία καὶ αὐτο-διάβρωση τοῦ κόσμου.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ ἀδιέξοδο καὶ καταθλιπτικὸ σκότος, ἐπισκέπτεται καὶ πάλιν ἐφέτος ὅλους ἐμᾶς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, «ἡ ἐλπίς πάντων τῶν περὰ

Ε Ο Ρ Τ Ι Α Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Α (*)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Άριθμ. Πρωτ. 3776

Άθήνησι τῆ 12-12-1988

Παναγιώτατε και Θεϊότατε Άρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενικῆ Πατριάρχου, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητέ και περιπόθητε ἀδελφὲ και συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Δ η μ ἦ τ ρ ι ε, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι υπερῆδιστα προσαγορεύομεν.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς και Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πέμψας τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἐπὶ σωτηρία τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων.

Και εὐλογητὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ὁ ἐλθὼν και εὐαγγελισάμενος ἡμῖν εἰρήνην, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρω ἐν και τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας.

Εὐλογοῦμεν και δοξάζομεν Αὐτὸν κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην και ἀγίαν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐν χαρᾷ και ἀγαλλιάσει πολλῇ πανηγυρίζομεν τὴν ἐπὶ γῆς ἐπιφάνειαν Αὐτοῦ. Αὐτὸς γὰρ ἡμᾶς τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς οὐρανόθεν διεσπαρμένους εἰς ἐνότητα ἐκάλεσε και ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τῆς μᾶς πίστεως ἐν ἐποίησε και τῷ συνδέ-

των τῆς γῆς». Μὲ τὴν ἀπροσμέτρητη φιλανθρωπία και Χάρη Του, ἀναχωνεῖ τὴν θρυμματισμένη ἀξιοπρέπειά μας, χαλυβδώνει τὴν χαλαρωμένη θέλησή μας, ἀνορθώνει τὸ πεσμένο ἠθικὸ μας, ἀποκαθιστᾷ τὸ ἦθος μας, ἀναγεννᾷ ὁλόκληρο τὸ «εἶναι» μας, ὥστε νὰ διασώσουμε τὸ «κατὰ φύσιν» και ν' ἀνεβοῦμε στὸ «ὑπὲρ φύσιν».

Ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς και Σωτὴρ μᾶς φανερώνει τὴν ἀληθινὴ ἀνθρώπινη φύση και ὑπόστασι, ἀλλὰ και τὴν ζωὴ γιὰ τὴν ὁποία μᾶς ἐπλασε. Αὐτῆς τῆς ἀληθινῆς φύσεως και ζωῆς ἐποικοδόμημα εἶναι ἡ εἰρηνικὴ ἐπιβίωσι και ἡ ἀδελφικὴ συνύπαρξι, ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη και ἀρετῆ αἰτήματα πανανθρώπινα και καθολικά, τὰ ὁποία μένουν και θὰ μένουν ἀνεκπλήρωτα, ὅσο παραθεωροῦμε τὸ μοναδικὸ τους θεμέλιο, τὸν Χριστό.

Και σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἐντοπίζεται ἡ μεγάλη εὐθύνη ὅσων πιστεύομε σ' Αὐτὸν και Τὸν λατρεύομε: τὸ χαρμόσυνο ἀγγελμα τῆς Γεννήσεως τοῦ Θεοανθρώπου και τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖο ἐξαγγέλλει σήμερα ὁ οὐρανὸς

σὺν τῆς εἰς Αὐτὸν ἀγάπης τὸ ἐν φρονούντας ἀρρήκτως συνέδεσε.

Εἴη τὸ Ὄνομα Αὐτοῦ εὐλογημένον ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ταύτῃ πρὸς ἡμᾶς δωρεᾷ.

Ἐν Αὐτῷ τοίνυν περιπτυσσόμενοι Ὑμᾶς, τιμιώτατε και σεβάσμιε ἀδελφὲ και Δέσποτα, εὐχόμεθα Ὑμῖν τε και πάσῃ τῇ περι Ὑμᾶς σεπτῇ χορεία τῶν ἀδελφῶν ἀρχιερέων, τῶν εὐλαβεστάτων ἱερέων και τῷ πιστῷ λαῷ, ὅπως ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρῇ Ὑμᾶς ἅπαντας και ἀγιαζῇ και χαρίζηται τῷ κόσμῳ Αὐτοῦ τὸν γένον ἐνιαυτὸν τῆς χρηστότητος Αὐτοῦ εἰρηνικὸν και πλήρη πάσης ἀγαθωσύνης, ἵνα και ἡμεῖς τῆς εἰρήνης και τῆς κοινῆς ἡσυχίας τῶν καρπῶν ἀπολαύοντες ὑμῶμεν ἀπερισπάτως τὸ πάντιμον και μεγαλοπρεπὲς Ὄνομα τοῦ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἐπὶ δὲ τούτοις και αὐθις κατασπαζόμενοι Ὑμᾶς μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἐπιφανέντι ἀγάπης και τῆς ἐν Αὐτῷ εἰρήνης και χαρᾶς διατελοῦμεν

Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

* Ἀνάλογα Γράμματα ἀπεστάλησαν και πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς Ὀρθοδόξους Πατριάρχας και τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν Ὀρθοδόξων Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

στὴ γῆ, εἶναι χρέος ζωῆς γιὰ μᾶς, νὰ τὸ ἐπανευαγγελισθοῦμε πρὸς τὸν κόσμον ἐπὶ τὴν ὅλη ἀναστροφή και πολιτεία μας. Νὰ διδάξομε στὴ νέα γενιά, στοὺς οἰκείους και στοὺς φίλους μας και νὰ διακηρύξομε πρὸς κάθε κοινωνικὴ μονάδα και δομῆ, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ μοναδικὴ πηγὴ τῆς ζωῆς, τῆς χαρᾶς, τῆς εἰρήνης, τῆς ἀδελφосύνης και τῆς πραγματικῆς κοινωνικῆς προόδου. Αὐτὸς και μόνον κρατεῖ στὰ χέρια τῆς ἀγάπης και τῆς φιλανθρωπίας Του τὸ μέλλον τοῦ κόσμου μας.

Στὴ δικὴ Του εὐλογία και Χάρη ἃς ἐμπιστευθοῦμε «ἐαυτοὺς και ἀλλήλους και πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν», κατὰ τὸ ἐρχόμενο νέο ἔτος, τὸ ὁποῖο εὐχομαι πατρικὰ νὰ εἶναι ὑγιεινὸ και πανευφρόσυνο γιὰ ὅλους, προσωπικά, οἰκογενειακά, κοινωνικά.

Διάπυρος ἐν Χριστῷ εὐχέτης

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

† ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης παντὶ τῷ πληρώματι τῆς Ἐκκλησίας χάριν καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ ἐν σπηλαίῳ γεννηθέντος Σωτῆρος Χριστοῦ

«Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε·
Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε·
Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε».

Θὰ ἀκουσθῶν καὶ πάλιν εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, μελωποιοημένοι ὑπὸ τοῦ ὕμνου τῆς Ἐκκλησίας, οἱ θεόπνευστοι οὗτοι λόγοι τοῦ ἱεροῦ Πατρὸς καὶ μεγάλου θεολόγου Γρηγορίου. Καὶ αἱ ψυχαὶ ὄλων τῶν εὐσεβῶν πιστῶν θὰ σκιρτήσουν εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν λόγων τούτων καὶ θὰ δοξάσουν τὴν ἀπειρον εὐσπλαγχνίαν καὶ ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἄκραν Αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς συγκατάβασιν.

Ὅντως, ἀδελφοὶ ἀγαπητοὶ καὶ τέκνα περιπόθητα, ὄντως τὸ νόημα τῆς μεγάλης τῶν Χριστουγέννων ἐορτῆς ἀνακεφαλαιούται κατὰ τρόπον ἐξαισιον εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἁγίου Πατρὸς, τοὺς ὁποίους καὶ λίαν ἐπικαίρους θεωροῦμεν σήμερον. Διότι κατὰ τὴν μεγάλην καὶ εὐσημον ταύτην ἡμέραν, ἡ Ἐκκλησία πανηγυρίζει τὴν συνάντησιν οὐρανοῦ καὶ γῆς, Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος λαμβάνει σάρκα ἐκ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, διὰ τὴν ἐνώση ἐν ἑαυτῷ τὸ ἄκτιστον καὶ τὸ κτιστόν, τὸν Δημιουργὸν μετὰ τῶν δημιουργημάτων Αὐτοῦ. Εἰς τὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ σήμερον γεννᾶται ἡ δυνατότης τοῦ ἀνθρώπου νὰ θεωθῇ καὶ νὰ φέρῃ εἰς κοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ ὄλην τὴν κτίσιν. Τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ δι' αὐτοῦ ἡ κτίσις ὄλη χαίρουσιν σήμερον αἰσθανόμενοι ἐν μέσῳ αὐτῶν τὴν ἐνεργὸν παρουσίαν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐν τῷ Ὅποιῳ καὶ διὰ τοῦ Ὅποιου καὶ χάριν τοῦ Ὅποιου ἐκτίσθησαν τὰ πάντα (Πρβλ. Κολ. 1, 16-17).

Εἰς τὸ Σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ σήμερον ἡ Ἱστορία

σχίζεται εἰς δύο καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου καταξιούται ὅτι προηγήθη καὶ ὅτι ἠκολούθησε, τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἱστορίας. Ὁ χρόνος παύει νὰ εἶναι φορεὺς ἀπελπισίας, ἀδιεξόδων καὶ θανάτου, καὶ γίνεται φορεὺς ζωῆς αἰωνίου καὶ ἀληθινῆς. Χάρις εἰς τὸν σαρκωθέντα Λόγον ὁ ἄνθρωπος γίνεται «οἰκίος τοῦ Θεοῦ» (Ἐφεσ. 2,19), συνδαιτυμὸν Αὐτοῦ εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς αἰωνίου Εὐχαριστίας, κληρονόμος τῆς Βασιλείας Αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο σήμερον πανηγυρίζει ὄχι μόνον τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀλλὰ σύμπασα ἡ δημιουργία, καθὼς γεύεται ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν δυνατότητα τῆς λυτρώσεως αὐτῆς ἐκ τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου.

Ἄλλ' ἡ ἔλευσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον, δὲν ἐπέφεραν αὐτομάτως καὶ ὡς διὰ μαγείας τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ κόσμου. Εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς μεταμορφώσεως τοῦ κόσμου ὁ Θεὸς σέβεται τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον καὶ κατέστησε κορωνίδα καὶ ἡγεμόνα τῆς κτίσεως, ὑπεύθυνον διὰ τὴν τύχην καὶ τὴν πορείαν τῆς ὄλης ὕλικῆς δημιουργίας. Χωρὶς τὸν Θεὸν σαρκωθέντα ὁ ἄνθρωπος οὐδὲν δύναται νὰ κατορθώσῃ διότι εἶναι ὁ ἴδιος δέσμιος τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου. Τώρα ποῦ ὁ Θεὸς εἶναι μεθ' ἡμῶν, Ἐμμανουήλ, ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐθύνην, ἡγεμόνος μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Χριστῷ, νὰ κατευθύνῃ, τὴν πορείαν τῆς Ἱστορίας εἰς τὸν τελικὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἐκτίσθη ὁ κόσμος. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλέον ὑπεύθυνος διὰ τὴν πορείαν τῆς Ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὄλην δημιουργίαν.

Ἄδελφοὶ καὶ τέκνα ἀγαπητά,

Ἴσως οὐδέποτε ἄλλοτε τὸ μήνυμα τῶν Χριστουγέννων, τὸ μήνυμα τῆς ἐνώσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς ἐν τῷ Χριστῷ, νὰ ἀντήχησε τόσο ἐκρινῶς ὅσον εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν ὡς μήνυμα εὐθύνης τοῦ ἀνθρώπου δι' ὄλην τὴν δημιουργίαν. Σήμερον ὁ ἄνθρωπος ἀποδεικνύει πλέον κατὰ τρόπον ἀναμφίβολον ὅτι εὐθύνεται διὰ τὴν πορείαν ὄχι μόνον τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ὕλικῆς κτίσεως, τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ. Εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν περισσότερο πάσης ἄλλης ἐποχῆς ἡ κτίσις «συστενάζει καὶ συγυδίνει» (Ρωμ. 8,22), διότι ὁ ἡγεμὸν αὐτῆς ἄνθρωπος ἀρνείται ἐπιμόνως νὰ τὴν ἐν-

ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ ΤΗΣ ΒΟΣΤΩΝΗΣ

Κατόπιν προσκλήσεως και υπό την ύψηλή προστασία του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Γέροντος Β. και Ν. Αμερικῆς κ. Ιακώβου συνήλθε στη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού της Βοστώνης (Brookline, Massachusetts, U.S.A.), μεταξύ 2 και 10 Σεπτεμβρίου 1988, υπό την προεδρία του Μεθοδιστοῦ Καθηγητοῦ John Deschner, ἡ Διαρκῆς (Ἐκτελεστική) Ἐπιτροπή (Standing Commission) του Τμήματος «Πίστις και Τάξις» (Faith and Order) του Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Στὴν Ἐπιτροπή αὐτὴ ἀπὸ ὀρθόδοξη πλευρὰ συμμετείχαν ὁ Ἀντιπρόεδρος του Τμήματος «Πίστις και Τάξις» Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Βαρθολομαῖος (Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο), ὁ ὁποῖος ἀπηύθυνε χαιρετισμὸ πρὸς τοὺς συνέδρους ἐκ μέρους τῆς Α.Θ. Παναγιότητος του Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου, ὁ αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος Καθηγητῆς πατὴρ Vitaly Boronov (Ἐκκλησία Ρωσίας), ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀράντ,

Ἰενουπόλεως και Χαλματζίου κ. Τιμόθεος (Ἐκκλησία Ρουμανίας), ὁ ὑπογραφομένους Καθηγητῆς Εὐάγγελος Θεοδώρου (Ἐκκλησία Ἑλλάδος), ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σουχούμης και Ἀμπκαζέτι κ. Δαυῖδ (Ἐκκλησία Γεωργίας) και ὁ αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος Καθηγητῆς πατὴρ Θωμᾶς Χόπκο (Σεμινάριο Ἁγίου Βλαδιμήρου Ν. Ὑόρκης). Ἡ Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυροῦ ἐκπροσωπήθηκε στὶς συνεδρίες τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὸν Πρόεδρο του Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου και τῆς Σχολῆς αὐτῆς Πανιερώτατο Μητροπολίτη Ν. Ἱερσέης κ. Σίλα και ἀπὸ τὸν Κοσμήτορα και Καθηγητῆ τῆς Σχολῆς αἰδεσιμολογιώτατο πατέρα Ἀλκιβιάδῃ Καλυβόπουλο (Calivas), ὅπως ἐπίσης ἀπὸ τοὺς Καθηγητὰς κύριο Γεώργιο Μπεμπῆ, αἰδεσιμολογιωτάτους πατέρας Στυλιανὸ Χάρακα, Ἐμμανουὴλ Κλάψη και Θωμᾶ Fitzgerald και τὴν κυρία Κυριακὴ Fitzgerald. Τὴν εὐθύνη τῆς ὀργανώσεως του Συνεδρίου εἶχε σὲ συνεργασία μὲ τὸν Κοσμήτορα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς του «Τιμίου

τάξῃ εἰς τὸ σῶμα του σαρκωθέντος Λόγου, τὴν διάζει ἀσεβῶς και τὴν καταπατᾷ ἀνηλεῶς. Ἀντὶ γὰρ τὴν ἐνώση μὲ τὸν οὐρανόν, τὴν καθυποτάσσει εἰς τὸ ἰδικόν του θέλημα. Ἀντὶ γὰρ τὴν ἀναφέρῃ εἰς τὸν Δημιουργόν ὡς ἄρτον τῆς Εὐχαριστίας, τὴν μεταβάλλει εἰς μέσον ἱκανοποιήσεως τῶν ὀρέξεων και τῶν ἀτερμόνων ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ. Και διὰ τοῦτο ἡ ὑλικὴ κτίσις ἐπαναστατεῖ εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν πρὸς τὸν ἴδιον τὸν ἄνθρωπον και τὸν ἀπειλεῖ μὲ ἀφανισμόν. Ἡ οἰκολογικὴ κρίσις τῆς σήμερον μαρτυρεῖ περὶ τούτου κατὰ τρόπον δραματικόν.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ ἀπευθύνομεν ἀπὸ του Ἱεροῦ Κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας, του Φαναρίου, ἐγκάρδιον μὲν ἑόρτιον ἐν Χριστῷ γεννηθέντι ἀσπασμόν και χαιρετισμόν τοῖς Μακαριωτάτοις ἀδελφοῖς Προκαθημένοις τῶν Ἁγίων κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τοῖς Ἀρχηγοῖς τῶν φίλων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, τοῖς ἱερωτάτοις ἀδελφοῖς Ἱεράρχαις του καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ θρόνου και ἀπασῶν τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εὐχὴν δὲ και εὐλογίαν παντὶ τῶν Ὁρθοδόξῳ πληρώματι και τῷ κόσμῳ παντὶ και καλοῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς και πάντας ὅπως ἐνωτισθῶμεν

μετὰ προσοχῆς τὸ μήνυμα τουτο τῆς εὐθύνῃς ἡμῶν. Ποιμένες και ποιμαινόμενοι, κυβερνῆται και κυβερνώμενοι, πάντες οἱ πιστοί, ὅσοι ἑορτάζομεν ἐφέτος τὰ Χριστούγεννα, ἄς θεωρήσωμεν, ὁ καθεὶς ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ θέσεως, ὑπευθύνους ἑαυτοὺς διὰ τὸν κόσμον, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐνεπιστεύθη εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. Ὅτι ὁ Υἱὸς του Θεοῦ προσέλαβε και ἔκαμε σῶμα Αὐτοῦ γενόμενος ἄνθρωπος ἄς μὴ χαθῆ, ἀλλ' ἄς γίνῃ προσφορά Εὐχαριστίας πρὸς τὸν Δημιουργόν, ἄρτος ζωῆς κοινωνούμενος ἐν δικαιοσύνῃ και ἀγάπῃ μετὰ τῶν συνανθρώπων ἡμῶν, ὕμνος εἰρήνης δι' ἅπαντα τὰ πλάσματα του Θεοῦ. Τότε μόνον θὰ ὑπαντήσωμεν ἀξίως τὸν ἐξ οὐρανοῦ ἐλθόντα και πάλιν ἐρχόμενον, τὸν Υἱὸν και Λόγον του Θεοῦ, τὸν δι' ἡμᾶς και τὸν κόσμον Αὐτοῦ ἅπαντα ἐνανθρωπήσαντα. Ὡ ἡ δόξα, ἡ τιμὴ και ἡ εὐχαριστία σὺν τῷ ἀνάρχῳ Αὐτοῦ Πατρὶ και τῷ Παναγίῳ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας.

Χριστούγεννα, ἀλπηΐ

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Δ η μ ή τ ρ ι ο ς
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὡμῶν.

Σταυροῦ) πατέρα Ἀλκιβιάδη Calivas, ὁ πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης καὶ Καθηγητῆς πατῆρ Γεννάδιος Λυμούρης, ὁ ὁποῖος ἐκπροσωπεῖ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ εἶναι ἡγετικὸ στέλεχος τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις».

Τὰ κύρια θέματα, πού συζητήθηκαν ἀναφέρονταν στὴ διαδικασία καὶ στὶς προοπτικὲς τῆς περαιτέρω προωθήσεως τῆς προβολῆς τῶν τριῶν μεγάλων προγραμμάτων μελέτης τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις», τὰ ὁποῖα θὰ παρουσιαστοῦν καὶ ἀξιολογηθοῦν τόσο στὴν Ὀλομέλεια τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς, πού θὰ συνέλθῃ τὸν Αὐγούστο τοῦ 1989 στὴ Βουδαπέστη, ὅσον καὶ στὴν Ζ' Γενικὴ Συνέλευσι τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, πού θὰ πραγματοποιηθῇ τὸ 1991 στὴν Καμπέρρα. Τὰ τρία αὐτὰ προγράμματα εἶναι: 1) «Ἡ Ἀποστολικὴ Πίστις σήμερα». 2) Ἡ ἀξιολόγησις τοῦ γνωστοῦ κειμένου «Βάπτισμα-Εὐχαριστία-Λειτουργημα» καὶ 3) «Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἀνανέωσις τῆς ἀνθρωπίνης κοινότητος». Ἐπίσης συζητήθηκαν καὶ μερικὰ ἄλλα θέματα, ὅπως τὸ ζήτημα τῆς σχέσεως τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἱεραποστολῆς, τὸ ζήτημα τῆς συμμετοχῆς νέων θεολόγων στὶς ἐργασίαι τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις» καὶ θέματα τεχνικοῦ χαρακτῆρος.

Ἐπιφυλασσόμενοι νὰ γράψωμε στὸ προσεχὲς μέλλον περισσότερα γιὰ τὰ προγράμματα μελέτης τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις», περιοριζόμεσθε στὸ παρὸν ἄρθρον νὰ ἀναφερθοῦμε σὲ μερικὲς ἐντυπώσεις ἀπὸ τὰ λαμπρὰ πνευματικὰ κέντρα τῆς Βοστώνης, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀκτινοβόλες ἐστῖαι τοῦ ἑλλην-ορθοδόξου πνεύματος.

Πρῶτα-πρῶτα ὅλοι οἱ συνέδρου ἀπολάσαμε λαμπρὴ φιλοξενία στοὺς θαυμάσιους χώρους τῶν Οἰκοτροφείων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ «Τιμίου Σταυροῦ», πού βρίσκονται σ' ἓνα θαυμάσιο — ἐξαιρετοῦ φυσικῆς ὠραιότητος καὶ θεᾶς — μεγάλο λοφῶδες κτῆμα μεγάλης ἀξίας.

Ἐπειτα σὲ ὅλους τοὺς συνέδρους ἔκαμε ἐντύπωσι ἡ λαμπρὴ ὀργάνωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

τοῦ «Τιμίου Σταυροῦ», πού πρόσφατα ἐώρτασαν τὴν 50ετηρίδα τους. Γιὰ τὰ ἐξαιρετὰ αὐτὰ πνευματικὰ φυτώρια τὴν 2α Ἰουλίου 1988 σὲ ἄρθρο μας στὴν ἔφημερίδα «Ἐλεύθερος Τύπος» σημειώσαμε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὅτι αὐτὰ «γνωρίζουν σήμερα λαμπρὴ ποιτικὴ ἀναβάθμισι, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ διακρινομένου γιὰ τὴ σύνεσι καὶ τὴ λαμπρὴ μὀρφωσί του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ν. Ἱερσέης κ. Σίλα. Τὰ δύο αὐτὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, πού εἶναι πράγματι ἀκτινοβόλοι φάροι καὶ προβάλλουν τὴν Ἑλληνικὴ Ὀρθοδοξία καὶ τὸ ἑλληνικὸ ἀνθρωπιστικὸ ἰδεῶδες στὴ Β. καὶ Ν. Ἀμερικὴ, διακρίνονται γιὰ τὴν ὑψηλὴ ἀκαδημαϊκὴ στάθμη τους, γιὰ τὸ ἐξαιρετο καὶ ἐνθουσιῶδες καθηγητικὸ δυναμικὸ τους, γιὰ τὴν ὑποδειγματικὴ ὀργάνωσί τους, γιὰ τὴ λαμπρὴ καὶ θαυμασίως ὀργανωμένη βιβλιοθήκη τους, γιὰ τὸ τυπογραφεῖο τους καὶ τὸ λαμπρὸ ἐκδοτικὸ τους ἔργο καὶ γιὰ τὴν ἐκλεκτὴ ποιότητα καὶ τὸν ζῆλο τῶν σπουδαστῶν τους».

Στὸ ἴδιο ἄρθρο μας εἶχαμε προσθέσει καὶ τὰ ἑξῆς: «Χαρακτηριστικὸ γιὰ τὴν ποιτικὴν στάθμη τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ εἶναι τὸ ὅτι ἔχει γίνει δεκτὴ στὴν Ἐνωσι τῶν ἐννέα Θεολογικῶν Σχολῶν τῆς Βοστώνης (Boston Theological Institute), πού προάγουν τὴ θεολογικὴ ἐπιστήμη καὶ τὸ οἰκουμενικὸ πνεῦμα μὲ ἀλληλοπεριχώρησι τοῦ συστήματος σπουδῶν, μὲ ἐκπόνησι διασχολικῶν προγραμμάτων τῶν καθηγητῶν τους σὲ κοινούς κλάδους, μὲ ἀνταλλαγὴ ἐπισκεπτῶν καθηγητῶν, μὲ ἀνάπτυξι κοινοῦ δικτύου βιβλιοθηκῶν ὑψηλοτάτης στάθμης, μὲ παροχὴ δυνατότητος στοὺς σπουδαστὰς γιὰ παρακολούθησι μαθημάτων σὲ εἰδικούς καθηγητὰς ἄλλων Σχολῶν κ.λπ. Ὁ σπουδαστὴς ἐκάστης ἐκ τῶν ἐννέα αὐτῶν Σχολῶν μπορεῖ νὰ ἐπωφεληθῆται τῶν ἀγαθῶν τῶν ὀκτῶ ἄλλων Σχολῶν τοῦ Boston Theological Institute, τὸ ὁποῖο θεωρεῖται ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα κέντρα θεολογικῆς ἐκπαιδεύσεως στὸν κόσμος. Ἔτσι τὸ ἐξαιρετο δυναμικὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἐπεκτείνεται, ἀξάνεται καὶ ἀξιοποιεῖται στὸν ὕψιστο δυνατὸ βαθμὸ μὲ τὴν ἐναξί του μέσα στὴν ὀλότητα τῶν δυνατοτήτων καὶ προγραμματισμῶν τοῦ Boston

Από άριστερά: Ο πνευματικός ηγέτης των Ορθοδόξων Ελλήνων Β. και Ν. Αμερικής Σεβ. Αρχιεπίσκοπος κ. Ιάκωβος. Στο κέντρο, ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Βοστώνης κ. Μεθόδιος. Δεξιά, ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ν. Ήρασης κ. Σίλας, Πρόεδρος του Ελληνικού Κολλεγίου και της Θεολογικής Σχολής «Τίμιος Σταυρός».

Theological Institute». Οι ισότιμες Σχολές αυτές (έκτος της Ορθοδόξου, τέσσαρες ρωμαιοκαθολικές, τρεις προτεσταντικές και μία επισκοπελιανή) αναφέρονται κατά αλφαβητική σειρά στις έπετηρίδες του Institute: 1) Andover Newton Theological School, 2) Boston College Department of Theology, 3) Boston University School of Theology, 4) Episcopal Divinity School, 5) Gordon-Conwell Theological Seminary, 6) Harvard University Divinity School, 7) Holy Cross Greek Orthodox School of Theology, 8) Saint John's Seminary και 9) Weston School of Theology. Έτσι ή Βοστώνη είναι κέντρο προβολής του ελληνικού ονόματος όχι μόνο με τον ελληνικής καταγωγής κυβερνήτη της Μασσαχουσέττης Μιχαήλ Δουκάκη, ο οποίος, όπως και άλλοι εκπρόσωποι των εκκλησιαστικών και λοιπών αρχών, έστειλε χαιρετιστήριο μήνυμα στους συνέδρους της Έπιτροπής «Πίστις και Τάξις», αλλά και με το «Ελληνικό Κολλέγιο» και με την έλληνορθόδοξη Θεολογική Σχολή

της στο Brookline, όπως και με την εξαιρετη έλληνορθόδοξη Έπισκοπή Βοστώνης, προς την οποία επίσης ήλθαν σε έπαφή οι σύεδροι της Έπιτροπής «Πίστις και Τάξις».

Σ' αυτά θα ήμπορούσαμε να προσθέσωμε, ότι ο καταρτισμός των σπουδαστών της Θεολογίας είναι πλήρης, διότι αυτοί γίνονται δεκτοί στη Θεολογική Σχολή, αφού προηγουμένως έχουν πάρει δίπλωμα Bachelor of Arts μετά τριετείς έλληνικές και προθεολογικές «άνθρωπιστικού» τύπου σπουδές στο «Ελληνικό Κολλέγιο». Έτσι οι άπόφοιτοι της Θεολογικής Σχολής του «Τίμιου Σταυρού» έχουν συνολικά δεχθί έπταετή εκπαίδευσι πανεπιστημιακού έπιπέδου και είναι άριστα κατηρτισμένοι. Όταν μάλιστα έχουν κάμει τις προθεολογικές «άνθρωπιστικές» σπουδές τους σε άλλα Κολλέγια, τότε για την καλύτερη μύση τους στην έλληνική παιδεία, προστίθεται σ' αυτούς ένα έπι πλέον έτος εκπαίδευσεως και έτσι ή τριτοβάθμια εκπαίδευσις τους διαρκεί συνολικά όκτώ χρόνια. Πρόκειται άληθινά για ρηξικέλευθη και

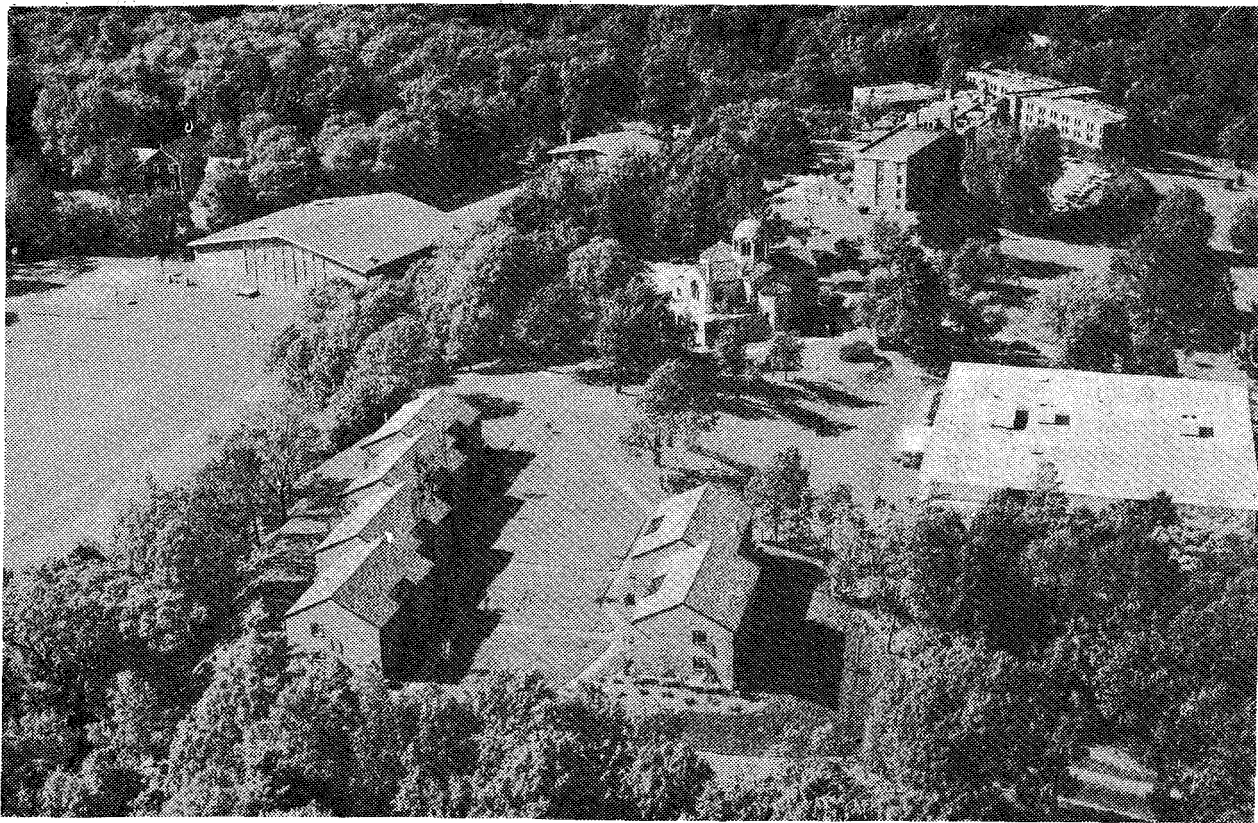
πρωτοπορειακή ὀργάνωσι θεολογικῶν σπουδῶν μέσα σ' ὀλόκληρη τὴν Ὁρθοδοξία.

Οἱ ἀπόφοιτοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς λαμβάνουν τὸ πτυχίο Master of Divinity καὶ οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν χειροτονοῦνται κληρικοί, γεγονός πού ἐξηγεῖ γιατί οἱ κληρικοί τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς εἶναι ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων πτυχιούχοι τῆς Σχολῆς. Ἡ Σχολὴ ἐπὶ πλέον ἀπονέμει δύο διπλώματα: Master of Theological Studies καὶ Master of Arts in Church Service.

Ἡ βελτίωσις τῶν συνθηκῶν ἐργασίας τῆς Σχολῆς καὶ ἡ συνεχῶς συντελουμένη ἀνύψωσις τῆς ποιοτικῆς στάθμης τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔργου τῆς παρακίνησαν τὸν Σύνδεσμο Θεολογικῶν Σχολῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τοῦ Καναδᾶ νὰ παραχωρήσῃ στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ «Τιμίου Σταυροῦ» τὸ δικαίωμα νὰ ὀργανώσῃ πρόγραμμα μεταπτυχιακῶν σπουδῶν, πού θὰ ὀδηγήσῃ στὸ μεταπτυχιακὸ δίπλωμα Θεολογίας (Master of Theology). Τὸ δίπλωμα αὐτὸ εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ τὰ διπλώματα, πού ἀναφέραμε πιὸ πάνω. Γιὰ τὴν ἐγγραφή σπουδαστῶν στὸ μεταπτυχιακὸ πρόγραμμα ἀπαιτεῖται ἡ κατοχὴ τοῦ Master of Divinity ἢ ἀντιστοίχου ἄλλου διπλώματος καὶ ξένων γλωσσῶν, πέραν τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς ἀγγλικῆς.

Στὶς ἐντυπώσεις αὐτὲς γιὰ τὸ «Ἑλληνικὸ Κολλέγιο» καὶ τὴν Ἑλληνορθόδοξη Θεολογικὴ Σχολή, πού εἶχαν ἤδη δημιουργηθῆ κατὰ τὴ διάρκεια παλαιότερας ἐπισκέψεως τοῦ γράφοντος στὴ Βοστώνη καὶ εἶχαν ἀναφερθῆ στὸ βιβλίον του «Ἐντυπώσεις ἐκ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς» (Ἀθήναι, 1986, σελ. 190-196), προστέθηκαν τῶρα καὶ καινούριες, διότι τὴ δευτέρα αὐτῆ φορά οἱ φιλοξενούμενοι σύεδροι τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις» εἶχαμε τὴ χαρὰ νὰ ἰδοῦμε τὰ λαμπρὰ αὐτὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα σὲ λειτουργία καὶ νὰ ζήσωμε τὴν ὠραία ἀτμόσφαιρα τῆς ἀφίξεως τῶν σπουδαστῶν στὴν ἀρχὴ τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς σπουδαστὰς αὐτοὺς εἶναι ἤδη καὶ ἐπιστήμονες ἄλλων εἰδικοτήτων (ιατροί, νομικοί, φιλόλογοι, ἀπόφοιτοι πολυτεχνείων ἢ θετικῶν σχολῶν κ.λπ.), γεγονός πού μαρτυρεῖ τὸ πόσον ἡ Σχολὴ αὐτὴ ἔχει καταστῆ

πόλος ἑλξέως γιὰ πολλοὺς Ὁρθοδόξους Ἑλληγες καὶ πολλὰς Ἑλληνίδες, οἱ ὁποῖοι ποθοῦν νὰ ἐνταχθοῦν στὶς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου ἢ τοῦ γυναικείου δυναμικοῦ, πού ἐργάζεται γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἑλξις αὐτῆ, ἔνεκα τῆς ὁποίας ἀκόμη καὶ πλούσιοι νέοι μὲ ἐξασφαλισμένη κοσμικὴ σταδιοδρομία προτιμοῦν τίς θεολογικὰς σπουδὰς καὶ τὴν ἱερωσύνη, εἶναι ἀπόδειξις καὶ τῆς μεγάλης ἀκτινοβολίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ὑπὸ τὴ φωτεινὴ καθοδήγησι τοῦ χαρισματικοῦ καὶ συνετοῦ πνευματικοῦ ἡγέτου τῆς Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς κ. Ἰακώβου ἔχει ἐπιτύχει τὴν ἀναζωογόνησι τῶν Ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων τῆς Ἀμερικῆς, τὴν κατὰ ρεαλιστικὸ καὶ ὄχι οὐτοπιστικὸ τρόπο ἀποτροπὴ τοῦ ἀφελληνισμοῦ τους, τὴ διατήρησι τῆς αὐτοσυνειδησίας καὶ ἑλληνορθόδοξου ταυτότητός τους, τὴν ἀξιοθαύμαστη ἐναρμόνησι προσηλώσεως στὶς ἑλληνορθόδοξες παραδόσεις καὶ πρωτοπορειακοῦ ἀνακαινιστικοῦ προγραμματισμοῦ καὶ προοδευτικοῦ σχεδιασμοῦ, τὴν ἀντιμετώπισι τῆς προκλήσεως τοῦ ἐρχομένου 21ου αἰῶνος καὶ τὴν χάραξι τῆς ὁδοῦ τῆς νικηφόρου πορείας πρὸς τὸ μέλλον. Τὰ εἰδοποιὰ αὐτὰ γνωρίσματα τοῦ ἀνακαινιστικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς εἶναι ἐκδηλὰ καὶ στὸ ἔργο τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου καὶ τῆς Ἑλληνορθόδοξου Θεολογικῆς Σχολῆς. Καὶ γι' αὐτὴν ἰσχύει ὅ,τι σὲ σχετικῶς πρόσφατη συνέντευξι του τόνισε ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος: «Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ Ὁρθοδοξία στὴν Ἀμερικὴ δὲν ἔχουν σκοπὸ νὰ ἀνακρούσουν πρῦμα, θὰ πηγαίνουν πάντοτε πρὸς τὰ ἔμπρὸς ἀνάμεσα, πολλὰς φορές, ἀπὸ ὑφάλους καὶ σκοπέλους, ἀλλὰ πάντα ἀκολουθώντας τὸ πολιτικὸ ἀστὲρι πού εἶναι τὸ Φανάρι, αὐτὸ πού λάμπει καὶ σελαγίζει ἕως ἐδῶ — ἀπὸ τὴ γωνιά ἐκείνη τοῦ Κεράτιου κόλπου» («Ἐκκλησιολογία», 16.10.1988, σ. 7). Ὁ σύνδεσμος τοῦ Φαναρίου μὲ τὴν Ἑλληνορθόδοξην Ἐκκλησίαν τῆς Ἀμερικῆς εἶναι ἐκδηλὸς καὶ στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ «Τιμίου Σταυροῦ», ὅπως ἰδιαίτερα τόνισε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Βαρθολομαῖος στὸ βαθυστόχαστο κήρυγμα, πού ἔκαμε τὴν 11η Σεπτεμβρίου 1988 στὸν θαυμάσιο ἰ. ναὸ τοῦ

Τὸ συγκρότημα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ «Τιμίου Σταυροῦ» (BROOKLINE, MA).

Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου καὶ τῆς Σχολῆς αὐτῆς.

Ὁ μυστικός αὐτός σύνδεσμος ἐξηγεῖ γιατί ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ «Τιμίου Σταυροῦ» συνεχίζει τὴ λαμπρὴ παράδοσι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης καὶ εἶναι στὴν ὀργάνωσι τοῦ μορφωτικοῦ τῆς ἔργου πρότυπο Ὁρθοδόξου Θεολογικῆς Σχολῆς, ποὺ συνδυάζει τὴν πολυετῆ καὶ ἀρτιωτάτη διανοητικὴ τροφοδόγησι τῶν σπουδαστῶν μὲ τὴν κατὰ τὸν ἴδιο χρόνον συνεχῆ ἀνάφλεξι καὶ ἀναζωπύρησι τοῦ μυσταγωγικοῦ καὶ ἀναγωγικοῦ πνεύματος, ποὺ συντελεῖται καθημερινὰ στὸν ὠραιότατον βυζαντινοῦ τύπου ναό, ποὺ βρίσκεται στὸ κέντρο τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς ζωῆς τους. Βράδυ καὶ πρωὶ ἡ καμπάνα τοῦ καλεῖ ἀνελλιπῶς καθηγητὰς καὶ σπουδαστὰς νὰ ἀνακαινίζονται στὰ ἱερά ρεῖθρα καὶ νάματα τῆς ὀρθοδόξου λειτουργικῆς ζωῆς καὶ νὰ μορφώνονται τόσο γιὰ τὴ Θεία Λατρεία, δηλαδὴ γιὰ τὴν ἐνσυνείδητη βιωματικὴ συμμετοχὴ τους σ' αὐτήν, ὅσον καὶ ἐκ τῆς Θείας Λατρείας,

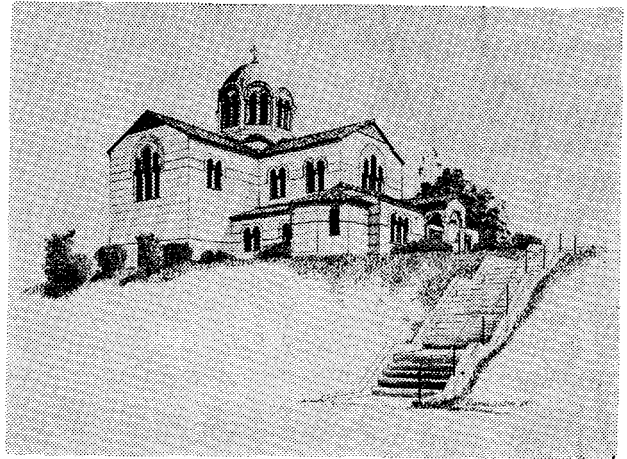
δηλαδὴ μὲ τὴν χρησιμοποίησι τῶν μορφωτικῶν θησαυρῶν τῆς, καὶ ἔτσι νὰ νοιώθουν τὴν ἀξία τῆς λειτουργικῆς μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς. Στὸν ὠραῖον αὐτὸ ναὸ οἱ σπουδαστὲς προσεύχονται μὲ παραδειγματικὴ εὐλάβεια. Ἐκεῖ συμπάλλουν καὶ συνενώνουν τὶς νεανικὲς φωνὲς τους σὲ θαυμάσιες χορωδίες. Ἐκεῖ προσέρχονται συχνὰ στὴν ψυχοτρόφο τράπεζα τῆς Θείας Κοινωνίας. Ἐκεῖ ἐξομολογοῦνται καὶ ἐπανεξοπλίζονται πνευματικῶς γιὰ νὰ ὑπερνικοῦν τὶς δυσκολίες καὶ τοὺς ποικίλους πειρασμοὺς τῆς νεανικῆς ἡλικίας καὶ γιὰ νὰ προετοιμαζῶνται νὰ γίνουν «οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ». Πρὸς τὴν κατεύθυνσι αὐτὴ τοὺς ὑποβοηθεῖ καὶ ἡ ὅλη λαμπρὴ ὀργάνωσις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἔργου, ποὺ εὐκολύνει τοὺς σπουδαστὰς νὰ ζοῦν σὲ πειθαρχία καὶ ἀλληλοσεβασμό, νὰ ἔχουν ἓνα ἀπ' τοὺς καθηγητὰς τους ὡς μορφωτικὸ σύμβουλον σπουδῶν ἢ νὰ ἐκλέγουν ἓνα ἀπὸ τοὺς Κληρικοὺς καθηγητὰς τους ὡς πνευματικὸ καὶ νὰ ἔχουν στενὸ οἶκογε-

νειακό και φιλικό σύνδεσμο μεταξύ τους και με τους καθηγητάς τους. Είχαμε την ευκαιρία να συναναστραφοῦμε μερικούς σπουδαστάς, πού ἦταν πρότυπα εὐγενείας, ἐξυπηρετήσεως με ἀγάπη, ζωντανῆς πίστεως, ιεραποστολικοῦ ζήλου, πηγαίας εὐσεβείας και λειτουργικῆς εὐλαβείας και ἔτσι νὰ διαπιστώσωμε ὅτι ἡ Σχολή τοῦ «Τιμίου Σταυροῦ» εἶναι γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἑλληνική Ἐκκλησία τῆς Ἀμερικῆς λαμπρό πνευματικό φυτώριο και ἀληθινή Ἐκκλησιαστική Σχολή Εὐελπίδων, ἡ ὁποία ἐκπαιδεύει πολλά ἐξάιρετα ἀγωνιστικά στελέχη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου.

Τὸ κύρος τῆς Σχολῆς αὐτῆς αὐξάνεται συνεχῶς καθὼς οἱ Καθηγητές της τροφοδοτοῦν τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα με πλῆθος ἐπιστημονικῶν και ἐκλαϊκευτικῶν συγχρονισμένων δημοσιευμάτων και καθὼς συνεχῶς και ἀδιαλείπτως προβάλλουν τήν ὀρθόδοξη ἑλληνική σκέψι σέ διορθόδοξα ἢ διεκκλησιαστικά συνέδρια. Αὐτὸ συνέβη και στὸ συνέδριο τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις και Τάξις». Τελευταῖα στὸ Πανορθόδοξο Συνέδριο τῆς Ρόδου, πού διοργανώθηκε ἀπὸ τὸ Σεπτὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, και εἶχε ὡς θέμα του τῆ θέσι τῆς γυναίκας στήν Ἐκκλησία και τὸ ζήτημα τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν, χαρήκαμε τὸν ζωντανὸ παλμὸ τῆς παρουσίας ἀλλὰ και τῆς φωτισμένης και θαρραλέας πνευματικῆς προσφορᾶς τοῦ Κοσμήτορος τῆς Σχολῆς πατρός Ἀλκιβιάδου Καλύβα, τῶν Καθηγητῶν πατέρων Στυλιανοῦ Χάρακα και Θωμᾶ Fitzgerald και τῆς καθηγήτριας κυρίας Κυριακῆς Fitzgerald, ἡ ὁποία παρουσίασε και ἀξιόλογη εἰσήγησι. Ὁ ὑπογραφόμενος πολλές φορές συναντήθηκε στὸ παρελθὸν σέ συνέδρια με τὸν πατέρα Ἀλκιβιάδη Καλύβα κι ἐξετίμησε τῆ σεμνότητα, τῆ σύνεσι και τῆ φωτισμένη συμβολή του.

Καθ' ὅλη τῆ διάρκεια τοῦ συνεδρίου τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις και Τάξις» στὸ Brookline ὁ ὑπογραφόμενος και ἡ θεολόγος σύζυγός του εἶχαν τήν ἰδιαίτερη χαρὰ νὰ συναναστραφοῦν ἰδιαίτερος τὸν ἐξάιρετο συμφοιτητῆ τους Πρόεδρο τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου Πανιερώτατο Μητροπολίτη Ν. Ἱερσέης κ. Σίλα και τὸν φίλο Καθηγητῆ κ. Γεώργιο Μπεμπῆ και νὰ πληροφορηθοῦν ἀπὸ αὐτοὺς

Ὁ ἱερός ναὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου και τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ «Τιμίου Σταυροῦ».

πολλές ἀπὸ τίς λεπτομέρειες, πού ἀναφέραμε πῶς πάνω. Ἰδιαίτερος κατατοπισθήκαμε ἀπὸ τὸν κ. Μπεμπῆ και χαρήκαμε γιά τίς προσπάθειες, πού καταβάλλονται γιά τῆ διατήρησι τῆς ἑλληνικότητος τῆς Σχολῆς και γιά τήν ἐκμάθησι ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας. Ὅταν στή Ν. Ὑόρκη ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἰάκωβος εἶχε τήν καλωσύνη νὰ παραθέσῃ γεῦμα στὸν Σεβ. Μητροπολίτη Φιλαδελφείας κ. Βαρθολομαῖο, στὸν ὑπογραφόμενο και στή σύζυγό του, στὸ ὁποῖο γεῦμα παρεκάθησαν και πολλὰ ἐκλεκτὰ στελέχη τοῦ ἔργου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, με πολλή συγκίνησι ἀκουσε τίς ἐντυπώσεις μας αὐτές ἀπὸ τῆ Βοστώνη και με πολλή χαρὰ ἀνέφερε ὅτι ἐπίκειται ἡ ἀξιοποίησις σχετικῆς δωρεᾶς με τήν πρόσληψι στὸ Ἑλληνικὸ Κολλέγιο και στή Θεολογικὴ Σχολὴ νέου εἰδικοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ πρὸς διδασκαλία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας και πρὸς προώθησι τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν. Ἡ προώθησις τοῦ ἔργου τῶν δύο αὐτῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους στόχους τῆς δραστηριότητός του. Γι' αὐτὸ και συχνὰ ὁ πνευματικὸς αὐτὸς Ἠγέτης τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς μεταβαίνει στὸ Brookline πρὸς ἠθικὴ ἐνίσχυσί τους και πρὸς μετάδοσι στοὺς καθηγητάς και στοὺς σπουδαστάς τῶν φωτεινῶν δραματισμῶν του.

Στὴν τελευταία ἡμέρα τῆς παραμονῆς μας στὸ Brookline χαρήκαμε τήν παρουσία

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1811

Κύρωση τής «Σύμβασης παραχώρησης στο Δημόσιο τής δασικής και αγροτολιβαδικής περιουσίας των Ίερων Μονών τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, πού συμβάλλονται στη σύμβαση αυτή» (*)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έκδίδομε τόν ακόλουθο νόμο πού ψήφισε ή Βουλή:

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται και έχει ισχύ νόμου ή «Σύμβαση παραχώρησης στο Δημόσιο τής δασικής και αγροτολιβαδικής περιουσίας των Ίερων Μονών τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, πού συμβάλλονται στη σύμβαση αυτή», ή όποια ύπογράφηκε στην Άθήνα στις 11 Μαΐου 1988

* Δημοσιεύθηκε στην Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως (Φ.Ε.Κ. 231/13.10.1988, τ. Α').

μεταξύ του Έλληνικού Δημοσίου και τής Διαρκούς Ίερής Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος και τής όποιας τό κείμενο έχει ως έξής:

«Άριθμός 1439

ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΗΣ ΔΑΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΟΛΙΒΑΔΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΟΝΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΑΥΤΗ.

Στήν Άθήνα σήμερα στις έντεκα (11) Μαΐου χίλια έννεακόσια όγδόντα όκτώ (1988) έτους, ημέρα Τε-

και τήν συναναστροφή του άγαπητού συναδέλφου κ. Ήλία Πατσαβοϋ, ό όποϊος, όπως και ό κ. Μπεμπής, έχει ιδιαίτερος δεσμούς με τή Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Άθηνών. Πρό όλίγων μηνών ό κ. Μπεμπής, όταν ήλθε στην Άθήνα, έγινε με πολλή χαρά δεκτός από τά δύο Τμήματα τής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνών κατά τήν διάρκεια συνεδριών τους και συνωμίλησε με όλους τους συναδέλφους για τήν αναγκαιότητα και τίς προοπτικές τής συνεργασίας τής Θεολογικής Σχολής του «Τιμίου Σταυροϋ» με τίς Θεολογικές Σχολές τής Ελλάδος. «Όπως είχαμε έπισημάνει στο ίδιο μας βιβλίο, πού αναφέραμε πιό πάνω, «ή έπιθυμητή αυτή συνεργασία, πού έχει αρχίσει και γίνεται κατά τρόπον περιστατικό, θα απέδιδε πολλούς καρπούς, εάν γινόταν κατά τρόπον συστηματικό, οργανωμένο και προγραμματισμένο» (σελ. 196).

Όλα αυτά έξηγοϋν, γιατί με χαρά οι άναγνώστες του «Όρθοδόξου Παρατηρητοϋ» (Orthodox Observer) στο φύλλο υπ' άρ. 1016 τής 9 Νοεμβρίου 1988 άνέγνωσαν ότι στο Άρχιεπισκοπικό Συμβούλιο, πού συνήλθε τόν Οκτώβριο στην Ουάσιγκτον, ό Πανιερω. Μητροπολίτης Ν. Ίερσέης κ. Σίλας μίλησε για τό Έλληνικό Κολλέγιο και τήν Έλληνορθόδοξη Θεολογική Σχολή του Brookline,

των όποϊων προΐσταται, και «παρουσίασε τά άποτελέσματα του πρώτου έτους τής προεδρίας του. Τόνισε ότι άργά, αλλά σταθερά, σημειώνεται πρόοδος τόσο στον οικονομικό, όσο και στον εκπαιδευτικό τομέα. Έν μέσω δέ χειροκροτημάτων ό Πανιερώτατος απέκάλυψεν, ότι, άντι του έλλείμματος πού είχε προβλεφθή για τό οικονομικό έτος πού έληγε τήν 30ήν Ιουνίου 1988, ό ίσολογισμός του ιδρύματος παρουσίασε πλεόνασμα 160.000 δολλαρίων. Στήν συνέχεια ό πανιερώτατος Μητροπολίτης μίλησε για τό τρέχον οικονομικό έτος, για τό όποϊο ό προϋπολογισμός του Κολλεγίου και τής Σχολής άνέρχεται σε 3.344.000 δολλάρια».

Η πνευματική άτμόσφαιρα του «Έλληνικού Κολλεγίου» και τής Θεολογικής Σχολής του «Τιμίου Σταυροϋ» έπηρεάζεται σημαντικά και από τό ότι τά δύο αυτά έξαίρετα ιδρύματα αναπτύσσονται συνεχώς προς τήν κατεύθυνσι του «βελτίονος» και του «κρείττονος» μέσα στον πνευματικό χώρο τής έξαιρέτου Ί. Έπισκοπής Βοστώνης, για τήν όποια Έπισκοπή, όπως σημειώσαμε, θα πούμε δυό λόγια στο προσεχές τεϋχος τής «Έκκλησίας».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Όμότιμος Καθηγητής του Παν/μίου Άθηνών

τάρτη, στο «Μέγαρο Μαξίμου» οδός Ἡρώδου Ἀττικοῦ ἀριθ. 19, ἰδιοκτησίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, ὅπου κλήθηκα καὶ πῆγα γιὰ τὴ σύνταξη καὶ ὑπογραφή τοῦ παρόντος, σ' ἐμένα τὴ συμβολαιογράφο Πειραιᾶ καὶ κάτοικο Ὑμηττοῦ ΜΑΡΙΑ σύζυγο ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, τὸ γένος Ἠλία ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, μὲ ἔδρα τὸν Πειραιᾶ, παρουσίᾳ καὶ τῆς συμπράττουσας συναδέλφου μου Συμβολαιογράφου Μαρίας Μπέη - Αἰρίμαν, πού ἐδρεύει καὶ κατοικεῖ στὴν Ἀθήνα, παρουσιάστηκαν οἱ μὴ ἐξαιρούμενοι ἀπὸ τὸ νόμο ἀφενὸς 1) ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Σεραφεῖμ (κατὰ κόσμο Βησσαρίων) Χρήστου Τίκας, κάτοικος Παλαιοῦ Ψυχικοῦ Ἀττικῆς, οδός Ἐθν. Μακαρίου ἀριθ. 5, μὲ ἀριθμὸ δελτίου ταυτότητας Ν. 006117) 1985 τοῦ Β' Παρ) τος Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν, 2) ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος (κατὰ κόσμο Νικόλαος - Διονύσιος) Ψαριανὸς τοῦ Λεωνίδα, κάτοικος Κοζάνης, οδός Χαρισίου Μεγδάνη ἀριθ. 5, μὲ ἀριθμὸ δελτίου ταυτότητας Ζ. 656118) 1963 τοῦ Α.Τ. Κοζάνης καὶ 3) ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθίμος (κατὰ κόσμο Διονύσιος) Ρούσσας τοῦ Δημητρίου, κάτοικος Ἀλεξανδρουπόλεως, Πλατεία Μητροπόλεως, μὲ ἀριθμὸ δελτίου ταυτότητας Η. 683262) 1966, τοῦ ΙΣΤ' Παρ) τος Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν, οἱ ὅποιοι ἐνεργοῦν ὡς νόμιμοι ἐκπρόσωποι τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σύμφωνα μὲ τὴν ἀπὸ 3 Φεβρουαρίου 1988 ἀπόφασή της κατὰ τὴ συνεδρία ΙΕ' τῆς 131ης Περιόδου, ἣ ὅποια, Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος, ἔχει ἐξουσιοδοτηθεῖ γιὰ τὴν ὑπογραφή τῆς σύμβασης αὐτῆς ἀπὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς πού ἀναφέρονται στὸν προσαρτώμενο στὸ παρὸν συμβόλαιο ἐπικυρωμένο πῖνακα, καὶ οἱ ἐξουσιοδοτήσεις τῶν ὁποίων προσαρτῶνται στὸ παρὸν σὲ ἐπικυρωμένα ἀντίγραφα, καὶ ἀφετέρου ὁ ἀναπληρωτῆς Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν Γεώργιος Εἰδαγγέλου Πέτσος, Δικηγόρος, κάτοικος Ἀθηνῶν, οδός Στεφάνου Δέλτα ἀριθ. 8 (Φιλοθέη), μὲ ἀριθμὸ δελτίου ταυτότητας Ε. 414213) 1988 τοῦ Τ.Α. Φιλοθέης, δυνάμει τῆς Υ 1338α) 5.10.1987 ἀπόφασης τοῦ Πρωθυπουργοῦ πού δημοσιεύθηκε στὸ 535) 5.10.1987 Φύλλο τῆς Ἐφημερίδας τῆς Κυβέρνησης (Τεύχος Β'), ἐπικυρωμένο φωτοαντίγραφο τοῦ ὁποίου προσαρτᾶται στὸ 1358) 1988 σύμβολαίό μου, οἱ ὅποιοι μὲ τὸ συμβόλαιο αὐτὸ δηλώνουν, συμφωνοῦν καὶ ἀποδέχονται ἀμοιβαῖα τὰ ἑξῆς:

Ἄ ρ θ ρ ο 1

Κατόπιν τοῦ ἀπὸ 10 Νοεμβρίου 1987 Πρακτικοῦ Ἀπόφασης τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλά-

δος γιὰ τὴν παραχώρηση στὸ Δημόσιο τῆς ἀγροτολιβαδικῆς καὶ δασικῆς περιουσίας τῶν Ἱερῶν Μονῶν, σὲ συνδυασμὸ μὲ τῆς, προσαρτῶμενες στὸ μὲ ἀριθμὸ 1358) 1988 προσύμφωνο συμβόλαιό μου, ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου 1987, 12 Ἰανουαρίου 1988 καὶ 3 Φεβρουαρίου 1988 ἀποφάσεις τῆς ἐξουσιοδοτηθείσης ἀπὸ τὴν Ἱεραρχία Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἣ ὅποια κατὰ τὸ ἄρθρο 51, παρ. 1 σὲ συνδυασμὸ μὲ τὰ ἄρθρα 3, 4, 5 καὶ 9 τοῦ Ν. 590) 1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ πρὸς τὸ σκοπὸ νὰ ἐπιλυθοῦν ὀριστικά καὶ ἀμετάκλητα ὅλες οἱ ἀμφισβητήσεις σχετικὰ μὲ τὴν ἐρμηνεία, ἔκταση καὶ ἐφαρμογὴ τοῦ Ν. 1700) 1987 «Ρύθμιση θεμάτων ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας» καὶ νὰ ἀποφευχθοῦν διενέξεις μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ὑπογράφτηκε τὸ μὲ ἀριθμὸ 1358) 29.2.1988 συμβολαιογραφικὸ προσύμφωνο ἐνώπιον τῆς Συμβολαιογράφου Πειραιᾶ Μαρίας Παπαδοπούλου - Παπασπουροπούλου.

Μὲ τὸ ἄρθρο 12 τοῦ ἄνω προσυμφώνου προσυμφωνήθηκε εἰδικὰ ὅτι ἡ ὀριστικὴ σύμβαση θὰ ὑπογραφεῖ μόνο ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ προσκομίσει ἐξουσιοδοτήσεις τῶν Ἱγουμενοσυμβουλιῶν γιὰ τὴν παραχώρηση στὴν Πολιτεία τῆς ἀγροτολιβαδικῆς καὶ δασικῆς περιουσίας τους.

Σὲ ἐκτέλεση τοῦ ἄνω ὅρου τοῦ Συμβολαιογραφικοῦ προσυμφώνου καὶ ὕστερα ἀπὸ πρόσκληση, διὰ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τῶν Ἱερῶν Μονῶν, στίς ὁποῖες καὶ γνωστοποιήθηκε τὸ Συμβολαιογραφικὸ προσύμφωνο, (149) ἑκατὸν σαράντα ἐννέα Μονῆς, πού ἀναφέρονται στὸν προσαρτώμενο στὴ Σύμβαση αὐτὴ ἐπικυρωμένο πῖνακα, ἔστειλαν στὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς προσαρτῶμενες στὸ παρὸν σὲ ἐπικυρωμένα φωτοαντίγραφα ἐξουσιοδοτήσεις τους παραχώρησης στὸ Ἑλληνικὸ Δημόσιο τῆς ἀγροτολιβαδικῆς καὶ δασικῆς περιουσίας τους, ὅση εἶναι, ὑπὸ τοὺς ὅρους καὶ συμφωνίες πού διαλαμβάνονται στὸ Συμβολαιογραφικὸ προσύμφωνο καὶ στὸ παρὸν, καὶ (47) σαράντα ἑπτὰ Μονῆς ἐδήλωσαν εἰς τὴν Ἱερὰ Σύνοδο ὅτι δὲν ἐφαρμόζεται σ' αὐτὲς τὸ Συμβολαιογραφικὸ προσύμφωνο διότι, κατὰ τὴ δήλωσή τους, δὲν ἔχουν, ἀξιόλογο ἀγροτολιβαδικὴ καὶ δασικὴ περιουσία.

Ἄ ρ θ ρ ο 2

Οἱ ἀναφερόμενες στὸν προσαρτημένο, κατὰ τὸ ἄρθρο 1 τοῦ παρόντος, πῖνακα Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παραχωροῦν συμβατικά στὸ Δημόσιο τὴν ἀγροτολιβαδικὴ καὶ δασικὴ περιουσία τους, ὅση εἶναι, ὑπὸ τοὺς πῖδὸ κάτω ὅρους καὶ συμφωνίες:

α) Γύρω ἀπὸ κάθε Μονὴ θὰ παρακρατηθεῖ ἀπὸ τὴν παραχωρουμένη περιουσία της, γιὰ περιβαλλοντικὴ

προστασία έκταση σε άκτινα (200) διακοσίων μέτρων από κάθε πλευρά του κτιριακού συγκροτήματος της Μονής, ή όποία θα παραμείνει για την περιβαλλοντική προστασία της Ίερās Μονής και ή όποία θα είναι αναπαλλοτρίωτη.

Όταν ή κτιριακή ιδιομορφία της Μονής και του περιβάλλοντος χώρου άπαιτεί μεγαλύτερη άκτινα από (200) διακόσια μέτρα, ό χώρος περιβαλλοντικής προστασίας της Μονής προσδιορίζεται επί τόπου, ύστερα από αίτηση της Μονής, με άπόφαση του Υπουργού Χωροταξίας και Περιβάλλοντος.

Για την πληρέστερη έξασφάλιση της επιβαλλομένης κοσμοτότητας του περιβάλλοντος τις Μονές χώρου καθώς και της ήσυχίας των μοναζόντων σ' αυτές, συμφωνείται ότι άπαιτείται και ή γνώμη των ήγουμενοσυμβουλίων για την έγκατάσταση και λειτουργία σε άκτινα χιλίων (1.000) μέτρων από τό κτίριο των Μονών κάθε μορφής κέντρων ψυχαγωγίας, έστιατορίων και επιχειρήσεων, ή λειτουργία των όποιων χαρακτηρίζεται αιτιολογημένα ότι δε συμβιβάζεται με τό σκοπό των Μονών. Τά λειτουργούντα κατά τή δημοσίευση στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως του ν. 1700) 1987 δε θίγονται.

β) Κάθε Ίερά Μονή έχει δικαίωμα να παρακρατήσει για αυτοκαλλιέργεια ποσοτό (10ο/ο) δέκα στα έκατό των παραχωρουμένων έκτάσεών της, τό όποιο (10ο/ο) δέκα στα έκατό, δε θα ύπερβαίνει σε καλλιεργήσιμες γαίες τά (200) διακόσια στρέματα. Τής έκτασης αυτής, εάν δεν είναι δυνατή άντικειμενικά ή αυτοκαλλιέργεια από τους έγκαταβιούντες, ή Μονή έχει τό δικαίωμα να συμφωνήσει την καλλιέργεια, με άπόφαση του Ήγουμενοσυμβουλίου, συνάπτοντας σχετικές συμφωνίες, με τις όποιες θα προσδιορίζονται και τά άνταλλάγματα προς τή Μονή.

Έπίσης, κάθε Μονή έχει δικαίωμα να παρακρατήσει ποσοτό (10ο/ο) δέκα στα έκατό, των παραχωρουμένων δασολιθαδικών έκτάσεών της τό όποιο (10ο/ο) δέκα στα έκατό δε θα ύπερβαίνει μεικτώσ τά (500) πεντακόσια στρέματα, με τήν άποσαφήνιση ότι και για τις έκτάσεις αυτές έχουν εφαρμογή οι σχετικές διατάξεις του ν. 1734) 1987 για τους βοσκοτόπους. Μονές με έγκαταβιούντες Μοναχούς, των όποιων τό σύνολο της άγροτολιθαδικής και δασικής περιουσίας είναι μέχρι (300) τριακόσια στρέματα, παρακρατούν συνολικά έκταση (50) πενήντα στρεμμάτων για αυτοκαλλιέργεια κατά τ' άνω ειδικώς συμφωνούμενα.

γ) Τά Μετόχια Ίερών Μονών και οι Μοναστηριακοί Νκοί διατηρούν γύρω τους έκταση μέχρι (4) τέσ-

σερα στρέματα. Όπου στις παραχωρούμενες έκτάσεις ύπάρχουν κατασκηνώσεις και άλλα λειτουργούντα Ίδρύματα, αυτά παραμένουν όπως ήταν κατά τό χρόνο κατάθεσης στη Βουλή του σχεδίου νόμου «Ρύθμιση θεμάτων έκκλησιαστικής περιουσίας», με τήν έξασφάλιση διόδου προς αυτά.

δ) Για τις τουριστικά αξιοποιήσιμες παραχωρούμενες έκτάσεις, παραμένει ξεχωριστά στην ιδιοκτησία κάθε Μονής ποσοτό (20ο/ο) είκοσι στα έκατό κάθε αξιοποιήσιμης έκτασης, τό όποιο δικαιούται να αξιοποιήσει ή Έκκλησία.

Ότε μία έκταση από τις παραχωρούμενες είναι τουριστικά αξιοποιήσιμη κρίνεται από τό Δημόσιο.

ε) Από τά μοναστηριακά άκίνητα, τά όποια έχουν έναχθει στο σχέδιο Πόλεως μετά τό 1952, ή Έκκλησία θα παρακρατήσει χωριστά τό (40ο/ο) σαράντα στα έκατό, τό όποιο δικαιούται να αξιοποιήσει.

στ) Παραμένουν στην ιδιοκτησία των Ίερών Μονών, πέραν από τις όριζόμενες στο άρθρο 26 άγροτολιθαδικές και δασικές έκτάσεις, και όσες κατέχουν και νέμονται με νόμιμους τίτλους, καθώς και με νόμιμους τίτλους δωρεάς, διαθήκης, κληροδοσίας ή κληρονομίας.

ζ) Πηγές από τις όποιες ύδρεύονται οι Μονές και οι όποιες βρίσκονται μέσα στις παραχωρούμενες έκτάσεις θα έξακολουθούν να ύδροδοτούν τις Μονές στο διηνεκές.

2. Ό διαχωρισμός των τμημάτων της άγροτολιθαδικής και δασικής περιουσίας των Μονών και του Ο.Δ. Ε.Π., τά όποια, κατά τά συμφωνούμενα, παραχωρούνται στο Δημόσιο ή παρακρατούνται από τις Μονές - Ο.Δ.Ε.Π., ένεργείται κατά περίπτωση επί τόπου από έπιτροπή.

Η έπιτροπή συγκροτείται κατά νομούς με άπόφαση του Νομάρχη από έναν Πρωτοδική του Διοικητικού Πρωτοδικείου της δικαστικής περιφέρειας, στην όποία βρίσκονται τά προς διαχωρισμό κτήματα, τον προϊστάμενο της κατά τόπο γεωργικής ή δασικής ύπηρεσίας των νομών με τους νόμιμους αναπληρωτές τους, έναν τοπογράφο του Υπουργείου Γεωργίας με τον αναπληρωτή του, έναν εκπρόσωπο της οικείας Μονής και έναν εκπρόσωπο της Ίερās Μητρόπολης, στην όποία άνήκει ή Μονή με τους αναπληρωτές τους.

Η έπιτροπή, κατά πλειοψηφία και σε νόμιμη άπαρτία τριών (3) τουλάχιστον μελών της, ύστερα από γνώμη των Μονών και των άρμοδίων της Γεωργικής και Δασικής Ύπηρεσίας, με πρακτικό καθορίζει τις θέσεις, τήν έκταση και τά όρια των παραχωρουμένων,

καθώς και τών παρακρατούμενων έκτάσεων κατά τὰ συμφωνούμενα.

Ἐάν υπάρχουν συνεχόμενες καλλιεργήσιμες ἢ δασολιβαδικές έκτασεις τών Μονῶν μέ τόν, κατά τ' ἄνω, παρακρατούμενο γιά περιβαλλοντική προστασία τους χώρο, κάθε Μονή ἔχει δικαίωμα προτίμησης νά παρακρατήσει ἀπό αὐτές μέρος ἢ τὸ ὅλο τοῦ ποσοστοῦ (10ο/ο) δέκα στὰ ἑκατὸ τοῦ ἑδαφίου 16 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, ἀξίζοντας ἔτσι τήν ἀκτίνα τών (200) διακοσίων μέτρων, πού ἀφήνεται γύρω ἀπὸ τίς Μονές γιά περιβαλλοντική προστασία τους.

Οἱ ἀποφάσεις - πρακτικά τών Ἐπιτροπῶν εἶναι Πράξεις Διοικητικές ἐκτελεστές καὶ τὰ συμβαλλόμενα μέρη ἔχουν ἔναντι αὐτῶν ὅλα τὰ κατά νόμο ἔνδικο μέσα καὶ βοηθήματα. Ἐπίσης οἱ ἀποφάσεις - πρακτικά τών ἐπιτροπῶν διαχωρισμοῦ καὶ ὀριοθέτησης ἀποτελοῦν ἀδιαφιλονίκητους τίτλους πλήρους κυριότητος τών Μονῶν, οἱ ὁποῖοι μεταγράφονται ἀτελῶς.

*Α ρ θ ρ ο 3

1. Μετὰ τήν παραχώρηση στοῦ Δημόσιου τῆς ἀγροτολιβαδικῆς καὶ δασικῆς μοναστηριακῆς περιουσίας τών Μονῶν, πού συμβάλλονται στή σύμβαση αὐτή, ὁ ΟΔΕΠ καταργεῖται καὶ τὸ Δημόσιο θά ἀναλάβει τὴ μετάταξη σ' αὐτὸ τῶν ὑπηρετούντων στὸν ΟΔΕΠ ὑπαλλήλων. Παράλληλα θά ἀντιμετωπιστεῖ ἡ περίπτωση νά τοὺς χορηγηθεῖ πλάσματικός χρόνος (10) δέκα ἐτῶν γιά συνταξιοδότηση λόγω ἐθελούσιας ἐξόδου ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία.

Ἡ διάταξη αὐτὴ ἰσχύει καὶ γιά τοὺς ὑπηρετούντες δικηγόρους τοῦ ΟΔΕΠ, ἐφ' ὅσον ἔχουν συνολικὴ ὑπερδεκαπενταετῆ ὑπηρεσία ὑπαλλήλου καὶ δικηγόρου στὸν ἴδιο Ὄργανισμό.

2. Μετὰ τήν, κατά τοὺς ὅρους καὶ συμφωνίες τῆς σύμβασης αὐτῆς, παραχώρηση στοῦ Δημόσιου τῆς Μοναστηριακῆς δασικῆς καὶ ἀγροτολιβαδικῆς περιουσίας καὶ τὴν κατάργηση τοῦ ΟΔΕΠ, τὴ διατηρητέα ἀστική καὶ ἀπομένοσα στήν κυριότητα, νομὴ καὶ κατοχὴ τῶν Ἱερῶν Μονῶν διατηρητέα ἀγροτολιβαδικὴ καὶ δασικὴ Περιουσία θά διοικοῦν καὶ θά διαχειρίζονται οἱ Ἱερές Μονές, οἱ ὁποῖες συμβάλλονται, διὰ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, στή σύμβαση αὐτή, ὕστερα ἀπὸ τίς ἐξουσιοδοτήσεις τῶν ἡγουμενοσυμβουλίων τους.

Τὴ ρευστοποιητέα ἀστική καὶ ἀπομένοσα στίς Μονές πού συμβάλλονται στή Σύμβαση αὐτὴ ἀγροτολιβαδικὴ καὶ δασικὴ περιουσία, θά διοικεῖ καὶ θά διαχειρίζεται ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία καὶ νομιμοποιεῖται ἐνεργητικὰ καὶ παθητικὰ ὡς πρὸς τὴν περιου-

σία αὐτή, ὑπεισερχομένη στὰ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τοῦ καταργουμένου ΟΔΕΠ.

Ἡ ἀνήκουσα κατά κυριότητα, νομὴ καὶ κατοχὴ στὸν καταργούμενο ΟΔΕΠ ἀκίνητη καὶ κινητὴ περιουσία περιέρχεται αὐτοδικαίως στήν κυριότητα, νομὴ καὶ κατοχὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μὲ κανονιστικὲς ἀποφάσεις τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου πού θά δημοσιεύονται στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καθορίζεται καὶ ρυθμίζεται ὁ τρόπος διοίκησης, διαχείρισης καὶ ἀξιοποίησης τῆς ἄνω περιουσίας, ἐφαρμοζομένου κατά τὰ λοιπὰ τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ ν. 590) 1987.

*Α ρ θ ρ ο 4

Γιά τὴν κατά τ' ἄνω παραχώρηση τῆς Μοναστηριακῆς περιουσίας:

α) Τὸ Δημόσιο θά ἀναλάβει τὴ μισθοδοσία καὶ τῶν ἱεροκηρύκων, οἱ ὁποῖοι μισθοδοτοῦνται ἀπὸ τὸν ΟΔΕΠ κατά τὸ χρόνο κατάθεσης στή Βουλὴ τοῦ σχεδίου νόμου «Ρύθμιση θεμάτων Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας», ἐνῶ διατηροῦνται πάντοτε οἱ, κατά τ' ἄνω, ὀγδόνα πέντε (85) θέσεις μισθοδοτουμένων ἀπὸ τὸν ΟΔΕΠ ἱεροκηρύκων, καὶ

β) Γιά τὴν ἐνίσχυση τῶν Μονῶν θά ὀριστεῖ ποσοστὸ (10ο/ο) ἕνα στὰ ἑκατὸ ἐπὶ τοῦ συνολικοῦ κονδυλίου τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ, τὸ ὁποῖο διατίθεται, διὰ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, πρὸς κάλυψη δαπανῶν γιά τὴν Ἐκκλησία (μισθοδοσία ἀρχιερέων, ἱερέων, ἱεροκηρύκων, ὑπαλλήλων Μητροπόλεων, ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευση κ.λπ.). Τὸ ἄνω ποσὸ θά κατανέμεται, μὲ ἀποφάσεις τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, στίς Μονές, πού ἔχουν, κατά τ' ἄνω, ἐξουσιοδοτήσει τὴ Διαρκὴ Ἱερὰ Σύνοδο γιά τὴν ὑπογραφή τῆς σύμβασης αὐτῆς.

*Α ρ θ ρ ο 5

1. Ἀπὸ τὴ δημοσίευση στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ κυρωτικοῦ τῆς ὀριστικῆς σύμβασης νόμου οἱ Ἱερές Μονές καὶ ὁ ΟΔΕΠ ἀποξενοῦνται ὀριστικὰ ἀπὸ κάθε δικαίωμά τους πάνω στήν παραχωρούμενη, μὲ τὴν παρούσα σύμβαση καὶ ὑπὸ τοὺς ὅρους τῆς, στοῦ Δημόσιου ἀγροτολιβαδικῆς καὶ δασικῆς μοναστηριακῆς περιουσίας, καὶ τὸ Δημόσιο ἀναλαμβάνει τὸ σύνολο τῶν δαπανῶν οἱ ὁποῖες καταβάλλονταν ἀπὸ τίς Μονές καὶ τὸν ΟΔΕΠ (φύλαξη κ.λπ.) πρὶν ἀπὸ τὴν κατά τ' ἄνω παραχώρησή της στοῦ Δημόσιου.

Ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τὴν ἴδια ἡμερομηνία, οἱ Ἱερές Μονές καθίστανται ἀπόλυτοι καὶ ἀδιαφιλονίκητοι κύριοι,

νομείς και κάτοχοι των εκτάσεων που παρακρατούνται με τη σύμβαση, καθώς και εκείνων που θα παραχωρηθούν σε εκτέλεση της σύμβασης (άρθρο 2, παράγρ. 1, περίπτωση δ), για τις οποίες νομιμοποιούνται ενεργητικά και παθητικά έναντι οποιούδήποτε τρίτου, καθώς και του Έλληνικού Δημοσίου.

Επίσης το Δημόσιο έχει πλήρες και αδιαφιλονίκητο δικαίωμα πάνω στις αγροτολιθαδικές και δασικές μοναστηριακές εκτάσεις, οι οποίες περιέρχονται σ' αυτό κατά τα συμφωνούμενα, και οι Μονές παραιτούνται ανεπιφύλακτα από κάθε δικαίωμά τους γενικά πάνω στις εκτάσεις αυτές.

2. Τα πάσης φύσεως δικαιώματα και άλλες σχέσεις των τρίτων γενικά που υπάρχουν κατά το χρόνο υπογραφής της όριστικής σύμβασης πάνω στην παρακρατούμενη κατά τ' άνω περιουσία, καθώς και εκείνη που θα παραχωρηθεί, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, περίπτωση δ, εξακολουθούν να ρυθμίζονται από τις, μέχρι τη δημοσίευση του κυρωτικού της σύμβασης νόμου, συμφωνίες με τη ρητή επιφύλαξη του δικαιώματος της Εκκλησίας να ρυθμίζει με κανονιστικές αποφάσεις της Ίερας Συνόδου θέματα αναφερόμενα γενικά στην ελεύθερη διοίκηση, διαχείριση και αξιοποίηση και της αγροτολιθαδικής και δασικής περιουσίας, που παρακρατείται από τις Μονές και θα παραχωρηθεί κατά τ' άνω στην Εκκλησία στο μέλλον.

3. Από τη δημοσίευση στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως του κυρωτικού της σύμβασης νόμου το Δημόσιο αποξενούται όριστικά από κάθε γενικά δικαίωμα πάνω στις παρακρατούμενες, κατά τους όρους της σύμβασης, από τις Μονές αγροτολιθαδικές και δασικές εκτάσεις και αναγνωρίζει ότι σ' αυτές, όπως και πάνω στα ξεχωριστά τμήματα που θα παραχωρηθούν σε εκτέλεση της σύμβασης κατά τις προβλέψεις και τις ειδικές συμφωνίες του άρθρου 2 παρ. 1, περίπτωση δ, δε διατηρεί μετά την παραχώρησή τους κανένα δικαίωμα γενικά.

Ά ρ θ ρ ο 6

1. Από τη δημοσίευση στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως του κυρωτικού της σύμβασης αυτής νόμου, καταργείται με πρακτικό κάθε επιδικία και εκκρεμής δίκη, σε οποιοδήποτε στάδιο και αν βρίσκεται, μεταξύ του Δημοσίου, των Μονών και ΟΔΕΠ, με αντικείμενο δικαιώματα ιδιοκτησίας, νομής και κατοχής πάνω στις παραχωρούμενες αγροτολιθαδικές και δασικές εκτάσεις και συμφηφίζεται ή δικαστική δαπάνη.

2. Εκκρεμούσες, σε οποιοδήποτε στάδιο, δίκες με-

ταξύ Ίερών Μονών - ΟΔΕΠ και τρίτων γενικά, που έχουν αντικείμενο εμπράγματα δικαιώματα πάνω στην παραχωρούμενη στο Δημόσιο αγροτολιθαδική και δασική περιουσία, ως και της μεταβιβαθείσης σε τρίτους, αναλαμβάνονται από το Δημόσιο, στο οποίο οι Μονές και ο ΟΔΕΠ εκχωρούν όλα τα δικαιώματά τους, με την υποχρέωση να παραδώσουν τα σχετικά εις χείρας τους στοιχεία και να βοηθήσουν το Δημόσιο ως διάδικο έναντι των τρίτων, οι οποίοι, στην περίπτωση δικαστικής νίκης του Δημοσίου, δε δικαιούνται να προβάλουν αξιώσεις κατά των Μονών. Για κάθε είδους δικαιώματα τρίτων σε εκτάσεις που παραχωρούνται στο Δημόσιο εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 1700) 1987, και το Δημόσιο θα έχει εξ ολοκλήρου την ευθύνη έναντι των τρίτων συνεπεία της συμφωνουμένης προς αυτό παραχώρησης.

Ά ρ θ ρ ο 7

Από τη δημοσίευση στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως του κυρωτικού της σύμβασης νόμου, το Δημόσιο δε διατηρεί κανένα δικαίωμα γενικά έναντι της παραμένουσας στην κυριότητα, νομή και κατοχή της Εκκλησίας της Ελλάδος (Μονές, ΟΔΕΠ) περιουσίας και δηλώνει ότι εξαντλείται όριστικά και αμετάκλητα και για το μέλλον οποιαδήποτε αξίωσή του πάνω σ' αυτήν.

Ά ρ θ ρ ο 8

Ειδικά συμφωνείται ότι:

α) Μονές με εγκαταβιούντες Μοναχούς που βρίσκονται και λειτουργούν κοντά στα θόρεια σύνορα της χώρας και ανασυστάθηκαν μετά τις καταστροφές τους κατά τις έχθρικές εισβολές στη χώρα (όπως π.χ. η Μονή Εικοσιφοίνισσας της Δράμης), παρακρατούν, εκτός από το γενικώς παρακρατούμενο κατά τ' άνω, από τις Μονές περιβαλλοντικό χώρο, και (10σ/σ) δέκα στ' έκατο από την παραχωρούμενη αγροτολιθαδική και δασική περιουσία τους, και (100) έκατο στρέμματα προσθέτως από την καλλιεργήσιμη γη τους για να συντηρούνται.

β) Επίσης Μονές με εγκαταβιούντες Μοναχούς, που βρίσκονται και λειτουργούν μέσα σε πόλεις, δικαιούνται να παρακρατήσουν από ένα μετόχι τους αγροτολιθαδική ή δασική περιουσία (50) πενήντα στρεμμάτων για μετεγκατάσταση της κυρίας Μονής.

γ) Ο διαχωρισμός και η όριοθέτηση των παρακρατούμενων κατά τ' άνω εκτάσεων θα γίνει ύστερα από αίτηση των Μονών, επί τόπου από την Έπιτροπή και κατά τη διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 2 του παρόντος συμβολαίου.

"Α ρ θ ρ ο 9

Κατά την κύρωση τής σύμβασης αυτής από τη Βουλή θα καταργηθεί το άρθρο 8 του νόμου 1700) 1987 «Ρύθμιση θεμάτων 'Εκκλησιαστικής περιουσίας». Κατά τα λοιπά, για τις περιερχόμενες κατά τα συμφωνούμενα στην κυριότητα του Δημοσίου αγροτολιβαδικές και δασικές εκτάσεις τής μοναστηριακής περιουσίας εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου 1700) 1987, εφ' όσον δε ρυθμίζονται με τή σύμβαση αυτή άλλως.

"Α ρ θ ρ ο 10

Κάθε διαφορά ή διένεξη που μπορεί να προκύψει μεταξύ τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος, των 'Ιερών Μονών και του 'Ελληνικού Δημοσίου, σχετικά με τήν εκτέλεση και έρμηνεία των όρων τής σύμβασης αυτής, θα επιλύεται από το Διοικητικό 'Εφετείο 'Αθηνών, το οποίο συμφωνείται από κοινού μεταξύ των συμβαλλόμενων ότι θα είναι το αρμόδιο Δικαστήριο.

"Α ρ θ ρ ο 11

Ειδικά συμφωνείται ότι 'Ιερές Μονές, οι οποίες δέν έχουν έξουσιοδοτήσει τή Διαρκή 'Ιερά Σύνοδο για τήν παραχώρηση στο Δημόσιο τής αγροτολιβαδικής και δασικής περιουσίας τους και δέν αναφέρονται στον προσαρτώμενο πίνακα, και δε συμβάλλονται με το Δημόσιο με τή σύμβαση αυτή, μπορούν να προσχωρήσουν στη σύμβαση αυτή, υπογράφοντας σχετική πράξη προσχώρησης με τον ειδικά έξουσιοδοτούμενο 'Υπουργό των Οικονομικών μέσα σε προθεσμία ενός έτους, που μπορεί να παραταθεί με απόφαση του 'Υπουργού των Οικονομικών. Στην περίπτωση αυτή θα ισχύουν και για τις Μονές αυτές όλοι οι όροι και συμφωνίες τής σύμβασης αυτής.

"Α ρ θ ρ ο 12

Ειδικά συμφωνείται και τα συμβαλλόμενα μέρη συναποδέχονται ρητά και ανεπιφύλακτα ότι όλοι ανεξαιρέτα οι όροι τής σύμβασης αυτής είναι ουσιώδεις και συνεπώς ή σύμβαση θα κυρωθεί από τη Βουλή στο σύνολό της χωρίς καμία τροποποίηση και θα ισχύσει από τή δημοσίευση στην 'Εφημερίδα τής Κυβερνήσεως του κυρωτικού νόμου.

Διαφορετικά ή σύμβαση δε δεσμεύει τα συμβαλλόμενα μέρη.

Σε θεδαίωση όλων των παραπάνω που συμφώνησαν και αποδέχτηκαν οι συμβαλλόμενοι, συντάχθηκε το παρόν συμβόλαιο σε (9) έννεα φύλλα και εισπράχτηκαν για τέλη και δικαιώματα με ένα αντίγραφο δραχμές (7.288) επτά χιλιάδες διακόσιες ογδόντα οκτώ κι ά-

φοῦ διαβάστηκε καθαρά και μεγαλόφωνα στους συμβαλλόμενους και θεβαιώθηκε υπογράφεται από αυτούς, τή συμπράττουσα συμβολαιογράφο και έμένα, όπως ο νόμος όρίζει.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

(υπογραφές)

Η ΣΥΜΠΡΑΤΤΟΥΣΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

(υπογραφή)

Η ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

(υπογραφή - σφραγίδα)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΙΣ ΙΕΡΕΣ ΜΟΝΕΣ
ΠΟΥ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΝ ΤΗΝ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΟΛΙΒΑΔΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΔΑΣΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥΣ

ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

1. 'Ιερά Μονή Πεντέλης.
2. 'Ιερά Μονή Πετράκη.
3. 'Ιερά Μονή 'Αγίου 'Ιωάννου Θεολόγου.
4. 'Ιερά Μονή Θεομήτορας.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ

5. 'Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλαμίου.
6. 'Ιερά Μονή 'Οσίου Θεοδοσίου.
7. 'Ιερά Μονή 'Αγίου Δημητρίου Καρακαλά.
8. 'Ιερά Μονή Παμμεγίστων Ταξιαρχών.
9. 'Ιερά Μονή 'Αγίας Μαρίνης "Αργους.
10. 'Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΡΤΗΣ

11. 'Ιερά Μονή Μελατών.
12. 'Ιερά Μονή Κάτω Παναγιᾶς.
13. 'Ιερά Μονή Θεοτοκίου.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

14. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Παντελεήμονος Μαυροσουβάλας.
15. 'Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Κλειστών.
16. 'Ιερά Μονή Εὐαγγελισμού Θεοτόκου Νέας Μάκρης.
17. 'Ιερά Μονή Γεν. Θεοτόκου "Ανω Λιοσίων.
18. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Θεοδοσίου 'Αγίου Στεφάνου.
19. 'Ιερά Μονή 'Αγίας Τριάδος Μάτι.
20. 'Ιερά Μονή Εισοδίων Θεοτόκου 'Ωρωποῦ.
21. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Παντελεήμονος Ραπεντώσης.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΒΕΡΡΟΙΑΣ

22. Ίερά Μονή Άγ. Άθανασίου Σφηνίτσας.
23. Ίερά Μονή Τιμίου Προδρόμου (Σκήτη Βερροίας).
24. Ίερά Μονή Άγίας Κυριακής.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

25. Ίερά Μονή Παμμεγ. Ταξιαρχών Νηλείας.
26. Ίερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Συκής.
27. Ίερά Μονή Εισοδίων Θεοτόκου Άγιās.
28. Ίερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Άνατολής.
29. Ίερά Μονή Φλαμουρίου.
30. Ίερά Μονή Παναγίας Ξενιάς.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΡΑΜΑΣ

31. Ίερά Μονή Εικοσιφοινίσσης.
32. Ίερά Μονή Άγαλήψεως.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΕΔΕΣΣΗΣ

33. Ίερά Μονή Άγίας Τριάδος Ήδέσσης.
34. Ίερά Μονή Τιμίου Σταυρού Μεσημερίου.
35. Ίερά Μονή Άρχαγγέλου Μιχαήλ Άλμωπίας.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ

36. Ίερά Μονή Άγίου Δημητρίου Νικήσιανης.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

37. Ίερά Μονή Άγ. Διονυσίου Στροφάδων.
38. Ίερά Μονή Άγ. Γεωργίου Κρημνού.
39. Ίερά Μονή Σπηλαιωτίσσης.

Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΖΙΧΝΩΝ - ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ

40. Ίερά Μονή Άγ. Τριάδος Τούμπας.
41. Ίερά Μονή Άγ. Παρασκευής Δομίου.
42. Ίερά Μονή Άγ. Κυριακής Άλιστράτης.
43. Ίερά Μονή Περιχώρας.
44. Ίερά Μονή Άγαλήψεως Πρώτης.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

45. Ίερά Μονή Κοιμ. Θεοτόκου Πανοράματος.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΗΒΩΝ - ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ

46. Ίερά Μονή Όσιου Λουκά.
47. Ίερά Μονή Σαγματά.
48. Ίερά Μονή Άγίου Νικολάου Θηβών.
49. Ίερά Μονή Μακαριωτίσσης.
50. Ίερά Μονή Ύψηλάντου.
51. Ίερά Μονή Άγ. Ιωάννου του Θεολόγου.
52. Ίερά Μονή Παναγίας Λυκούρεση.
53. Ίερά Μονή Εὐαγγελισμού Θεοτόκου.
54. Ίερά Μονή Ταξιαρχών.

55. Ίερά Μονή Γεν. Θεοτόκου Πελαγίας.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΗΡΑΣ

56. Ίερά Μονή Προφήτου Ήλιού.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

57. Ίερά Μονή Γεν. Θεοτόκου Βελᾶς.
58. Ίερά Μονή Γεν. Θεοτόκου Παλιουρής.
59. Ίερά Μονή Γεν. Θεοτόκου Τσούκας.
60. Ίερά Μονή Γεν. Θεοτόκου Βουτσᾶς.
61. Ίερά Μονή Γεν. Θεοτόκου Δουραχάνης.
62. Ίερά Μονή Μετ. Σωτήρος Ρωμανού.
63. Ίερά Μονή Ήλεούσης Νήσου Ίωαννίνων.
64. Ίερά Μονή Προδρόμου Καστρίτσας.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

65. Ίερά Μονή Άγ. Άναργύρων Μελισσοτόπου.
66. Ίερά Μονή Άγ. Παρασκευής Βασιλειάδος.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

67. Ίερά Μονή Παλαιοκαστρίτσας.
68. Ίερά Μονή Άγίων Θεοδώρων
69. Ίερά Μονή Άγίας Εὐφημίας.
70. Ίερά Μονή Παντοκράτορος.
71. Ίερά Μονή Μυρτιδιωτίσσης.
72. Ίερά Μονή Πλατυτέρας.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

73. Ίερά Μονή Άγ. Γερασίμου Όμαλών.
74. Ίερά Μονή Θεοτόκου Κορωνάτου.
75. Ίερά Μονή Ήσταυρωμένου.
76. Ίερά Μονή Θεοτόκου Άτρου.
77. Ίερά Μονή Θεοτόκου Άγριλίων.
78. Ίερά Μονή Άποστόλου Άνδρέου Μηλαπιδέας.
79. Ίερά Μονή Θεοτόκου Κηπουραίων.
80. Ίερά Μονή Θεοτόκου Θεμάτων.
81. Ίερά Μονή Θεοτόκου Σισσίων.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

82. Ίερά Μονή Άγ. Γεωργίου Φενεού.
83. Ίερά Μονή Βράχου Νεμέας.
84. Ίερά Μονή Κοιμ. Θεοτόκου Φανερωμένης.
85. Ίερά Μονή Προφήτου Ήλιού Ζαχόλης.
86. Ίερά Μονή Άγ. Δημητρίου Στεφανίου.
87. Ίερά Μονή Άγ. Νικολάου Μαφού.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

88. Ίερά Μονή Όσιου Θεοδώρου.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΥΚΑΔΟΣ

89. Ίερά Μονή Φανερωμένης.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ

90. 'Ιερά Μονή Κοιμ. Θεοτόκου 'Ελώνης.

I. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΓΑΡΩΝ - ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ

91. 'Ιερά Μονή Φανερωμένης Σαλαμίνας.
 92. 'Ιερά Μονή 'Αγίας Τριάδος Μυρινίου.
 93. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Βλασίου Νέας Περάμου.
 94. 'Ιερά Μονή 'Αγ. 'Ιεροθέου Μεγάρων.
 95. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Νικολάου Λεμονίων Σαλαμίνας.
 96. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Γερασίμου Σαλαμίνας.
 97. 'Ιερά Μονή Γοργοπηκίου Μάνδρας.
 98. 'Ιερά Μονή Προφήτου 'Ηλιού Βιλλίων.
 99. 'Ιερά Μονή 'Οσίου Μελετίου Κιθαιρώνας.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

100. 'Ιερά Μονή Κοιμ. Θεοτόκου 'Ελληνικών.
 101. 'Ιερά Μονή Δημόδης.
 102. 'Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Γαρδικίου.
 103. 'Ιερά Μονή Χρυσοκελλαριάς.
 104. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Κων)γου και 'Ελένης.
 105. 'Ιερά Μονή Βουλκάνου.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ

106. 'Ιερά Μονή Κορώνης.
 107. 'Ιερά Μονή Καραϊσκάκη.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΗΘΥΜΝΗΣ

108. 'Ιερά Μονή Λεμιώνος.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

109. 'Ιερά Μονή Ζωοδόχου Πηγής Καστορείου.
 110. 'Ιερά Μονή Ταξιαρχών Πυθαρίου.
 111. 'Ιερά Μονή 'Υψηλού.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ

112. 'Ιερά Μονή Παναγίας Γοργοπηκίου.
 113. 'Ιερά Μονή Μεταμ. Σωτήρος Χορτιάτη.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΡΩΝ - ΝΙΓΡΙΤΗΣ

114. 'Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου.
 115. 'Ιερά Μονή Βύσσιανης.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ

116. 'Ιερά Μονή Κοιμ. Θεοτόκου Παγαλίων.
 117. 'Ιερά Μονή Κοιμ. Θεοτόκου Γηρομερίου.
 118. 'Ιερά Μονή 'Αγίας Παρασκευής.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΑΡΟΝΑΞΙΑΣ

119. 'Ιερά Μονή Φανερωμένης Νάξου.
 120. 'Ιερά Μονή 'Αγίου Γεωργίου Πάρου.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΙΣΑΝΙΟΥ

121. 'Ιερά Μονή Κοιμ. Θεοτόκου Μικροκάστρου.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

122. 'Ιερά Μονή 'Αγάθωνος.
 123. 'Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως Σωτήρος Καμ. Βούρων.
 124. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Βλασίου Στυλίδος.
 125. 'Ιερά Μονή 'Ελεούσης Ξυνιάδος.
 126. 'Ιερά Μονή 'Αγνιτίσης.
 127. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Γεωργίου Μαλεσσίνας.
 128. 'Ιερά Μονή Δαμάστας.
 129. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Γεωργίου Νεράϊδας.
 130. 'Ιερά Μονή Δαδίου.
 131. 'Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως Σωτήρος Λειβαδάτων.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΥΔΡΑΣ

132. 'Ιερά Μονή Ζωοδόχου Πηγής Καλαβρίας.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΩΚΙΔΟΣ

133. 'Ιερά Μονή Θεοτόκου Κουτσουρούς.
 134. 'Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως Σωτήρος Γαλαξιδίου.
 135. 'Ιερά Μονή Προδρόμου 'Αρτοτίνας.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΧΑΛΚΙΔΟΣ

136. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Νικολάου Βάθειας.
 137. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Γεωργίου 'Αρμιά.
 138. 'Ιερά Μονή 'Οσίου 'Ιωάννου Καλυβίτου.
 139. 'Ιερά Μονή Γοργοπηκίου.
 140. 'Ιερά Μονή Περιβλέπτου.
 141. 'Ιερά Μονή Εὐαγγελιστρίας Σκιαθίου.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΧΙΟΥ

142. 'Ιερά Μονή Παναγίας Βοηθείας.
 143. 'Ιερά Μονή Ζωοδόχου Πηγής.
 144. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Στεφάνου.
 145. 'Ιερά Μονή 'Αγ. 'Αναργύρων.
 146. 'Ιερά Μονή Πέρα Παναγίας.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

147. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Μαρίνης Λοκρίδος.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

148. 'Ιερά Μονή 'Αγ. Θεοδώρας.

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

149. 'Ιερά Μονή Βελανιδιάς.

'Αθήνα, 11 Μάη 1988

'Ο 'Αρχιγραμματεὺς

'Αρχιμ. ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ - ΓΚΙΝΗΣ

Άρθρο δεύτερο

1. Οι διατάξεις του ν. 1700) 1987, κατά το μέρος που αφορούν αντικείμενα ρυθμιζόμενα με τη Σύμβαση του άρθρου 1 του παρόντος, δεν ισχύουν για τις Ίερές Μονές, οι οποίες αναφέρονται στον προσαρτημένο στο συμβολαιογραφικό έγγραφο της Σύμβασης πίνακα. Παύουν να ισχύουν, επίσης, και για τις Ίερές Μονές που θα προσχωρήσουν στη Σύμβαση, σύμφωνα με το άρθρο 11 αυτής, από το χρόνο της προσχώρησης. Κατά τα λοιπά η ισχύς του ν. 1700) 1987 δέ θίγεται.

2. Η άληθής έννοια του άρθρου 11 του συμβολαιογραφικού εγγράφου της Σύμβασης είναι ότι η παρεχόμενη κατά το άρθρο αυτό προθεσμία δεν αναστέλλει την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 1700) 1987.

3. Από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, η διοίκηση και διαχείριση της άστικής έν γενεί περιουσίας των Ίερών Μονών, που δέ συμβάλλονται στη σύμβαση, περιέρχεται στη Διαρκή Ίερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος. Για τη λοιπή περιουσία των Μονών αυτών, ισχύουν οι διατάξεις του ν. 1700) 1987.

Άρθρο τρίτο

Τακτοποίηση του προσωπικού του ΟΔΕΠ.

1. Από την κατάργηση του Όργανισμού Διοικήσεως Εκκλησιαστικής Περιουσίας (ΟΔΕΠ), που συντελείται με την κατά το άρθρο 1 του νόμου αυτού νομοθετική κύρωση της σύμβασης μεταξύ Εκκλησίας και Πολιτείας για τη μετάβιβαση της εκκλησιαστικής περιουσίας, οι μόνιμοι υπάλληλοι του όργανισμού αυτού μετατάσσονται και οι υπάλληλοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου μεταφέρονται αυτόδικα σε θέσεις αντίστοιχων κατηγοριών και κλάδων προσωπικού των υπηρεσιών άρμοδιότητας των Ύπουργείων Ήθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Γεωργίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, ως έξης:

α) οι διοικητικοί - οικονομικοί υπάλληλοι, οι οδηγοί αυτοκινήτων, οι θυρωροί και οι καθαριστές ή καθαρίστριες σε υπηρεσίες του Ύπουργείου Ήθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων,

β) οι γεωπόνοι, δασολόγοι, δασοφύλακες, φύλακες κτημάτων και κηποτεχνίτες σε υπηρεσίες του Ύπουργείου Γεωργίας και

γ) οι αρχιτέκτονες, πολιτικοί μηχανικοί, μηχανολόγοι, μεταλλειολόγοι, ύπομηχανικοί, τεχνολόγοι μηχανικοί, έργοδηγοί, σχεδιαστές, τοπογράφοι, τεχνικοί βοηθοί, ηλεκτρολόγοι και ζυγιστές μεταλλείων σε ύπη-

ρεσίες του Ύπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

2. Οι ύπηρετουντες με πάγια άντιμισθία δικηγόροι του ΟΔΕΠ έντάσσονται αυτόδικα από την κατάργηση του σε θέσεις δικηγόρων της διοίκησης, οι ύπηρετουντες στην Άθήνα, στο Ύπουργείο Ήθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και ό ύπηρετών στη Θεσσαλονίκη, στο Ύπουργείο Μακεδονίας - Θράκης. Η ύπηρεσία τους στον ΟΔΕΠ, ύπαλληλική και δικηγορική, λογίζεται ως διαλυθείσα στη νέα θέση με την ίδια σχέση εργασίας και για κάθε συνέπεια.

3. Για την εφαρμογή των προηγούμενων παραγράφων μεταφέρονται από τον ΟΔΕΠ οι θέσεις του προσωπικού στα αντίστοιχα Ύπουργεία, οι οποίες μετατρέπονται σε προσωρινές και καταργούνται με την άποχώρηση, από την Ύπηρεσία, για οποιοδήποτε λόγο, των υπαλλήλων που τις κατέχουν. Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν αντίστοιχοι κλάδοι στα Ύπουργεία, στα όποια η μετάταξη ή η μεταφορά του προσωπικού του ΟΔΕΠ, συνιστώνται αυτόδικα προσωρινοί κλάδοι.

4. Για την πιστοποίηση της μετάταξης ή μεταφοράς του παραπάνω προσωπικού, καθώς και για τη σύσταση προσωρινών κλάδων, ένδίδεται διαπιστωτική πράξη του άρμόδιου Ύπουργού με την όποια προσδιορίζεται η κατηγορία, ό κλάδος, ό βαθμός και η ύπηρεσία τοποθέτησής τους, ή όποια ένδρεύει στο νομό που ύπηρετούσαν ως υπάλληλοι του ΟΔΕΠ.

5. Η ύπηρεσιακή κατάσταση του κατά την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού προσωπικού έξακολουθεί να διέπεται από τις τυχόν ειδικές διατάξεις που ισχύουν γι' αυτό, ό δέ χρόνος ύπηρεσίας τους λογίζεται ως χρόνος πραγματικής ύπηρεσίας με την αυτή σχέση στη νέα τους ύπηρεσία για κάθε συνέπεια.

6. Η παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 1400) 1983 (ΦΕΚ 156) για την έπιλογή των ταμείων έπικουρικής ασφάλισης και προνοίας ισχύει και για τους παραπάνω υπαλλήλους.

7. Για την άντιμετώπιση των δαπανών μισθοδοσίας και λοιπών άποζημιώσεων και άποδοχών του παραπάνω προσωπικού ένγράφονται άνάλογες πιστώσεις στους προύπολογισμούς των αντίστοιχων Ύπουργείων.

Έκκαθαριστής των άποδοχών του προσωπικού έναι ό έκκαθαριστής της ύπηρεσίας στην όποια γίνεται η μετάταξη ή η μεταφορά του προσωπικού.

8. Από τη δημοσίευση του νόμου αυτού μεταφέρεται και το σχετικό άρχείο του μετατασσόμενου ή μετα-

ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΠΩΣ Η ΨΥΧΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ ΚΑΤ' ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΙ ΚΑΘ' ΟΜΟΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ¹

ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΗ ΥΠΟ ΜΗΤΡΟΠ. ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΟΣ

«Νὰ μὴ συμμορφώνεστε μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου τούτου» (Ρωμ. 12,2). Ὁ ἄνθρωπος κατασκευάστηκε σὰν τὸν κόσμον ἐτοῦτο, —δηλαδή οἱ ἄνθρωποι ποὺ ζοῦνε κοσμικὰ— ὅταν ἡ διαβίωσή του εἶναι σὰν αὐτοὺς ποὺ ἀναφέρονται σὰν κοσμικοὶ ἄνθρωποι. Αὐτὸ συμβαίνει, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐπιηρεάζεται ἢ ἀγάλλεται ἀφύσικα μὲ τὶς κοσμικὲς του ἐπιθυμίες, τότε κατὰ κάποιον τρόπο μεταμορφώνεται, σὰν ἐτοῦτο τὸν κόσμο καὶ γίνεται ἔτσι (ὅπως ἦταν) μὲ τοῦτο τὸν τρόπο ἐπὶ πλέον αὐτόκοσμος. Ἀπ' τὴν στιγμή ὅμως ποὺ ὁ Ἅγιος Ἀδούστίνος² εἶπεν ὅτι «ἐὰν ἀγαπᾶς τὸ χῶμα ἢ τὸν χρυσὸ

εἶσαι κι ἐσὺ χῶμα ἢ χρυσός, ἐὰν ὅμως ἀγαπᾶς τὸν Θεό, εἶσαι κι ἐσὺ Θεός» (Ψαλμ. 81,16).

Ἔτσι μετέχει στὸν Θεὸ διὰ τῆς Χάρης, ὅπως λέει τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ στὸν Ψαλμὸ «ἐγὼ εἶπα, ἐσεῖς εἶστε Θεοὶ καὶ ὅλοι παιδιὰ τοῦ Ἰησοῦ». Ἡ ἀλλοιῶς καλύτερα, ἐὰν θέλης, σοῦ προσθέτω διευκρινιστικά: «Ἐὰν ἀγαπᾶς τέλεια τὸν Θεό, θὰ γίνῃς ἕνα κλαδὶ τοῦ νοητοῦ δέντρου τοῦ Χριστοῦ, ἕνα μέλος τοῦ σώματος τοῦ ἴδιου τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ συνέπεια ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾶει τὰ κοσμικὰ πράγματα κι εὐφραίνεται σ' αὐτὰ γίνεται σὴν ἐμφάνιση, σὴν ὁμοιότητα καὶ στὸ εἶδος σὰν ἐκεῖνα, μοιραῖα δὲ ὑψίσταται βαθιὰ τὴν ἐπιρροή τους. Ἐσὺ ὅμως μὴ γίνεσαι σὰν τοὺς πάρα πάνω, ἀλλὰ «νὰ μεταμορφώσεαι διὰ τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ νοῦ σου» (Ρωμ. 12,2).

Τὸ ἀνθρώπινο γένος παραμορφώθηκε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία τοῦ πρωτόπλαστου καὶ ἔτσι ὁ ἄνθρωπος ποὺ σὴν ἀρχὴ τοῦ κόσμου τούτου ἐπλάστηκε «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ» (Γενεσ. 1,26) ἔχασε τὴν ὁμοίωση καὶ τίποτα δὲν ἔμεινε σ' αὐτὸν ἐκτὸς ἀπὸ τὴν γυμνὴ εἰκόνα.

Ὡς πρὸς τὸ ὅτι ἡ ψυχὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία τινὰ —δηλαδή ἀπ' τὸν Νοῦν, ἀπ' τὴν Λογικὴ, ἀπ' τὴ Θέληση, κι ὅτι καὶ τὰ τρία καὶ τὸ καθένα χωριστὰ ὑπάρχουν μέσα στὸ ἴδιο τὸ ἀνθρώπινο πλάσμα— ἡ ψυχὴ

1. Τὸ μικρὸ τοῦτο ἐντρόφημα εἶναι μετάφραση ἀπὸ ἀγγλικὰ τοῦ Ἰβου αἰῶνα, ὅποτε ἐγράφηκε σ' αὐτὴ τὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα πρωτότυπα ἀπὸ τὸν ἴδιο ἄγνωστο συγγραφέα ποὺ ἔγραψε τὸν «Γνόφῳ Ἀγνωσίας» καὶ τὴν «Ἐπιστολὴ Ἐσώτατης Συμβουλῆς». Ὅπως γράφεται καὶ στὰ προλεγόμενα τῆς Α' καὶ Β' Ἐκδόσεως τοῦ Γνόφου Ἀγνωσίας, ὁ ἄγνωστος συγγραφέας εἶναι γνήσιος μαθητὴς κατὰ πνεῦμα καὶ κατὰ πράξιν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, δηλαδή τῶν ἀνεπανάληπτων Χριστιανομυστικιστικῶν συγγραμμάτων του. Μὲ τὴν δημοσίευση καὶ τῆς πολὺ μικρῆς ἐποῦτης διατριβῆς στὰ Ἑλληνικὰ, συμπληρώνεται ἡ μεταγλώττιση ὅλων, καὶ τῶν τριῶν συγγραμμάτων τοῦ ἄγνωστου Ἀγιοδιονυσιακοῦ ἀγγλοῦ συγγραφέα. Ἀκόμη τὸ ἐντρόφημα ἐτοῦτο χρωστᾶει πολλὰ στὸ Βιβλίον τοῦ Ἁγίου Ἀδούστίνου, περὶ Ἁγίας Τριάδος καὶ πρὸ παντός στὰ Βιβλία 10 καὶ 14.

2. Ὁ Ἅγιος Ἀδούστίνος (ST. AUSTIN, ἀπαντᾶ καὶ Ἀδγουστίνος) ἐκοιμήθηκε τὸ ἔτος 604, ἦταν ὁ πρῶτος Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβούριας καὶ Φωτιστὴς τῶν Ἀγγλων. Ἐστάληκε Ἱεραπόστολος σὴν Ἀγγλία ἀπὸ τὸν Πάπα Ἅγιο Γρηγόριο τὸν Μέγα, ποὺ εἶναι γνωστός σὴν Χριστιανισμῶν καὶ ὡς Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Διάλογος.

φερόμενου κατὰ περίπτωσιν προσωπικοῦ στὰ ἀντίστοιχα ὑπουργεῖα.

Ἄρθρο τέταρτο

Ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου αὐτοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴ δημοσίευσή του σὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τὴ δημοσίευση τοῦ παρόντος σὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν ἐκτέλεσή του ὡς νόμου τοῦ Κράτους.

Ἀθήνα, 6 Ὀκτωβρίου 1988

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

ΟΙ ΓΗΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΔΗΜ. ΤΣΟΒΟΛΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΙΩΑΝ. ΠΟΥΤΑΚΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ

Θεωρήθηκε καὶ τέθηκε ἡ Μεγάλῃ Σφραγίδα τοῦ Κράτους.

Ἀθήνα, 11 Ὀκτωβρίου 1988

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΓΗΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΑΜ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΩΡΓΑΣ

λοιπόν που ἐπλάστηκε κατ' εικόνα Θεοῦ, ἀπ' τὴν εικόνα αὐτῆ, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκπέσει ἐκτὸς ἐὰν θὰ ἔπαυε νὰ ὑπάρχει. Ἄλλ' ἀκόμη ἐπλάστηκε καὶ καθ' ὁμοίωση Θεοῦ, ὅποτε οἱ τρεῖς αὐτὲς δυνάμεις τῆς, πού προαναφέρθηκαν ἀποτυπώνονται μὲ ἀρετές.

Ἔτσι, λοιπόν, ὅπως συμβαίνει μὲ ὁποιαδήποτε εἰκόνα πού ζωγραφίζεται π.χ. σ' ἓνα κομμάτι ὄξυα ἢ καρδιά κ.λπ., μπορεῖ ὁ ζωγράφος ἐπάνω στὸ πρῶτο ζωγράφιμα, πού τυχόν ζωγράφισε τὴ μορφή ἑνὸς ἥρωα, νὰ ἐπιζωγραφίσῃ μιὰ ἄλλη μορφή καὶ νὰ καλύψῃ τὴν πρώτη, κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ καὶ μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅλα αὐτὰ εἶχεν ὑπ' ὄψιν του ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, δηλαδὴ τὴν ὁμοίωση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεό, πρὶν ἀπὸ τὴν π τ ὶ σ η καὶ τὴν ἄλλη εἰκόνα πού ἦρθε σὰν ἀποτελεσμα τῆς ἐκτροπῆς καὶ τῆς ἁμαρτίας, γιαντὸ καὶ εἶπε μὲ εὐαισθησία «νὰ μεταμορφώσετε διὰ τῆς ἀνακαίνισης τοῦ νοῦ σας». Ὅπως λοιπόν ἡ περιπλάνηση τοῦ νοῦ, λόγῳ τῆς ἀρχέγονης ἁμαρτίας ὑπῆρξεν ἡ ρίζα τῆς παραμόρφωσης πού ἀναφέρθηκε πιὸ πάνω, κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο ἡ κάθαρση τοῦ νοῦ ἢ τοῦ πνεύματος σὲ συμπίεση μὲ τὴν ἐπιθυμία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, θὰ γίνῃ ἡ ρίζα τῆς ἀνακαίνισης καὶ τῆς ἀποκτῆσης τοῦ νέου πνεύματος.

Ἀνακαίνισον λοιπόν καὶ μεταμορφώσου μὲ τὶς ἀρετές. Ἀνακαίνισε τὸν Νοῦ μὲ τὴν Πίστη, τὴν Λογικὴ μὲ τὴν Ἐλπίδα καὶ τὴν Θέληση, μὲ τὴν Ἀγάπην, ἀχώριστη ἀπὸ τὴν εὐποιΐα. Ἔτσι θὰ ὀδηγηθῆς στὸ «καθ' ὁμοίωσιν» τῆς Ἁγίας Τριάδας.

Τὰ πάρα πάνω μᾶς ὀδηγοῦν στὸ νὰ καταλάβουμε τὴν Θέληση τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὴν ὁποία ὁ Ἀπόστολος εἶπε «μεταμορφώσετε διὰ τῆς ἀνακαίνισης τοῦ νοῦ, ὥστε νὰ διακρίνετε ποῖο εἶναι τὸ Θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ τί εἶναι καλὸ, εὐάρεστο καὶ τέλειο» (Ρωμ. 12,2). Ἄν καὶ ἡ Θέληση τοῦ Θεοῦ πολλὰ φορὲς ἐκλαμβάνεται ὅτι εἶναι προσωπικὴ, Θέληση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, παρ' ὅλα ταῦτα (ὅπως στὴν προκειμένη περίπτωση), ἐκλαμβάνεται ὑποστατικῶς, ὅτι εἶναι σὰν αὐτὴ ταύτη τὴ Φύση τοῦ Θεοῦ ἢ τὴ Βούλησή Του.

Πάντως ὅπωςδήποτε ὑπάρχει κοινὴ Βούληση καὶ στὰ Τρία πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδας.

Αὐτὴ ἡ Βούληση εἶναι Ἄ γ α θ ἡ στὸ νὰ παρέχῃ τὰ Χαρίσματα τῆς φύσης στὴν εἰκόνα τῆς, ἀπαντώντας στὸν Θεὸ Πατέρα. Εἶναι Εὐ ἀ ρ ε σ τ ἡ στὸ νὰ παρέχῃ τὶς δωρεὲς τῆς Χάρης, ἀπαντώντας στὸν Θεὸ καὶ Λόγο, τέλος δὲ εἶναι Τέ λ ε ι α στὸ νὰ παρέχῃ τὴν πλήρη καὶ τελικὴ ὀλοκλήρωση τῆς εὐλογίας, ἀπαντώντας στὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Μὲ αὐτὴ λοιπόν τὴ

Βούληση, κάθε Χριστιανικὸ λογικὸ πλᾶσμα θὰ πρέπει νὰ συμμορφώνεται, μὲ ὅλες του τὶς δυνάμεις.

Παρ' ὅλα αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ ἐννοήσουμε ὅτι, τὸ κάθε ἓνα ἀπὸ τὰ πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδας παρέχει χωρὶς τὰ ἄλλα, ὅτιδήποτε στοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ μὲ τὸν τρόπο αὐτοῦ τοῦ δωρήματος λάμπει μὲ μεγαλωσύνη ἢ ὑψιστὴ Ὑπερλογικὴ τῆς Ἁγίας Τριάδας.

Συμπερασματικά, ἡ Παροχή, ἡ Δόσις τῶν δωρημάτων τῆς φύσης καὶ ἡ ἀναγέννηση τοῦ νοῦ μὲ τὴν Πίστη, ἀπαντᾷ πρὸς τὸν Θεὸ Πατέρα. Ἡ Παροχὴ τῶν δωρημάτων τῆς Χάρης, πού ἀναγεννάει καὶ φωτίζει τὴ λογικὴ γιὰ καλὰ ἔργα (μέσω τούτου καὶ τὰ δυὸ ἐνωμένα, ἡ Χάρη καὶ τὰ ἔργα φέρνουν τὴν ἀληθινὴ ἐλπίδα), ἀπαντᾷ στὴ Σοφία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία Σοφία εἶναι ὁ Υἱὸς ὁ τοῦ Πατρὸς καὶ τὸ μέσο μὲ τὸ ὁποῖο ὁ Θεὸς Πατέρας ἐπισκοπεῖ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὸ σύμπαν. Τέλος ἡ Παροχὴ τῆς Εὐλογίας πού εἶναι τὸ Τελειότατο δῶρημα, πού φυσικὰ γεμίζει μὲ τέλεια ἀγάπη τὴν τρίτη δύναμη τῆς ψυχῆς, πού εἶναι ἡ θέληση, ἀπαντᾷ στὸν Θεὸ Ἅγιο Πνεῦμα.

Χωρὶς τὸ Πανάγιο Πνεῦμα, δὲν ὑπάρχει οὔτε Πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδας, οὔτε ὁποιαδήποτε δύναμη στὴν ψυχὴ, πού νὰ ὀδηγῇ στὸν Θεό.

Σὲ τοῦτο τὸ μελέτημα, θὰ πρέπει ὁ κάθε πιστὸς ἄνθρωπος νὰ ἐξασκηθῇ μὲ προσοχὴ, κι αὐτὸ θὰ εἶναι ὑπεραρκετό. Ἀμήν.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Μητροπ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. ΑΝΘΙΜΟΥ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- ★ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟ
- ★ ΓΙΑ ΤΟ 666
- ★ ΓΙΑ ΤΟΝ Ε.Κ.Α.Μ.

Ἔργο πού χαρακτηρίζεται γιὰ τὴν καυτὴ ἐπικαιρότητά του. Δίνει ἀπαντήσεις στὰ τρία καίρια ἐρωτήματα πού ἀπασχολοῦν ὄλους, ἀνεξαρτήτως τοποθετήσεων καὶ βαθμοῦ θρησκευτικότητος.

(Σελ. 24, δρχ. 30).

Ἀπευθύνεσθε: Βιβλιοπωλεῖο ὁδ. Δραγατσίου 2 — Πλατ. Κλαυθμώνος.

Γράψατε: Ἰασίου 1, 115 21 Ἀθήνα, τηλέφ. 7228.008.

ΤΟ ΑΓΧΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ Η ΑΠΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Κοινή διαπίστωση είναι πώς ο σύγχρονος άνθρωπος είναι αγχώδης. Τό αγχος αποτελεί τό ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του. Ἐπό πολλούς ο αιώνας μας ονομάσθηκε και «αίώνας του αγχους».

Όσο με την επιστήμη του και τὰ τεχνολογικά μέσα του περιορίζει τις ασθένειες και καταπολεμεί τις διάφορες επιδημίες και νοσήματα, πού άλλοτε έφεραν τό θάνατο σε πλήθη ανθρώπων, τόσο ο αγχώδης τρόπος ζωής γίνεται ο μόνιμος τρόπος ζωής στους περισσότερους ανθρώπους. Τό αντιφατικό και άξιο μελέτης και κάποιου προβληματισμού είναι πώς αυτή ή νοσηρή και καταπιεστική κατάσταση έχει επηρεάσει και επηρεάζει και πιστούς ανθρώπους, πού έχουν σύνδεσμο με την Ἐκκλησία. Στις εργασίες τους, στα σπίτια τους, στις σχέσεις τους με τούς άλλους, στην αντιμετώπιση προβλημάτων της ζωής, παρατηρεί κανείς και πιστούς ανθρώπους νά κατέχονται από τό αγχος. Και βέβαια τέτοιες διαπιστώσεις δέν είναι άπλως θλιβερές, αλλά φανερώνουν και ασυνέπεια και είναι τελείως ασυμβίβαστες με τόν τρόπο της χριστιανικής ζωής. Βέβαια όπως σ' όλες τις καταστάσεις έτσι και έδω έχουμε μιá κλιμάκωση και μιá διαβάθμιση. Σε όρισμένα περιστατικά τό κακό έχει φθάσει στα όρια της ανίατης άρρώστιας και ή μονιμότητά του θυμίζει τό του ψαλμωδού: «περίεσχον με ώδίνες θανάτου... ώδίνες άδου περιεκύκλωσάν με» (Ψαλμός ΙΖ' 5-6). Ἡ νοσηρή αγχώδης κατάσταση γίνεται μιá πρόγευση της κολάσεως. Ὁ αγχώδης τύπος προγεύεται και προαισθάνεται «τήν αιώνιον κλάσιν» (Ματθ. κε' 46), όπου «έσται ο κλαυθμός και ο δρυγμός των δόντων» (Ματθ. κδ' 51). Και βέβαια ή άκραία αυτή κατάσταση πιθανόν νά παρουσιάζεται σε μεμονωμένα και περιορισμένα άτομα, πού τό αγχος τους έχει γίνει ανίατη κατάσταση. Δέν υπάρχει όμως άμφιβολία πώς ο αγχώδης τρόπος ζωής, πού παρατηρείται στα πλήθη των ανθρώπων και παρουσιάζεται με μιá πιό ήπια μορφή και δέν αποτελεί τήν μόνιμη στάση ζωής, αλλά εμφανίζεται κατά διαστήματα και σε στιγμές προβληματικές για τόν άνθρωπο, και τότε οι «ώδίνες του άδου» είναι χαρακτηριστικές και έμφανείς. Αυτές οι ήπιες μορφές του αγχους περιοδικά δοκιμάζουν, δυστυχώς, τή ζωή όλων μας. Και στις στιγμές αυτές αν δέν συνειδητοποιήσουμε και δέν επισήμανουμε τόν κίνδυνο αυτό της ψυχικής και πνευματι-

κής μας γαλήνης και ειρήνης, έμφωλεύει μέσα μας και άπειλεί συχνότερα τήν πνευματική μας ζωή και τήν τραυματίζει κάποτε θανατηφόρα.

Τό δυστύχημα είναι πώς κάποτε τό αγχος ενώ κυριαρχεί και κατευθύνει τήν ζωή μας δέν τό συνειδητοποιούμε. Ἐποδίδουμε τή δυσάρεστη και άρρωστημένη αυτή κατάσταση σε πάθηση σωματική, καταφεύγουμε σε γιατρούς, ενώ ή θεραπεία συνήθως είναι προσωπική μας υπόθεση.

Τί όμως είναι τό αγχος; Ἡ απάντηση στο έρώτημα αυτό είναι πολύ δύσκολη. Και αυτό γιατί πραγματικά «δέν υπάρχει συγκεκριμένος όρισμός του αγχους παραδεκτός από όλους. Ὁ κάθε ειδικός και μή με τὰ προσωπικά του δεδομένα και κριτήρια και βιώματα καθορίζει και τήν έννοια του αγχους. Και τό γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι τό αγχος αποτελεί μιá νοσηρή μέν, αλλά γενική και άόριστη ψυχική κατάσταση, με ποικίλα συμπτώματα και έκδηλώσεις, πού διαφέρουν στο κάθε άτομο» («Τό αγχος και ή εθύνη μας» Χριστιανική Ἐστία — Πάτραι 1985, σελ. 8).

Ἐνδεικτικά ο ψυχίατρος Ἄριστος Ἀσπιώτης, πού υπήρξε ο ιδρυτής του Ἰνστιτούτου Ιατρικής ψυχολογίας και ψυχικής υγιεινής και με συνεργάτες του από τήν Χριστιανική Ἐγωση Ἐπιστημόνων είχε έκδώσει πλήθος διδλίων σχετικών, έγραφε σχετικά με τό θέμα μας: «Τό κύριο σύμπτωμα (του αγχους) είναι μιá θ α θ ε ι α κ α ι έ μ μ ο ν ο ς ά γ ω ν ι α, ή όποια έκδηλοῦται με διανοητικές, σωματικές, συναισθηματικές διαταραχές. Είς τήν χειρότεραν του μορφήν συνδυαζόμενον με μελαγχολικήν συνδρομήν ή μ π ο ρ ε ι ν ά φ θ ά σ ε ι μ έ χ ρ ι ψ υ χ ώ σ ε ω ς, με τήν θαθεϊαν διάλυσιν της προσωπικότητος πού άκολουθεϊ τήν έντασιν και παράτασιν του. Ο ί σ υ ν γ η θ έ σ τ ε ρ ο ι λ ό γ ο ι τ ο υ ά γ χ ο υ ς: ματαιώσεις έλπιδων, άλλαγή μιäs άπόφews ή προσανατολισμού και άποτυχία εις τήν επίτευξιν ένός επιθυμητοῦ σκοποῦ, είναι συχνά οι μηχανισμοί διαμαρτυρίας μιäs κατατροπωμένης και άποτυχημένης μειονότητος ψυχικών ροπών. Συχνά είναι ένα κατεσταλμένο ή άπωθημένο αυτόνομον συ γ κ ι ν η σ ι α κ ό ν σ ύ μ π λ ε γ μ α π ο υ φ έ ρ ε ι τ ή ν τ α ρ α χ ή ν. Ἄλλοτε πάλιν τό αγχος οφείλεται εις τήν διακοπήν μιäs άμυντικής παρορμήσεως». Και συνεχίζει ο Ἄσπιώτης: «Ἄναγ-

τιρρήτως, ε ί ν α ι ἀ ν θ ρ ῶ π ι ο ν τὸ νὰ δοκιμάζη κανείς μίαν λογικὴν στενοχωρίαν ἐπὶ θεμάτων πὸ ἀπειλοῦν τὰ σχέδια, τὴν ἀσφάλειαν ἢ τὴν ἐπιτυχίαν του, καθὼς καὶ τὰς προβλέψεις καὶ τὰ σχέδια τοῦ μέλλοντος. Ὅταν ἔμωσ ἡ λελογισμένη αὐτὴ στενοχωρία καὶ προνοητικότης λαμβάνει διαστάσεις δυσαναλόγου, ἢ ἀντίδρασις τοῦ ἀτόμου φεύγει ἀπὸ τὰ λογικὰ ὅρια καὶ ἡ κατάσταση αὐτὴ σχεδὸν μονιμοποιῆται, τότε εἰσέρχεται πλέον εἰς τὴν κατάσταση τοῦ ἀγχους: Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀγχους εἶναι κατ' ἀρχὴν ἡ ἀναπνευστικὴ δυσχέρεια μὲ τὴν ἐκδήλον ἀνησυχίαν. Εἶτα διάφοροι βαθμοὶ δυσκολίας δι' αὐτοσυγκέντρωσιν καὶ ἐλάττωσιν τῆς μνήμης, ἀϋπνία, νευρική ὑπερένταση, ὑπερευαισθησία, ἀπαισιοδοξία, μία αἰσθησις μὴ πραγματικότητος καὶ διανοητικῆς ἐξαντλήσεως, κακὰ προαισθήματα, εὐερεθιστικότης, ἀνησυχία. Γενικῶς δὲ παρουσιάζει καὶ ὅλα τὰ φαινόμενα τοῦ ἐντόνου φόβου, ταχυπαλμίαν, ἰδρώτας, ἴλιγγον, σύγχυσιν, τρόμον, ἐρυθρότητα ἢ ὠχρότητα». Καὶ καταλήγει πὼς «ἡ κατάσταση τοῦ ἀγχους ὁμοιάζει συνήθως πρὸς ἔ ν α πα ρ α τ ε ι ν ὀ μ ε ν ο ν ἰ σ χ υ ρ ὸ ν «τ ρ ᾶ κ». Ἄλλοτε, ἀκόμη καὶ εἰς τὸ ἴδιον πρόσωπον, τὸ ἀγχος εἶναι ἀόριστον. Ἄπλως ἔνα αἰσθημα, ὅτι πρόκειται νὰ συμβεῖ κάτι κακόν. Ἄλλοτε πάλιν ἀναπτύσσεται γύρω ἀπὸ ὠρισμένους φόβους, ὅπως εἶναι ὁ φόβος τῆς ὑγείας, ἐνὸς δυστυχήματος κ.ο.κ. Τὸ θῆμα τοῦ ἀγχους αἰσθάνεται ὅσα ὁ τυπικὸς ὑστερικὸς πράττει. Συμβαίνει τὸ ἀγχος καὶ ἡ ὑστερία νὰ συνδυάζωνται καὶ νὰ δίδουν τὴν γνωστὴν εἰκόνα τοῦ ὑστερικοῦ ἀγχους (τῆς ἀγχώδους ὑστερίας). («Τὰ αἰσθήματα τῆς μειονεκτικότητος», σελ. 101-102).

Ἄπὸ τὰ στοιχεῖα πὸ μᾶς δίδει ὁ πιστὸς αὐτὸς Ψυχίατρος, πὸ μᾶς ἄφησε ἔνα πολὺ ἀξιόλογο ἔργον στὸν τομέα του, θὰ μπορούσαμε συμπερασματικὰ νὰ δώσουμε τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀγχους: Τὸ ἀγχος εἶναι μιὰ παρατεταμένη ἀγωνία γιὰ ὅσα μᾶς συμβαίνουν. Μιὰ ἀδικαιολόγητη φοβία γιὰ τὸ παρὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ μέλλον. Ἐνας ἀδιάκοπος ἐκνευρισμὸς στίς ἀπασχολήσεις μας. Ἐνα διαρκὲς ἀνικανοποίητον. Κάποτε μιὰ ἔλλειψη νοήματος στὴ ζωὴ καὶ κατ' ἐπέκταση πληρώματος ζωῆς. Κάποτε γίνεται ἀόριστη καταπιεστικὴ ἀνησυχία, ἀκαθόριστη φοβία, ἐντονη στενοχώρια, πὸ συνδυάζεται μὲ ἀνασφάλεια καὶ ἀβεβαιότητα. Αἰσθανόμεσαστε, ὅπως κοινῶς λέγεται, «ἔνα πλάκωμα στὴν καρδιά». Χωρὶς νὰ εἴμασαστε καρδιακοί, ἀρχίζουμε νὰ πιστεύουμε σὲ κάποια καρδιακὴ πάθησή μας. Καὶ ἡ κατάσταση αὐτὴ δὲν ἀφήνει περιθώρια γιὰ πνευματικὴ εὐφορία, γιὰ ἐσωτερικὴ γαλήνη καὶ εἰρήνη στὴν προσω-

πική μας ζωὴ. Οἱ ιδιοτροπίες, οἱ μεμφιμοιρίες, οἱ ταραχές, οἱ ἀνησυχίες, ἡ ὑπερένταση εἶναι ἡ καθημερινὴ τροφὴ τοῦ ἀγχώδους ἀνθρώπου.

* * *

Τὸ κακὸ αὐτὸ παίρνει ιδιαίτερη σημασία, ὅταν σκέπτεται κανείς πὼς ἡ κατάσταση αὐτὴ, δυστυχῶς, ἐπηρεάζει καὶ πιστοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ἔχει ιδιαίτερη σημασία, γιὰτὶ ἔ ν α ἀ π ὸ τ ᾶ κ υ ρ ι ὀ τ ε ρ α α ἴ τ ι α τ ο ῦ ἀ γ χ ο υ ς ε ἶ ν α ι ἡ ἀ π ο υ σ ί α τ ῆ ς π ί σ τ ε ω ς. Πὼς εἶναι δυνατόν νὰ φέρει κανείς τὴν ιδιότητα τοῦ πιστοῦ καὶ νὰ ἀπουσιάζει ἡ πίστη ἀπὸ τὴ ζωὴ του; Καὶ βέβαια εἶναι ἀντιφατικὸ ὁ πιστὸς νὰ εἶναι ἀπιστος. Ὅπωςδήποτε ἔμωσ ἡ πίστη τοῦ πιστοῦ μπορεῖ νὰ εἶναι, καὶ συνήθως εἶναι, ἐκεῖνο πὸν χαρακτηρίζει τὴν ἐνέργεια τοῦ Ἄπ. Πέτρου, ὅταν ὁ Κύριος βάδισε ἐπάνω στὰ νερὰ τῆς λίμνης. Ὅταν οἱ μαθητὲς ταλαιπωροῦνταν ἀπὸ τὰ κύματα, γιὰτὶ ἦταν «ἐναντίος ὁ ἄνεμος» καὶ κατὰ τὰ ξημερώματα ἦρθε ὁ Ἰησοῦς κοντὰ τους περιπατώντας πάνω στὴ λίμνη καὶ οἱ μαθητὲς τρόμαξαν νομίζοντας πὼς εἶναι φάντασμα καὶ ἔβαλαν τὶς φωνὲς ἀπὸ τὸ φόβον τους, ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπε: «Θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι' μὴ φοβεῖσθε' ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε: Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σε ἔλθειν ἐπὶ τὰ ὕδατα' ὁ δὲ εἶπεν, ἔλθε καὶ καταβάς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἔλθειν πρὸς τὸν Ἰησοῦν' ὁ δὲ εἶπεν ὁ δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθα: ἔκρᾶξε λέγων' Κύριε, σῶσόν με. Εὐθὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ' ὁ λιγὸς πιστε, εἰς τί ἐδίστασας;» (Ματθ. ιδ' 22-31).

Ἡ ἀγχώδης κατάσταση στὴν προσωπικὴ ζωὴ τοῦ πιστοῦ φανερώνει ὀλιγοπιστία. Ἄν ὑπάρχει ζωντανὴ καὶ θερμὴ πίστη, τὸ ἀγχος δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχει στὴ ζωὴ ἐκείνου πὸν πιστεύει. Μιὰ αὐτοπαρατήρηση φέρνει τὴ διαπίστωση πὼς ὁ φόβος, ἡ ἀνησυχία, ἡ ἀγωνία, τὸ ἀνικανοποίητο, ἡ μεμφιμοιρία, ἡ ἀκαθόριστη στενοχώρια κ.τ.λ. εἶναι καρπὸς τῆς ὀλιγοπιστίας μας.

Τὰ μεγάλα γεγονότα πὸν ἐορτάσαμε μέσα στὸ δωδεκάημερον αὐτῶν τῶν ἡμερῶν ἔρχονται νὰ μᾶς δυνάμωσουν τὴν πίστη. Ἰδιαίτερα τὸ «ξέγον καὶ παράδοξον μυστήριον» τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως εἶναι πολὺ παρήγορον μῆνυμα. Ὁ Θεὸς Λόγος πὸν παίρνει «μορφὴν δούλου» ἀνάμεσα στὰ ἄλλα ὀνόματα Ἰησοῦ φέρεται καὶ ὡς Ἐμμανουήλ. Τὰ ὀνόματα ἔμωσ τῶν ἁγίων προσώπων μέσα στὴν Ἁγία Γραφὴ συνήθως δὲν εἶναι τυχαῖα. Τὸ ὄνομα φανερώνει μιὰ ιδιότητα ἐκείνου πὸν τὸ

φέρει· κάποτε εἶναι ἐκφραστικὸ τοῦ ὅλου τρόπου ζωῆς του. Στὴν περίπτωση τοῦ Κυρίου συμβαίνει ἀπόλυτα τὸ δεύτερο.

Σὲ χρόνους ἀνύποπτους, ὀκτακόσια χρόνια πρὶν τὴ Γέννηση τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ, ὁ προφήτης Ἡσαΐας, προαναγγέλλει τὴν ἔνσαρκο παρουσία Του μετὰ λόγια: «ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἔστι μεθερμηνευόμενον μ ε θ' ἢ μ ὦ ν ὁ Θεὸς ὁ ζ» (Ματθ. α' 23).

Βέβαια κατ' ἀρχὴν ἡ προφητεία αὐτὴ ἔχει ἕνα χαρακτηριστικὸν μεσσιανικὸ καὶ ἔχει ἐκπληρωθεῖ μετὰ τὴν Γέννηση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας. Ἀπὸ πολλοὺς ὅμως Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ ἰδιαίτερα τῆς ἐποχῆς τῶν χριστολογικῶν ἐριδῶν, θεωρεῖται πὼς ἡ ὀνομασία Ἐμμανουήλ περιλαμβάνει τὴ διδασκαλία γιὰ τὶς δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ. Τὸ «μ ε θ' ἢ μ ὦ ν ὁ Θεὸς ὁ ζ» ποὺ σημαίνει ἡ ὀνομασία Ἐμμανουήλ εἶναι ταυτόσημο μετὰ ἐκεῖνο ποὺ σήμερον λέγεται «Θ ε ἀ ν θ ρ ω π ο ζ». Τὸ «μ ε θ' ἢ μ ὦ ν» φανερώνει τὴν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ καὶ «ὁ Θεὸς ὁ ζ» τὴ θεῖα φύση Του. Ἔτσι στὴ φράση «μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός» στηρίζεται τὸ δόγμα τῆς ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ «ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως καὶ ἀδιαιρέτως», ὅπως ἐδογματίσθη ἡ Δ' Οἰκουμένη συνόδος στὴν Χαλκηδόνα.

Ἡ ὀνομασία ὅμως Ἐμμανουήλ - «μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός» περιέχει καὶ ἕνα πολὺ παρήγορο καὶ ἐλπιδοφόρο μήνυμα γιὰ τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο, ποὺ ταλαιπωρεῖται καὶ ἀγχεται καὶ κατέχεται ἀπὸ ἀνασφάλεια, ἀβεβαιότητα καὶ ἔμμολες φοβίες καὶ ἀγωνίες καί, κυρίως, ἀπὸ μοναξιά καὶ ἀποξένωση.

Πρέπει πρῶτιστα ὁ πιστὸς νὰ τὸ συνειδητοποιήσει καὶ νὰ μὴν ὀλιγοπιστήσει σὲ καμιά περίπτωση πὼς ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς, ποὺ εἶναι ὁ Θεός μας, εἶναι μαζί μας. Ἄλλωστε καὶ ὁ ἴδιος τὸ ἐβεβαίωσε στοὺς μαθητὲς του: «ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. κη' 20).

Ὁ Θεός καὶ Κύριός μας Ἰησοῦς, ὁ Ἐμμανουήλ, εἶναι «μεθ' ἡμῶν». Εἶναι παρὼν μέσα στὸν κόσμον μας, μέσα στὴ ζωὴ μας. Προσλαμβάνει τὶς ἀγωνίες μας, τοὺς πόνους μας, τὶς μέριμνές μας, τὶς θλίψεις μας, τὶς ἀπογοητεύσεις μας, τὶς ἀβεβαιότητές μας, τοὺς φόβους μας, τὶς ἀμαρτίες μας καὶ τὶς θεραπείες. Ὁ Ἐμμανουήλ δὲν εἶναι μακριὰ μας, ἐπάνω σὲ κάποιον οὐρανόν, ἀπρόσιτος, ψυχρὸς στὰ προβλήματα μας καὶ στὰ ἐνδιαφέροντά μας. Δὲν εἶναι ἀπλῶς «ὁ δημιουργὸς τοῦ σύμπαντος κόσμου ποὺ ἔταξε σταθεροὺς φυσικοὺς νόμους γιὰ νὰ διέπουν τὴ λειτουργία τοῦ κ ο σ μ ι κ ο ὕ

του δημιουργήματος, καὶ κατόπιν ἔπαυσε νὰ ἐπεμβαίνει στὴ λειτουργικὴ διαδικασία τῶν φαινομένων τῆς ζωῆς» Ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ἰδιαίτερα μετὰ τὴν ἔνσαρκή Του Παρουσία, πέρασε μέσα στὴν ἀνθρώπινη ἱστορία καὶ διὰ τοῦ «Σώματός» Του, ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία (Ἐφ. α' 23), ἔγραψε καὶ γράφει τὴν ἱστορία. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἀπέχει καὶ δὲν ἀπουσιάζει ἀπὸ τὴ ζωὴ μας. Εἶναι «μεθ' ἡμῶν» οὐσιαστικὰ καὶ ἐνεργητικὰ. Ἡ παρουσία Του ὅμως εἶναι πολὺ «διακριτικὴ». Βρίσκεται συνεχῶς μεταξύ μας, στὴ ζωὴ μας, ἀλλὰ κατὰ ἕνα θαυμαστὸ τρόπο, ποτὲ δὲν παρεμβαίνει, δὲν ἐνεργεῖ χωρὶς τὴ δική μας συγκατάθεση καὶ χωρὶς τὴ δική μας πρόσκληση.

Ἡ ἀπιστία τοῦ ἀνθρώπου καὶ αὐτὴ ἡ ὀλιγοπιστία τοῦ δὲν φανερώνουν τὴν ἀπόλυτη ἢ μερικὴ ἀπουσία τοῦ Ἐμμανουήλ ἀπὸ τὴ ζωὴ μας. Ἡ ἀπιστία καὶ ἡ ὀλιγοπιστία φανερώνουν τὴν ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐπικαλεσθεῖ καὶ νὰ καταστήσει τὴν Παρουσία αὐτὴ τοῦ Ἐμμανουήλ ἐνεργητικὴ καὶ δημιουργικὴ.

Καὶ φαίνεται πὼς ἡ ἀπιστία καὶ ἡ ὀλιγοπιστία εἶναι ἀδυναμία, ποὺ δοκιμάζει καὶ πιστοὺς στὴ διάθεση ἀνθρώπων. Νὰ θυμηθοῦμε τὸν τραγικὸν πατέρα τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς ποὺ φέρνει τὸ δαίμονισμένο παιδί του γιὰ θεραπεία στὸν Κύριο. Ὁ Κύριος τὸν διαβεβαίωσε πὼς «εἰ δύνασαι πιστεῦσαι πάντα δυνατὰ τῷ πιστευόντι» (Μάρκ. θ' 23). «Ἄν μπορεῖς νὰ πιστεύσεις, ὅλα εἶναι δυνατὰ γι' αὐτὸν ποὺ πιστεύει». Καὶ ὁ ταλαίπωρος πατέρας διαβεβαίωσε καὶ αὐτός: «Κύριε πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ». Ναι, Κύριε, στὴ διάθεσή μου ἔχω τὴν ἐμπιστοσύνη μου σὲ Σένα. Νὰ ὅμως ποὺ ἡ πίστη μου εἶναι ἀδύναμη μέσα στὴ ζωὴ, μπροστὰ στὶς ἀντιξοότητες τῆς. Γι' αὐτὸ, Κύριε, βοήθησέ με νὰ δυναμώσω ἢ πίστη μου, «βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ».

Τὴ δυσκολία καὶ ἀδυναμία γιὰ πίστη «ὡς κόκκον σιγάνεως» αἰσθάνονται καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ παρακαλοῦν καὶ ζητοῦν ἀπὸ τὸν Κύριο: «Πρόσθεθι ἡμῖν πίστιν» (Λουκ. ιζ' 5). «Κύριε δώσε μας κι ἄλλη πίστη».

Τί νὰ πεῖ κανεὶς γιὰ τὴ δική μας ζωὴ; Ἡ πίστη μας εἶναι τόσο ἀδύναμη, τόσο ἀναμικτή, τόσο ἀμφίβολη, ποὺ γίνεται ἀνίσχυρη νὰ ἐπηρεάσει τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς μας, καὶ τὸ κυριότερο, νὰ ἐμποδίσει νὰ ἔρχονται οἱ καταπιεστικὲς καταστάσεις, ὅπως γιὰ παράδειγμα ἡ ἀγχώδης κατάσταση.

Μέτρο καὶ κριτήριον τῆς ποιότητος τῆς πίστεώς μας εἰς τὸν Ἐμμανουήλ εἶναι καὶ τὸ κατὰ πόσον μάς θαρραίνουν αὐτοῦ τοῦ εἶδους καταπιεστικὲς καταστάσεις. Καὶ ἂν μὲν εἶναι περιοδικὲς καὶ φευγαλέες τὸ πράγμα εἶναι κατανοητὸ καὶ φυσιολογικόν. Ἄν ὅμως παίρνουν κάποια μονιμότητα καὶ προσδιορίζουν τὴν πορεία τῆς

Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ *

Ἡ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία ἐλθούσα εἰς σύγκρουσιν δεινὴν πρὸς τὸν Χριστιανισμόν, παρέμεινε μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἐξουσία ἐξ ὀλοκλήρου «σατανικὴ». Ὁ ἡγαπημένος τοῦ Κυρίου Μαθητὴς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀποκαλύψει, μετὰ προσοχῆς καὶ σαφηνείας οὐ τῆς τυχοῦσης, ἐσημείωσεν ὅτι ὁ σατανικὸς χαρακτήρ τῆς Ρωμαϊκῆς Πολιτείας ἐνέκειτο κυρίως ἐν τῇ ὑπερφιάλῳ αὐτῆς ἀξιώσει περὶ θεοποιήσεως τοῦ αὐτοκράτορος.

Ἐν Ἀποκαλύψει 13,18 δηλοῦται τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἀσφαλῶς τοῦ πρώτου τοῦ ἐκ τῆς θαλάσσης ἐξεληθόντος, διότι τούτου εἶναι θεράπων καὶ τὸ ἐκ τῆς ξηρᾶς ἐξεληθόν. Ἡ δὲ συνθηματικὴ γραφὴ, ἡ προκαλέσασα τὸσαύτην συζήτησιν ἅμα δὲ καὶ διαμάχην μεταξὺ τῶν κατὰ καιροὺς ἐρμηνευτῶν⁴⁹, 666⁵⁰, πιθανώτατα ἀναφέρεται εἰς τὴν λατρείαν τοῦ αὐτοκράτορος.

Οἱ ἀμέσως προηγούμενοι στίχοι ἀναφέρονται εἰς τὴν σφραγίδα ἐκείνην, δι' ἧς ἐβεβαιούτο, ὅτι προση-

νέχθη ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν θυσία εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ αὐτοκράτορος, οἱ ὅποιοι ἐφοδιαζόμενοι δι' εἰδικοῦ πιστοποιητικοῦ, ἀπολύτως ὑποχρεωτικοῦ διὰ τὴν ἀσφάλειάν των οὐδένα κίνδυνον ἐφεξῆς ἤθελον διατρέξει. Ἡ σφραγὶς αὕτη ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὴν συνθηματικὴν γραφὴν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ «.....ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ»⁵¹. Ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ στίχῳ τοῦ ΙΓ' κεφαλαίου ἀναγινώσκωμεν: «Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ». Σήμερον εἶναι γενικώτερον παραδεκτὸν μεταξὺ τῶν ἐξηγητῶν, ὅτι ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν 666 πρέπει νὰ ἐνοήσωμεν τὸν Ρωμαῖον αὐτοκράτορα Νέρωνα⁵² (54-68 μ.Χ.).

Ὁ R. H. Charles⁵³ σημειοῖ, ὅτι ἡ παράγραφος Ἀποκ. 13,18, ἤδη ἀπὸ τῆς Β' μ.Χ. ἑκατονταετηρίδος ἐπέσυρε, προφανῶς λόγῳ τοῦ συμβολικοῦ καὶ ἀσαφοῦς

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 672 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 17/1988 τεύχους.

49. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου καὶ τοῦ ὑπονοουμένου ἀνθρώπου ἔχουσι μὲν ἔκπαλαι ἀναρίθμητα ὑποτετῆ καὶ γραφῆ, οὐδεμία δ' ὅμως εἰκασία δὲν ἔχει ἀποδειχθῆ ἐντελῶς βάσιμος, δι' ἧ καὶ ἐξακολουθεῖ ἐνταῦθα ἀκαταπαύστως ἡ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον φαντασιοκοπικὴ παραγωγή. Βλ. καὶ Παναγιώτου Μπρατσιώτου, μνημ. ἔργ. σελ. 218.

50. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἐν χειρογράφοις τῆς ἐποχῆς τοῦ Εἰρηναίου (†202 μ.Χ.) (Adv. haer., V, 30,1) ἀναγράφεται 616, φαίνεται δὲ ὡς προῖον μᾶλλον ἐρμηνευτικῆς ἀμυχανίας καὶ ἀποδίδει τὸ ὄνομα Γάιος Καίσαρ, ὑφ' ὃ νοοῦσι τὸν αὐτοκράτορα Καλιγούλαν (37-41 μ.Χ.). Βλ. Oscar Cullmann, Dieu et César, σελ. 85, Paris, 1956.

51. Ἀποκάλυψις Ἰωάννου, 13,17.

52. Βλ. π.χ. Ramsay, The Letters of the Seven Churches of Asia and their place in the plan of the Apocalypse, σελ. 93 κ. ἐξ. London, 1904 (The Flavian Persecution in the Province of Asia as depicted in the Apocalypse). Κλασσικὴν διατύπωσιν τῆς ἀπόψεως αὐτῆς εὐρίσκει τις παρὰ τῷ Ethelbert Stauffer, Christ and the Caesars, engl. transl. 1955, London the Camelot Press, κεφ. IX Domitian and John, σελ. 147-149. Σάββα Ἀγούριδου, μνημ. ἔργ., σελ. 20.

53. R. H. Charles, A Critical and Exegetical Commentary on the Revelation of St. John, volume I, σελ. 364-365, Ἐδιμβούργον, 1920.

ζωῆς μας, τότε πρέπει νὰ ἐλέγχουμε τὴν πίστη μας καὶ νὰ σημειώσουμε τὴν ὀλιγοπιστία μας. Τὸ αἴτημα ὄλων μας πρέπει νὰ εἶναι: τὸ «πρόσθετε ἡμῖν πίστιν», Κύριε. Καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς Ἐκεῖνος δὲν θὰ ἐπιτρέψει «εἶνα ἐκλείψῃ ἡ πίστις» μας (Λουκ. κδ' 32).

Σὲ στιγμὲς ὀλιγοπιστίας μας ἅς κάνουμε τὴν ἀναφορά μας στὴν ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἀποδείπνου. «Τὸν δὲ φόβον ὑμῶν οὐ μὴ φοβηθῶμεν, οὐδ' οὐ μὴ ταραχθῶμεν, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

Καὶ πεποιθὸς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ, καὶ σωθήσομαι δι' αὐτοῦ, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

Οἱ κατοικοῦντες ἐν χώρᾳ, καὶ σικῆ θανάτου, φῶς λάμπει ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

Ὅτι Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, Υἱός, καὶ ἐδόθη ἡμῖν, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

Καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον,
ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

Θεὸς ἰσχυρός, Ἐξουσιαστής, Ἄρχων εἰρήνης,
ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

Γι' αὐτὸ καὶ ἡ συνεχὴς παράκλησή μας ἅς εἶναι: «Κύριε τῶν Δυνάμεων, μεθ' ἡμῶν γενοῦ· ἄλλον γὰρ ἐκτός Σου δογηθὸν ἐν θλίψεσιν οὐκ ἔχομεν. Κύριε τῶν Δυνάμεων, ἐλέησον ἡμᾶς».

Εὐχομαι ἐπὶ τῷ νέφ ἔτει ὁ Κύριος τῶν Δυνάμεων νὰ εἶναι «μεθ' ἡμῶν» σ' ὅλη τὴν πορεία τῆς ζωῆς μας. Νὰ εἶναι μαζί μας στίς χαρὲς μας, στίς λύπες μας, στὰ προβλήματα μας, στίς στενοχώριες μας, στίς ἀπελπισίες μας καὶ σ' αὐτὸν τὸν ἀγχώδη ρυθμὸ τῆς ζωῆς μας. Ἰδιαίτερα εὐχομαι ὁ Ἐμμανουήλ («μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός»), νὰ εἶναι στὴν ὅλη πορεία τῆς πατρίδος μας, ἀλλὰ καὶ στίς πατρίδες ὄλων τῶν ἀνθρώπων, γιὰ νὰ ζοῦν εἰρηνικὰ καὶ εὐλογημένα.

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

πως αὐτῆς περιεχομένου, τὸ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν νεωτέρων ἐρμηνευτῶν, ὁδηγήσασα μάλιστα εἰς ὀξείας λογομαχίας, ἰδίᾳ δὲ αἱ φράσεις «ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου» καὶ «ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν». Ἡ δευτέρα μάλιστα φράσις εἶναι ἐπιδεικτικὴ δύο ἐρμηνειῶν: α) Ὑπὸ τινῶν λογίων (Düsterdieck, Holtzmann, Gunkel, Clemen, Swete καὶ ἄλλων) προτείνεται, ὅτι ἡ φράσις «ἀριθμὸς ἀνθρώπου» σημαίνει ἀνθρώπινον ἀριθμὸν καὶ οὐχὶ ὑπερφυσικὸν τοιοῦτον, πρὸς ἐπίρρωσιν δὲ τῆς ἀπόψεως αὐτῶν συγκρίνεται ἡ ἐν λόγῳ φράσις πρὸς τὴν παράγραφον Ἀποκ. 21,17 «μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου», ἣτις πιθανῶς σημαίνει ὅτι ἡ μέτροσις γίνεται ὑπὸ ἀγγέλου μὲ μέτρον ἀνθρώπινον. β) Οἱ λόγοι (Wolkmar, Kliefoth, Corsenn, Bousset, Jülicher, Moffatt) ὑποστηρίζουσιν, ὅτι ἡ φράσις «ἀριθμὸς ἀνθρώπου» σημαίνει ὀρισμένον ἄτομον. Πρβλ. Ὑαλμὸν, 104,17: «ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἀνθρώπον». Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Charles δοκιμωτέρα εἶναι ἡ δευτέρα ἐρμηνεία. Κατ' αὐτὸν ὁ ἀνθρώπος εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ θηρίον, ὃ δὲ ἀριθμὸς 666 σημαίνει: «Νέρων Καῖσαρ»⁵⁴.

Ὁ Adolf Deissmann⁵⁵ σημειοῖ, ὅτι ὁ ἀποκαλυπτικὸς ἀριθμὸς 616 σημαίνει «Καῖσαρ Θεός» (Καῖσαρ = αὐτοκράτωρ), ἀποφαίνεται δὲ ὅτι ἡ σημασία αὕτη στενωτάτα συνεσχετίσθη πρὸς τὴν λατρείαν τοῦ αὐτοκράτορος. Ὁ Deissmann προτείνει ὅτι ὁ ἀριθμὸς 616 «Καῖσαρ Θεός» εἶναι ὁ παλαιότερος μυστικὸς ἀριθμὸς, δι' οὗ οἱ Ἰουδαῖοι ἐκαυτηρίαζον τὴν λατρείαν τοῦ αὐτοκράτορος. Ὁ ἀριθμὸς 666 ἴσως ἀποτελεῖ χριστιανικὴν προσαρμογὴν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἀριθμοῦ, διὰ τὴν ἐναρμονισθῆναι αὐτὸς πρὸς τὸν ἀριθμὸν 888 «Ἰησοῦς». Ἡ γνώμη τοῦ Deissmann: «Καῖσαρ Θεός» = «ὁ αὐτοκράτωρ εἶναι Θεός», ὑπὸ πολλῶν ἐιδικῶν θεωρεῖται ὡς ἡ προτιμωτέρα⁵⁶.

Ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ ΙΖ' κεφαλαίου τὸ θηρίον, ὅπερ ὑπῆρχε καὶ νῦν δὲν ὑπάρχει, ὄγδοον ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ ἐπτὰ, καὶ τὸ ὅποῖον θὰ ὁδηγηθῆ εἰς ἀπώλειαν, εἶναι ὁ Νέρων⁵⁷: «καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὁ ὄγδοός ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει»⁵⁸. Κατὰ τὴν καὶ σήμερον ἐπικρατοῦσαν ὀρθὴν ἐκδοχὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Ἀνδρέου (Στ' μ.Χ. αἰών), ὁ Ἀντίχριστος παρίσταται ὡς βασιλεὺς καὶ δὴ ὡς ὁ ὄγδοος, «ὡς μετὰ τὰς ἐπτὰ βασιλείας, ἐπὶ ἀπάτῃ καὶ ἐρμημῶσι τῆς γῆς ἀνιστάμενος»⁵⁹, ἀλλ' ὀλόψυχος καὶ ὀμότροπος τῶν προηγηθέντων ἐπτὰ καὶ μάλιστα

τοῦ Νέρωνος. Καὶ εἰς τοῦτο μὲν τὸ θηρίον ἀναφέρεται (κατὰ τὸ νοούμενον) αὐτός. Διὰ δὲ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ ἦν καὶ οὐκ ἔστι καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει, δεικνύεται ἡ παροδικότης καὶ ἀναξιοτήτης τοῦ θηρίου, ὑπεμφαίνεται δὲ καὶ πάλιν ἡ ἐξωτερικὴ ἐπίδρασις τοῦ θηρίου περὶ τοῦ ἐπανερχομένου Νέρωνος⁶⁰. Τὸ δεύτερον θηρίον, τὸ ἐκ τῆς γῆς ἐξερχόμενον⁶¹, ἐκφράζει τὴν τάξιν τῶν ἱερέων τῆς εἰδωλολατρικῆς αὐτοκρατορικῆς λατρείας, ἣτις ἀπέκρουεν ἀπολύτως τὴν χριστιανικὴν συνείδησιν⁶².

Τὸ ὄνομα «Βαβυλῶν», τὸ ὅποῖον ἦτο γεγραμμένον ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς πόλεως⁶³, ἡ πλειονότης τῶν ἐρμηνευτῶν καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ σήμερον ἀποδίδουν εἰς τὴν Ρώμην, ἣτις ὡς ἐκπρόσωπος τῆς ἀντιθέου καὶ ἀντιχριστιανικῆς δυνάμεως χαρακτηρίζεται ὡς μητρόπολις τῆς εἰδωλολατρίας ἅμα καὶ ὡς ὑπόδειγμα ἀκολασίας εἰδωλολατρικῆς⁶⁴. Αὐταὶ αἱ ἐννοιαὶ καὶ ἐνταῦθα θεωροῦνται ὡς ἀλληλένδετοι, ὡς καὶ παρὰ τοῖς Προφήταις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἡ συμβολικὴ μαρτυρία ἐχρησίμευσεν ὡς κρυπτογράφημα κατὰ τὴν περίοδον τῶν διωγμῶν. Ὁ Ἰωάννης δὲν ἀρνεῖται τὴν ὑπαρξίν τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ περὶ τὸ τέλος τοῦ πρώτου μ.Χ. αἰῶνος, καθ' ὃ συμπύπτει καὶ ἡ συγγραφή τοῦ Ἱεροῦ τούτου Βιβλίου⁶⁵, ἡ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορικὴ ἐξουσία ἤξιον παρὰ τῶν Χριστιανῶν θρησκευτικὴν προσκύνησιν, ἣν διαρρήδην ἀπέκρουεν ἡ Ἐκκλησία. Ὁ Λατῖνος λόγιος Σουετώγιος⁶⁶ (Α' καὶ Β' αἰὼν μ.Χ.) μαρτυρεῖ ὅτι ὁ αὐτο-

60. Βλ. Παναγιώτου Μπρατσιώτου, ἐνθ' ἀν., σελ. 257.

61. Ἀποκάλυψις Ἰωάννου, 13,11-17.

62. Ἐπισκόπου Κασσιανοῦ, ἐνθ' ἀν., σελ. 44.

63. Ἀποκάλυψις Ἰωάννου, 17,5. Παρὰ τοῖς Ρωμαίοις συνηθίζετο νὰ φέρωσιν αἱ πόρται γεγραμμένον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐπὶ τοῦ μετώπου (Senec. Rhetor I 2, 7, Juvenal. VII, 23). Ἀλλὰ δὲν εἶναι πολὺ πιθανόν, ὅτι πρόκειται ἐνταῦθα περὶ ἐπιδράσεως τοῦ ἔθιμου τούτου.

64. Πρβλ. Tacitus, Annales, XV, 44.

65. Τὸ τελευταῖον βιβλίον τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἐγράφη κατὰ τὴν ἐπικρατεστέραν ἐκδοχὴν ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ, ὅπου ὁ Ἰωάννης μετέβη «διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ἀποκ. 1,9), τουτέστι κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐκδοχὴν οὐχὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ κηροῦν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἢ ὅπως λάβῃ τὴν μαρτυρίαν, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς μαρτυρίας, δηλαδὴ ὡς ἐξόριστος, ὡς ἀναφέρει καὶ ἡ παλαιότατη παράδοσις ἀπαντῶσα ἤδη παρὰ τῷ Εἰρηναίῳ (140-202 μ.Χ.), ὅστις διαβεβαίωσι ὅτι ἡ Ἀποκάλυψις αὐτῷ πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐωράθη, ἀλλὰ σχεδὸν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς πρὸς τῷ τέλει τῆς Δομετιανοῦ ἀρχῆς. (Adv. Haer. V 30). Περὶ τῆς εἰς Πάτμον ἐξορίας τοῦ Ἰωάννου Πρβλ. Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως, Τίς ὁ Σωζόμενος Πλούσιος, Β.Ε.Π., σελ. 372, τόμος Η', Ἀθήναι, 1956. Ὀριγένης, Ὑπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, τόμος Ιστ', Β.Ε.Π., τόμος ΙΔ', σελ. 32-33, Ἀθήναι, 1958. Ὁ Ἱστορικὸς Εὐσέβιος (265-339 ἢ 340) ἐν μὲν τῷ χρονικῷ αὐτοῦ (ἐκδ. Schoené II 160-161 τοποθετεῖ τὴν ἐξορίαν τοῦ Ἰωάννου εἰς τὸ 14ον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Δομετιανοῦ (τουτέστιν 94 ἢ 95 μ.Χ.), ἐν δὲ τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ του (Γ' κ', 3, Β.Ε.Π., σελ. 264, τόμος ΙΘ', Ἀθήναι, 1959) ἐπιγαλοῦμενος «ἀρχαίαν παράδοσιν», ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ Νερούα ἐπέστρεψεν ὁ Ἰωάννης εἰς Ἐφεσον ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν νήσον φυγῆς».

66. Suetonii, Domit 13, «Dominus ac Deus noster».

54. R. H. Charles, ἐνθ' ἀν., σελ. 367.

55. Adolf Deissmann, Light from the Ancient East, Μετάφρασις ὑπὸ Lionel R. M. Stracham, London, 1910, σελ. 348.

56. Oscar Cullmann, ἐνθ' ἀν., σελ. 88. H. Schlier, Die Zeit der Kirche, σελ. 29, 1956.

57. Ἐπισκόπου Κασσιανοῦ, ἐνθ' ἀν., σελ. 43.

58. Ἀποκάλυψις Ἰωάννου, 17,11.

59. Ἀνδρέου, Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, Ἐρμηνεία εἰς Ἀποκάλυψιν Κεφ. ΙΖ', 11, MPG, 106, 384Α.

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΙΜΗΛΙΟΦΥΛΑΚΙΟΝ ΑΥΤΗΣ(*)

88. (Βενετία 1849). *Διδαχαι εις την 'Αγίαν και Μεγάλην Τεσσαρακοσιήν και εις άλλας Κυριακάς του ενιαυτού και επισήμους εορτάς μετά και των πανηγυρικῶν λόγων, συντεθείσαι μὲν και εκφωνηθείσαι ὑπὸ τοῦ ποτε Θεοφιλεστάτου Κερνίκης και Καλαθρότων ἐν Πελοποννήσῳ ἐπισκόπου Κυρίου 'Ηλιοῦ Μηριάτη τοῦ Κεφαλληνιέως. Νεωσι δὲ πλουτισθείσαι μὲ τὴν προσθήκην τῆς τε μεταφράσεως τοῦ κειμένου τῶν σωζομένων 'Ιταλικῶν λόγων και ὀμιλιῶν αὐτοῦ και μὲ τὴν τῆς αὐτοῦ βιογραφίας, ὑπὸ 'Ιεροδιακόνου 'Ανθίμου Μαζαράκη Κεφαλλῆνος και 'Αρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἐπιστοσίᾳ και διορθώσει τοῦ αὐτοῦ. 'Εν Βενετία ἐκ τῆς 'Ελληνικῆς τυπογραφίας τοῦ Φοίνικος 1849.*

Διασι. 20X27, σελ. 355, Βιβλιοθεσία χαρτόδετος.

89. (Βενετία 1849). *Διδαχαι, ἀντίτυπον δεύτερον τῆς αὐτῆς ἐκδόσεως.*

90. (Βενετία ;). *Λόγοι α - ο, πρώτη ἑκατοντὰς τῶν περὶ ἀγάπης κεφαλαίων τοῦ 'Αγίου Μαξιμου Θεοφίλου πρὸς Ἀπόστολον βιβλία α - γ Τατιανῶ πρὸς 'Ελληνας, οὐδὲν τῶν ἐπιτη-*

δευμάτων οἷς "Ελληνες καλλωπίζονται ἑλληνικόν, ἀλλὰ ἐκ βαρβάρων τὴν εὐρεσιν ἐσχηκός. 'Εκ τῆς τυπογραφίας τοῦ Νικολάου Γλυκεῖ.

Διασι. 20X28. 'Ακέφαλον και κολοβομένον, σελ. 1-288.

91. (Βενετία 1793). *Διδαχαι εις την 'Αγίαν και μεγάλην Τεσσαρακοσιήν και εις άλλας Κυριακάς του ενιαυτού και επισήμους εορτάς μετά και των πανηγυρικῶν λόγων, συντεθείσαι και εκφωνηθείσαι ὑπὸ τοῦ ποτε Θεοφιλεστάτου Κερνίκης και Καλαθρότων ἐν Πελοποννήσῳ 'Επισκόπου Κυρίου 'Ηλιοῦ Μηριάτη τοῦ Κεφαλληνιέως, τῶν δὲ μετατυπωθεῖσαι και μετὰ πάσης τῆς ἐπιμελείας διορθωθείσαι. 'Εν εἰρήσιν ἀφηγ' ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ ποτε Δημητρίου Θεοδοσίου, τῶν δὲ Πάνου Θεοδοσίου τῶ ἐξ 'Ιωαννίνων, CON LICENZA DE SUPERIORI. Τυπογρ. σῆμα: Δικέφαλος ἀετὸς ἐντὸς πλαισίου. Διασι. 19X22, σελ. 416. Βιβλιοθεσία δερματόδετος.*

92. *"Ετερον ἀντίτυπον, ἀρχόμενον ἀπὸ σελ. 35 - 398, ἀκέφαλον κολοβομένον, χαρτόδετον.*

93. *"Ετερον ἀντίτυπον, ἀκέφαλον και κολοβομένον.*

94. (Κωνσταντινούπολις 1799). *'Επιτομή ἐκ τῶν προφητανακιοδαβιτικῶν ψαλμῶν ἀπάνθισμα δια-*

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 679 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 17/1988 τεύχους.

κράτωρ Δομετιανὸς (81-96 μ.Χ.) πρῶτος προέβαλλε τὴν ἀξίωσιν νὰ ἀπολαύη ζῶν θείων τιμῶν, ὅποτε ἤρχισαν οἱ ἐπίσημοι ἐκ μέρους τοῦ Κράτους διωγμοὶ κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Πρὸς τὴν εἰρημένην μαρτυρίαν ταύτην συμφωνεῖ και τὸ περιεχόμενον τῆς 'Αποκαλύψεως, ἐνθα γίνεται λόγος περὶ ἀρξαιμένων θλίψεων⁶⁷ και μάλιστα περὶ ἀρξαιμένης χύσεως μαρτυρικοῦ αἵματος⁶⁸ και προβλέπονται σφοδρότατοι διωγμοὶ και γίνεται μνεῖα καισαρολατρείας, ἀντιτιθεμένης εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Χριστοῦ⁶⁹. Τὸ βασιλεῖον τοῦ Καίσαρος σαφῶς ἐπιτίθεται κατὰ τῆς περιοχῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦτο και ἡ ἀπάντησις τῆς 'Εκκλησίας εἰς τὴν πρόκλησιν ταύτην οὐδεμία ἄλλη ἠδύνατο νὰ εἶναι, εἰ μὴ ἀρνητικῆ. 'Η στάσις τῆς 'Ιερᾶς 'Αποκαλύψεως ἐναντι τῆς ἀμαρτωλῆς κοσμικῆς ἐξουσίας βασικῶς οὐδόλως

67. 'Αποκάλυψις 'Ιωάννου, 1,9.

68. 'Αποκάλυψις 'Ιωάννου, 2,13.

69. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς και κατὰ τοὺς χρόνους τῆς συγγραφῆς τῆς 'Ιερᾶς 'Αποκαλύψεως ἡ Ρωμαϊκὴ Πολιτεία εἶχεν ἀποβῆ Θεοκρατικῆ, τῆς ὁποίας ὁ αὐτοκράτωρ ἦτο ἀπόλυτος πολιτικός και θρησκευτικός ἄρχων συγχρόνως, συγκεντρῶν εἰς ἑαυτὸν πᾶσαν ἐξουσίαν, πολιτικὴν τε και θρησκευτικὴν. Βλ. Παναγιώτου Δημητριοπούλου, 'Η Πολιτεία ἐξ ἐπόψεως Φιλοσοφικῆς και Χριστιανικῆς, σελ. 14, 'Αθήναι, 1967.

διαφέρει τῆς διδασκαλίας τοῦ τετάρτου 'Ιεροῦ Εὐαγγελίου, ὡς και τῶν προγενεστέρων μνημείων τῆς Καινῆς Διαθήκης, πρὸς δὲ και τῆς κλασσικῆς διδασκαλίας τῆς πρὸς Ρωμαίους 'Επιστολῆς (13,1-7) και τῆς Α' 'Επιστολῆς τοῦ 'Αποστόλου Πέτρου (2,13-23). 'Η ἀρνητικὴ ἀπάντησις τοῦ ἱεροῦ συγγραφέως ἀναφέρεται και εἰς τὸν τύπον τοῦ 'Αντιχριστοῦ, ἦτοι τὴν Ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορικὴν ἐξουσίαν, ἣτις ἐνεσάρκου τὴν ἀντίχριστον βίαν και ἀπάτην, και εἰς τὸ πρωτότυπον, τουτέστι τὸν 'Αντίχριστον τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ κόσμου. 'Ο ἱερὸς συγγραφεὺς ἐκ λόγων συνέσεως δὲν ἀναφέρει τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου τούτου τοῦ τύπου και πρωτοτύπου. 'Επιθυμεῖ δηλαδὴ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ὀργὴν τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων, ἣτις θὰ ἐξέσπα ἐναντίον τῶν πιστῶν, ἐὰν ὁ 'Ιωάννης ὀνόμαζεν αὐτοὺς ρητῶς θηρία. Πρὸς δὲ δὲν ἀναφέρει τὸ ὄνομα τοῦ 'Αντιχριστοῦ τῶν τελευταίων ἡμερῶν, διότι δὲν ἐπιθυμεῖ ἐν τοσοῦτον βδελυρὸν ὄνομα νὰ εἶναι γεγραμμένον εἰς τὰς θεοπνευστοὺς 'Αγίας Γραφάς⁷⁰.

(Συνεχίζεται)

† 'Ο Σισανίου και Σιατίστης ΑΝΤΩΝΙΟΣ

70. Βλ. και 'Επισκόπου Κασσιανοῦ, ἐνθ' ἀν., σελ. 44 κ. ἐξ.

φρόων κατασκευαζόντων εὐχῶν. Περιέχον καὶ τὰς θεολογικὰς καὶ πρὸς θεῖον ἔρωτα θεωρητικὰς εὐχὰς τοῦ ἱεροῦ Ἀύγουστίνου ἐπισκόπου Ἰππῶνος ὧ ἐν τῇ ἀρχῇ Λόγος τις περὶ Μετανοίας καὶ ἐν τῷ τέλει Λόγος ἕτερος περὶ Ἀρχιερωσύνης. Νῦν μὲν τύποις ἐκδοθέντα διὰ δαπάνης τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Θειωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Νεοφύτου, ἐπιμελῶς δὲ διορθωθέντα παρὰ τοῦ ἐν Μοναχοῖς ἐλαχίστου Νικοδήμου εἰς κοινὴν τῶν Ὁρθόδοξων ὠφέλειαν. Ἐν τῷ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως Τυπογραφίῳ, ἔτει 1799.

Διαστ. 16X22, σελ. 272. Βιβλιοδεσία χαρτόδετος.

95. (Βενετία 1693). Κωνσταντίνου Ἀρμενοπούλου κριτοῦ Θεσσαλ (...) πρόχειρον τὸ λεγόμενον ἐξάριθλος (...) γλώσσαν μεταφρασθεῖσα προσειρέθη δὲ ὑπὸ Ἀλεξίου Σπανοῦ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων καὶ τὸ περὶ τῶν Συνοικεσίων ἐγχειρίδιον ὅ τε καὶ ἀλφάβητον πίναξ. Προτροπῇ τοῦ πανιερωτάτου καὶ Σεβασμιωτάτου Κυρίου Κυρίου Γεωρασίμου, οὗ καὶ τοῖς ἀναλώμασι τὰ πρῶτα τεύχη. Τὰ νῦν ἀύξινθεῖσα μετὰ τινων Ἀποστολικῶν Συνοδικῶν καὶ Πατερικῶν Κανόνων τῶν ἐν χρήσει καὶ πλέον εἰς τὸ αὐτὸ ἡμέτερον ἰδίωμα μεταφρασθέντα. Ἐν ἐτίησιν αὐτῶν, ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ ποιετῆ Δημητρίου Θεοδοσίου, νῦν δὲ Πάνου Θεοδοσίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων. Τυπογρ. σῆμα: Δικέφαλος ἀετὸς μετὰ σπάθης καὶ συμβόλου ἐξουσίας, ἐκατέρωθεν αὐτοῦ τὰ γράμματα Δ. Θ.

Διαστ. 19X22, σελ. 512, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ πρῶται 16 ἐφθαρμμένα. Βιβλιοδεσία κατεστραμμένη.

96. (Βιέννη τῆς Ἀούστριας 1795). Φρειδερίκου Χριστιανοῦ Βαυμαϊστέρου, ΛΟΓΙΚΗ ξυμφανθεῖσα μὲν ὑπὸ αὐτοῦ Λατινιστὶ κατὰ Βόλφιον, μεταφρασθεῖσα δὲ ἀπὸ τῆς Λατινίδος εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνῆν παρὰ τοῦ Σοφολογιστάτου Διδασκάλου Κυρίου Νικολάου Βάρκοση τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, τύποις ἐκδοθεῖσα ἀναλώμασιν Ἀθανασίου Γεωργίου Μανούση τοῦ ἐκ Σιατίτης. Δι' ἐπιμελείας καὶ ἀκριβοῦς διορθώσεως σπουδαίου τινὸς περὶ τὰ ἐνταῦθα φιλοσοφικὰ Μαθηματικὰ ἐνασχολουμένου. Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀούστριας 1795 ἐν τῇ Ἑλληνικῇ τυπογραφίᾳ Γεωργίου Βενδότη.

Διαστ. 17X22, σελ. 250 καὶ 12 φύλλα ἄνευ ἀριθμώσεως. Βιβλιοδεσία χαρτόδετος.

97. (Βιέννη 1797). Συναξάριον εἰς τὰς ἐπισημοὺς ἑορτάς τοῦ Τριωδίου καὶ τοῦ Πεντηκοστάρχου. Συγγραφέντα ὑπὸ Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου, οἷς προσειρέθησαν καὶ

λόγοι τρεῖς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου. Ἐν Βιέννῃ 1797 παρὰ Μάρκ. Πουλλίου. Εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου ἀναγράφεται: «Ἐάν τις τῶν ἐλλογιμοτάτων καὶ εὐμαθεσιῶν ἀνδρῶν θεωρήσῃ τὸ παρόν, καὶ εὖρη ἐν αὐτῷ σοκισμοὺς τε καὶ θαρσαρισμούς, τοῦτο μὲν ἀνθρώπινον. Θεῶ γὰρ τὸ τέλειον καὶ ἄσφαλον. Ἄλλω δὲ ὡς οὐκ ἐμοὶ τῷ γράφοντι τὸ ἁμάρτημα, συγγινωσκέτω, ὅτι ὡς προγεγραμμένον εἶρον αὐτό, οὕτω καὶ γὰρ ἀντέγραφα τόδε». «Τὸ δ' εὐτελοῦς παρ' μεῖο Ἀθανασίου κόμης ἐγγραφῆ γε κλεινοβίοιο ἄπο».

Διαστ. 18X22, σελ. 84. Βιβλιοδεσία χαρτόδετος.

Χειρ. σημείωσις: «εἰς τοῦτο τὸ χαρτὶ ἦν ἡ τοῦ παπαγαθάρρηλο ἀπὸ μοναστηρίου Ζάμπορια καὶ ὀπιος γὰ τὸ ἀποξινόσει γὰ ἔχη τὴν κατάραν τοῦ ἁγίου Νικάνορος».

98. (Βενετία 1677). Ἐπιτομὴ τῆς Ἱεροκοσμικῆς Ἱστορίας εἰς πέντε μερισθεῖσα τμήματα, ὧν τὰ μὲν τρία πρῶτα ἐν συντομίᾳ διαλαμβάνουσι, οὐ μόνον τὰ τοῦ Ἁγίου Θεοβαδίστου Ὁρους Σινᾶ ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ ἐκεῖθεν ὠκοδομηθέντος Θεοδοξάστου Μοναστηρίου. Τῶν δ' ὑστέρων, τὸ μὲν περιέχει τὰ τῶν βασιλέων πάσης γῆς Αἰγύπτου μέχρι Μωάμεθ καὶ τῶν Διαδόχων αὐτοῦ ἕως Σουλτῶν Σελήμ. Τὸ δὲ περὶ τοῦ αὐτοῦ Σελήμ καὶ περὶ τῆς μάχης ἣν ἤγειρε κατὰ Περσῶν, ἔτι δὲ περὶ τῆς Αἰρέσεως τοῦ Τεχλή, νέου Προφήτου τῶν Περσῶν πραγματεύεται. Ἐκαστον τῶν τμημάτων ἔχει τὸν αὐτοῦ πίνακα. Προσέτι ἕτερος πίναξ τινῶν ἀναγκαίων σημειώσεων ὑπάρχει, πρὸς περιέργειαν καὶ ὠφέλειαν τῶν Ἀναγνωστῶν. Συγγραφθεῖσα παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου πρῶην Ἱεροσολύμων Πατριάρχου Νεκταρίου τοῦ Κρητιοῦ καὶ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας διορθωθεῖσα παρὰ τοῦ Σοφωτάτου καὶ Πανοσιωτάτου Ἀμβροσίου Γραδενίγου, ὁμοίως τοῦ ἐκ Κρήτης Ἀββᾶ καὶ διβλιοφύλακος τῆς τῶν Ἑνετῶν γαληνοτάτης Ἀριστοκρατίας. Ἀφιερωθεῖσα τῷ Γαληνοτάτῳ πάσης Μολδοβλαχίας Καθηγεμόνι Κυρίῳ Κυρίῳ Ἰωάννῃ Ἀντωνίῳ τῷ Θεοσεβάστῳ ΒΩΙΒΟΝΔΑ. Ἐνετίησιν, κατὰ τὸ ἀρχοῦ ἔτος, παρὰ Νικολάου τῷ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων. Τυπογραφικὸν σῆμα: Μέλισσα ἐπὶ καλλιτεχνικοῦ πλαισίου, ἐκατέρωθεν αὐτῆς τὰ γράμματα Ν. ΓΑ.

Διαστ. 15X21, σελ. 448 καὶ 7 φύλλα ἄνευ ἀριθμώσεως. Βιβλιοδεσία δερματιδέτος.

99. (Ἱεροσόλυμα 1859). Λόγοι εἰς τὴν Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν μετὰ τινων πανηγυρικῶν ἐπιφωνηματικῶν καὶ ἐπιταφίων,

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α

ΤΟΥ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
τῆς χρονικῆς περιόδου 1934-1935

ΥΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΟΔΗΓΙΑΝ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΑΜΙΑΚΑ ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ

Συνεδρία 4η, 22-11-1934

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδρίας. Κατόπιν ἀρχεται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ΣΤ' Κανόνος τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, δι' οὗ ἀπαγορεύεται ὁ μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμος εἰς τοὺς κληρικούς, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ὑποδιακόνου, καθ' ὅσον εὐθὺς μετὰ τὴν χειροθεσίαν τούτου ἐπακολουθεῖ ἡ χειροτονία τοῦ διακόνου. «Μὴ γαμεῖν μετὰ τὴν ἱερωσύνην». Ἐπιτρέπεται ὁ γάμος μόνον εἰς ἀναγνώστας καὶ ψάλτας. «Εἰ δὲ βούλοισι τὸς τῶν εἰς κλήρον προερχομένων, γάμου νόμῳ συνάπτεσθαι γυναικί, πρὸ τῆς τοῦ ὑποδιακόνου, ἢ διακόνου, ἢ πρεσβυτέρου χειροτονίας τοῦτο πραττέτω»⁹.

Ὁ 26ος Ἀποστολικὸς Κανὼν, ἐπιτρέπει τὸν

γάμον μόνον εἰς τοὺς ἀναγνώστας καὶ ψάλτας. «Τῶν εἰς κλήρον προσελθόντων, ἀγάμων, κελύομεν βουλομένους γαμεῖν, ἀναγνώστας καὶ ψάλτας μόνους»¹⁰.

Ὁ ΣΤ' Κανὼν τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀνανεώνει τὸ κύρος τοῦ ὡς ἄνω Ἀποστολικοῦ Κανόνος.

Κανὼν Ζ' τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου: «Περὶ τιμῆς καὶ πρωτοκαθεδρίας τῶν διακόνων μεταξὺ πρεσβυτέρων»¹¹. Δι' αὐτοῦ ἀπαγορεύεται ἡ πρωτοκαθεδρία εἰς τοὺς διακόνους, ὥστε τὸν διάκονον, καὶ ἐν ἀξιώματι, τοὔτεστιν ἐν ὀφρική τῷ οἰωδῆποτε ἐκκλησιαστικῷ τυγχάνη, τὸν τοιοῦτον μὴ πρὸ τοῦ πρεσβυτέρου καθέζεσθαι ἐκτός, εἰ μὴ τὸ πρόσωπον

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 670 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 17/1988 τεύχους.
9. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 79.

10. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 142.

11. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 79.

συντεθέντες μὲν καὶ ἐκφωνηθέντες παρὰ Νικηφόρου Ἱερομονάχου Θεοτόκη τοῦ Κερκυραίου. Ἐκδοθέντες τὸ πρῶτον ἐν Δειριά τῆς Σαξονίας ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1766. Νῦν δὲ τὸ δεῦτερον μεταυπωθέντες κελεύσει τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Κυρίου Κυρίου Κυρίλλου, εἰς κοινήν τῶν Ὁρθοδόξων ὠφέλειαν. Ἐν Ἱεροσολύμοις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τοῦ Παναγίου Τάφου ΑΩΝΘ'.

Διαστ. 14X23, σελ. 484. Βιβλιοδεσία χαρτόδετος.

100. (; 1801). Εἰς δόξαν τοῦ Πατρὸς, Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ ἐνός Θεοῦ Ἐ γ χ ε ρ ἰ δ ἰ ο ν Σ υ μ β ο υ λ ε υ τ ἰ κ ὶ ο ν, περὶ φυλακῆς τῶν πέντε αἰσθήσεων, τῆς τε φαντασίας, καὶ τῆς τε τοῦ νοός, καὶ καρδίας. Καὶ περὶ τοῦ ποῖαί εἰσιν αἱ πνευματικαὶ καὶ οἰκείαι τοῦ Νοός ἡδοναί. Συντεθέν μὲν πρότερον, καὶ ἐπιδιορθωθὲν ὕστερον, παρὰ τοῦ ἐν Μοναχοῖς Νικοδήμου Ἀγιορείτου. Νῦν δὲ πρῶτον τύποις ἐκδοθέν, διὰ φιλοτίμου δαπάνης τοῦ Πανιερωτάτου, Ἐλλογιμωτάτου καὶ Θεοπροβλήτου Μητροπολίτου Ἀγίου πρῶην μὲν Εὐδρίπου νῦν δὲ Ἰωαννίνων, κυρίου κυρίου Ἱεροθέου τοῦ Ναξίου, οὕτως χάριν

καὶ συνειτέθη, προσειτέθη δὲ παρ' αὐτοῦ καὶ τὸ σχῆμα τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ θαῦμα τῆς ἐπὶ τῆς Σταυρώσεως τοῦ Κυρίου γενομένης ὑπερφυσικῆς ἐκλείψεως τοῦ Ἡλίου. Τὸ Ἡρωικὸν Εὐαγγέλιον τοῦ Ἐσπερινοῦ τοῦ Πάσχα. Καὶ ἀπολογία τις ὑπὲρ τοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Ἀσράτου Πολέμου κειμένου σημειώματος περὶ τῆς Κυρίας Θεοτόκου. Εἰς κοινήν τῶν Ὁρθοδόξων ἀπάντων ὠφέλειαν. Ἐπιστάσις τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀνθίμου Γαζῆ αῶα'.

Διαστ. 16X21, σελ. 326. Βιβλιοδεσία χαρτόδετος.

Χειρόγραφοι ἐνθυμήσεις: 1) Ἐκ τῶν τοῦ ταπεινοῦ ἐπισκόπου Σερβίων καὶ Κοζάνης Βενιαμὶν τοῦ Θεσσαλονικέως. 2) Ἀφιερῶνται τὸ παρὸν ἐγχειρίδιον τῇ αὐτοῦ Πανοσιότητι καὶ ἀγαθῷ φίλῳ καὶ ἡγουμένῳ κυρίῳ Νεοφύτῳ, χάριν μνήμης τῇ 6 Μαΐου 1885, ὁ ταπεινὸς Ἀρχιμ. Βενιαμίν. 3) Τὸ παρὸν βιβλίον τὸ ἀφιέρωσεν ὁ ἅγιος ἀρχιμανδρίτης Βενιαμίν εἰς τὴν ἱεράν Μοῆν Ζάβορδας, διὰ χειρὸς Ἡγουμένου Νεοφύτου».

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

ἐπέχων τοῦ οἰκείου Πατριάρχου, ἢ Μητροπολίτου, ἐν ἑτέρᾳ πόλει παραγένηται ἐπίτινα κεφαλαίῳ· τότε γάρ, ὡς τὸν ἐκείνου τόπον ἀναπληρῶν, τιμηθήσεται»¹².

Ἐπηκολούθησε συζήτησις, ὡς πρὸς τὸν λόγον τῆς ἀπαγορεύσεως, τέλος δὲ ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ κ. Καθηγητοῦ, ὅτι ὁ Κανὼν οὗτος ἐξεδόθη διὰ τὴν ἀπρεπῆ στάσιν τῶν ὀφφικιοῦχων διακόνων, οἵτινες τὸ κύρος αὐτῶν εἶχον, ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν παρὰ τοῖς οἰκείοις Ἐπισκόποις. Οἱ διάκονοι, ὡς μαρτυρεῖται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, εἶχον τὴν φιλανθρωπικὴν δρᾶσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἐγένοντο δὲ βοηθοὶ τῶν Ἐπισκόπων, εὐρισκόμενοι πλησίον αὐτῶν. Παρ' ἡμῶν ἐξ ὄλων τῶν διακόνων ὀργανικὴν θέσιν ἀνωτέραν ἔχει ὁ μέγας ἀρχιδιάκονος τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Εἰς τὸ τέλος τοῦ Κανόνος τούτου ἐπεκτείνεται ἡ διάταξις καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἱερῶν ταγμάτων. «Τὸ αὐτὸ δὲ φυλαχθῆναι καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἱερῶν ταγμάτων· ἐπειδὴ τῶν κατὰ κόσμον ἀξιωματῶν κρείττονα τὰ πνευματικὰ ἐπιστάμεθα»¹³.

Οὐ ἤττον, ὡς ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ κ. Καθηγητοῦ, ὁ Κανὼν οὗτος παρεβλέπετο πολλάκις οὐ μόνον προκειμένου πρὸ τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἐπισκόπων, λόγῳ τοῦ κύρους καὶ τῆς ἰσχύος τῶν διακόνων τῶν εὐρισκόμενων παρὰ τοῖς οἰκείοις αὐτῶν Ἐπισκόποις.

Κανὼν Η' τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου: «Περὶ συγκλήσεως ἐπαρχιακῶν συνόδων»¹⁴. «Καθ' ἕκαστον ἔτος συνόδους τῶν ἐν ἑκάστη ἐπαρχίᾳ γίνεσθαι ἐπισκόπων, ἐνθα ἂν ὁ τῆς μητροπόλεως δοκιμάσῃ ἐπίσκοπος». Ἐφ' ὅσον ἕνεκα βαρβάρων ἐπιδρομῶν ἢ ἄλλων τυχόν αἰτιῶν οἱ τῶν Ἐκκλησιῶν Πρόεδροι ἀδυνατοῦσι νὰ συγκαλέσωσι δις τοῦ ἐνιαυτοῦ τὰς συνόδους, ἀπεφασίσθη, ὅπως παντὶ τρόπῳ ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ διὰ τὰ ἀναφυόμενα ἐκκλησιαστικὰ κεφάλαια ἐν ἑκάστη ἐπαρχίᾳ γίνεσθαι σύνοδον, ἀπὸ τῆς ἀγίας τοῦ Πάσχα ἑορτῆς, καὶ μέχρι συμπληρώσεως τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἐκάστου ἔτους».

Ἡ διάταξις αὕτη ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατηγορήθη λόγῳ τῆς ἀμέσου ἐπιβολῆς τοῦ Μητροπολίτου παρὰ τοῖς Ἐπισκόποις. Ἀνάλογόν τι συμβαίνει σήμερον παρὰ τοῖς Πατριαρχείοις Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμοις, ἐνθα ὁ Πατριάρχης διοικεῖ αὐταρχικῶς.

Κανὼν Θ' τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου: «Μὴ εἶναι καπήλους τοὺς κληρικούς»¹⁵. Δι' αὐτοῦ ἀπαγο-

ρεύεται εἰς κληρικούς νὰ διατηροῦν «καπηλικὸν ἔργαστήριον». Ἐφ' ὅσον ἀπαγορεύεται εἰς αὐτοὺς νὰ συγχάζουν εἰς καπηλεῖα, πολλῶ μᾶλλον νὰ ἔχουν οὗτοι τοιαῦτα καὶ νὰ διακονοῦν τοὺς θαμῶνας αὐτῶν.

Διεζήχθη συζήτησις διὰ τὸν λόγον τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης καὶ τέλος ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ κ. Καθηγητοῦ, ὅτι πᾶσα κοσμικὴ φροντίς καὶ ἐμπορικὴ συναλλαγὴ ἀπαγορεύεται διὰ τὸν κληρικόν. Οὐχ ἤττον δύναται διὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἀνάγκας νὰ ἐξασκῆ ἐργασίαν τινά (γεωργικὴν, κηπευτικὴν, μελισσοκομίαν κ.λπ.). Ο ἀιδεσιμώτατος ἱερεὺς Ἀντώνιος Στρογγυλάκης λέγει, ὅτι δύναται ὁ ἱερεὺς ν' ἀσκῆ ἐπάγγελματι διὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἵνα μὴ ἐπιβαρύνῃ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ. Ἀπαντῶν ὁ κ. Καθηγητῆς, λέγει ὅτι τοῦτο εἶναι μὲν ὀρθόν, ἀλλ' ὁσάκις διὰ τῆς ἐργασίας δὲν παραβιάζονται τὰ πνευματικὰ καθήκοντα τοῦ κληρικοῦ¹⁶.

Συνεδρία 5, 29-11-1934

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδρίας. Ἐἵτα ἀναγινώσκειται ὁ Ἰ' Κανὼν τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, δι' οὗ ἀπαγορεύεται ἡ τοκογλυφία εἰς τοὺς κληρικούς. «Μὴ εἶναι τοκογλύφους τοὺς κληρικούς»¹⁷. Ἐλέχθησαν τὰ σχετικὰ ὑπὸ τοῦ κ. Καθηγητοῦ.

Κανὼν ΙΑ' τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου: «Μὴ κοινωνεῖν μετὰ Ἰουδαίων»¹⁸. Δι' αὐτοῦ ἀπαγορεύεται πᾶσα μετὰ τῶν Ἰουδαίων ἐπικοινωνία, ἢ ἀποφυγὴ τῆς λήψεως ἀζύμων, ἢ μετ' αὐτῶν προσοικειώσεις, ἢ ἐν νόσοις προσκαλεῖσθαι, καὶ ἰατρεῖαις παρ' αὐτῶν λαμβανέτω, ἢ ἐν βαλανείοις τοῦτοις παντελῶς συλλουέσθαι».

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο δεδικαιολογημένη ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη, καθ' ὅσον συνέβαινον διενέξεις καὶ ταραχαὶ ἐκ μέρους τῶν Ἰουδαίων, ἢ δὲ Ἐκκλησία συνήντα σφοδρὰν ἐκ μέρους αὐτῶν ἀντίδρασιν.

Διεζήχθη συζήτησις περὶ τοῦ κατὰ πόσον ἡ διάταξις αὕτη δύναται νὰ ἔχῃ ἰσχύν σήμερον, ἐλέχθη δὲ τέλος ὑπὸ τοῦ κ. Καθηγητοῦ, ὅτι οὐδεμίαν ἐφαρμογὴν δύναται νὰ ἔχῃ αὕτη, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ ὑπεροχῆς τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, ὡς ἀποτελοῦντες θρησκευτικὴν μειονότητα, εἶναι ἐντελῶς ἀκίνδυνοι καὶ ὡς ἐκ τούτου ἢ πρὸς αὐτοὺς ἐχθρότης εἶναι ἐντελῶς ἀδικαιολόγητος.

Κανὼν ΙΒ' τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου: «Περὶ τοῦ μὴ συνοικεῖν τοὺς ἐπισκόπους ταῖς πρό-

12. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 79.

13. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 80.

14. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 80.

15. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 80.

16. Εἰρήσθω, ὅτι δὲν εἶχον εἰσέτι ἀναληφθῆ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἢ μισθοδοσίᾳ τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, κατεβάλλετο δ' αὕτη ἐκ τῶν ἐνοριακῶν ναῶν.

17. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 81.

18. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 81.

τερον οἰκειάις γυναιξί»¹⁹. Δι' αὐτοῦ ἀπαγορεύεται τὸ ἐγγάμιον τῶν Ἐπισκόπων, συμπεριλαμβανομένων εἰς τὴν διάταξιν αὐτὴν καὶ τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην ὄντων ἐγγάμων καὶ τοῦτο ἵνα μὴ διὰ τοῦ ἐγγάμου βίου αὐτῶν ἐμποδίζονται πρὸς ἐπιτέλειαν τῶν ποιμαντικῶν αὐτῶν καθηκόντων, χωρὶς ἢ διάταξις αὕτη νὰ ἀντίθεται εἰς τὰ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων νομοθετηθέντα. Οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν ὑπὲρ τοῦ ἐγγάμου βίου τῶν Ἐπισκόπων, ἠδύνατο δὲ νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν τὰς γυναῖκας αὐτῶν κατὰ τὸ κήρυγμα τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας, ὡς βοηθοὺς τοῦ ἀποστολικοῦ αὐτῶν ἔργου. Ἐλέχθη ὑπὸ κ. Καθηγητοῦ, ὅτι τοῦτο ἐφαρμόζουσιν οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐλέχθη, ὅτι ἡ διάταξις αὕτη ἀποβλέπει εἰς τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον προκοπὴν τῶν λαῶν, «καὶ τοῦ μὴ δοῦναι μὴ μόνον τινὰ κατὰ τῆς ἱερατικῆς καταστάσεως. Φησὶ γὰρ ὁ θεῖος Ἀπόστολος: Πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖται· ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαῖοις, καὶ Ἑλλήσι, καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ· καθὼς καὶ γὰρ πάντα παῖσιν ἀρέσκων, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι· μιμηταὶ μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ».

Κανὼν ΙΓ': «Ἐξέστι πρεσβυτέροις, διακόνοις καὶ ὑποδιακόνοις γαμεῖν»²⁰. Δι' αὐτοῦ ἐπιτρέπεται ὁ γάμος πρὸς τῆς χειροτονίας αὐτῶν. Ἐλέχθησαν πάλιν τὰ δέοντα περὶ τοῦ ἐγγάμου Ἰεροῦ Κλήρου, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν καθολικὴν ἀγαμίαν τὴν ἰσχύουσαν εἰς τὴν Ῥωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν. Οἰκοθεν νοεῖται, ὅτι καὶ οἱ ἐγγαμοὶ προσεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀφείλουσαν εἶναι ἐγκρατεῖς. «Χρὴ γὰρ τοὺς τῷ Θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντας, ἐν τῷ καιρῷ τῆς τῶν ἀγίων μεταχειρήσεως, ἐγκρατεῖς εἶναι ἐν παῖσιν, ὅπως δυνηθῶσιν, ὁ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀπλῶς αἰτιοῦσιν ἐπιτυχεῖν». Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ὁμως ἐπιτρέπεται ν' ἀποστερῇ τις τινὰ τῶν ἱερωμένων, πρεσβυτέρων, ἢ διακόνων ἢ ὑποδιακόνων «τῆς πρὸς τὴν νόμιμον γυναικὰ συναφείας τε καὶ κοινωνίας». Οὔτε πάλιν ἐπιτρέπεται ἀπρεσβύτερος ἢ διάκονος, τὴν ἑαυτοῦ γυναικὰ προφάσει ἐκβάλλειν». Ἐὰν δὲ τυχὸν πράξη τοῦτο εἶναι ἄξιος ἀφορισμοῦ, «ἐπιμένων δέ, καθαιρείσθω».

Συνεδρία 6η, 13-12-1934

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδρίας. Εἶτα ἀναγινώσκειται ὁ ΙΔ' Κανὼν τῆς Πενθέκτης Οἰκουμένης Συνόδου, δι' οὗ ὀρίζεται ἡ πρὸς χειρο-

τονίαν ἡλικία τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων. «Ὁ τῶν ἀγίων καὶ θεοφόρων ἡμῶν Πατέρων κρατεῖτω κανὼν καὶ ἐν τούτῳ, ὥστε πρεσβύτερον πρὸ τῶν τριακοντα ἑτῶν μὴ χειροτονεῖσθαι, καὶ πάνυ ἢ ὁ ἄνθρωπος ἄξιός, ἀλλ' ἀποτηρεῖσθαι. Ὁ γὰρ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει ἐβαπτίσθη καὶ ἤρξατο διδάσκειν· ὁμοίως μὴ τε διάκονος πρὸ τῶν εικοσιπέντε χρόνων, ἢ διακόνισσα πρὸ τῶν τεσσαράκοντα ἑτῶν χειροτονεῖσθω»²¹.

Κανὼν ΙΕ': «Περὶ ἡλικίας ὑποδιακόνων»²², οὐχὶ μικρότερας τῶν εἴκοσιν ἑτῶν. Ὑποβληθείσης ἐρωτήσεως περὶ τῆς τηρήσεως τῶν Κανόνων τούτων σήμερον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διεξήχθη μακρὰ συζήτησις, καθ' ἣν ἐλέχθη ὑπὸ κ. Καθηγητοῦ, ὅτι οἱ Κανόνες οὗτοι εἶναι ὀρθοί, καθ' ὅσον ὁ χειροτονοῦμενος ὑποβάλλεται εἰς περιορισμοὺς καὶ εὐθύνas, ὅτε ἀπαιτεῖται ἡ ἀνάλογος ἡλικία, ἵνα κατόπιν πολλῆς περισκέψεως ἀποφασίσῃ τις νὰ ἱερωθῇ. Οὐχ ἤττον εἶπεν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ περιθάλπῃ τοὺς ἔχοντας τὴν διάθεσιν πρὸς τὴν ἱερωσύνην, χρησιμοποιοῦσα αὐτοὺς ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ὀργανισμῷ μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ὁρίου τῆς ἡλικίας τοῦ ὀριζομένου ὑπὸ τῶν Κανόνων τούτων. Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου τούτου θὰ παρῆιτο τῇ Ἐκκλησίᾳ διττὴ ὠφέλεια, ἀφ' ἑνὸς μὲν θὰ συνεχράτει πλησίον αὐτῆς θερμούς πάντας τοὺς ἔχοντας τὸν ἱερὸν πόθον, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο θὰ ἐδίδοτο ἡ εὐκαιρία τῆς δοκιμασίας αὐτῶν.

Ὡσαύτως ἐλέχθη, ὅτι οἰκονομία τοῦ Κανόνος δύναται νὰ ἰσχύσῃ μόνον προκειμένου περὶ ὑποψηφίων ἐγγάμων κληρικῶν, καθ' ὅσον κατὰ τεκμήριον ἔχουσι περιφρουρηθῆ ἠθικῶς. Ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ χειροτονοῦνται καὶ εἰς νεωτέραν ἡλικίαν, διότι οὕτως ἢ ἄλλως εἰς οἰανδήποτε ἡλικίαν καὶ ἂν χειροτονηθῶσι, θ' ἀντιμετωπίσωσι τὸ ἠθικὸν ζήτημα, ἀφ' οὗ ἐν αὐτῇ ἰσχύει ἡ καθολικὴ ἀγαμία τοῦ Ἰεροῦ ταύτης Κλήρου.

Ὁμοίως καὶ εἰς τὰς Προτεσταντικὰς Ἐκκλησίας δὲν τηρεῖται τοιοῦτος κανὼν. Ἐν συνεχείᾳ γίνεται λόγος περὶ τῶν ἀποφοίτων τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ὑποχρεουμένων πάντων ὅπως ἱερωθῶσιν, ὡς καὶ τῶν ἀποφοίτων τῶν Ὀρθόδοξων Θεολογικῶν Σχολῶν μὴ ὄντων ἠναγκασμένων νὰ ἱερωθῶσι, καθ' ὅσον ὁ ἱερατικὸς ζυγὸς καὶ δὴ τοῦ Πρεσβυτέρου εἶναι βαρὺς. Ὁ κ. Βασίλειος Παπακαϊμάκης λέγει, ὅτι ἐφ' ὅσον οἱ προσερχόμενοι καὶ μὴ ἔχοντες συμπληρώσει τὸ ἀπαιτούμενον ὄριον ἡλικίας εἶναι ἐλάχιστοι, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ γίνηται οἰκονομία. Ὁ κ. Καθηγητῆς λέγει, ὅτι αὐτοὶ προσέρχονται ἐπὶ ἰδίᾳ εὐθύνῃ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, μόνον ἐπὶ ὑποψηφίων ἐγγάμων κληρικῶν δύναται νὰ ἰσχύσῃ ἡ οἰκονομία.

Κανὼν ΙΣ': «Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ

19. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 81.

20. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 82.

21. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 83.

22. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 83.

ΩΦΕΛΟΥΝ ΣΧΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΙΡΕΣΕΙΣ;*

Στις μέρες μας, επικράτησε μιὰ παράδοξη έρμηνεία ώς πρὸς τὴν γένεση τῶν διαφόρων χωρισμένων καὶ διηρημένων ἐκκλησιῶν. Ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ οὐσία καὶ ἡ αὐθεντικότητα μιᾶς τοπικῆς Ἐκκλησίας κρύβεται ἀπὸ τὸν βαθμὸ τῆς ἐνότητάς της μὲ τὸ κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων, τὴν διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας καὶ τὴν συνεχῆ διακράτηση τῆς ἐνότητάς αὐτῆς τόσο στὸ δόγμα ὅσο καὶ στὴ ζωὴ μας.

Κριτήριο συνήθως τίθεται ὁ ἐκκλησιαστικὸς σύνδεσμος καὶ ἡ μυστηριακὴ κοινωνία μὲ κάθε ἄλλη Ἐκκλησία ὁρθόδοξη καὶ ἀποστολική. Στὴν ἱστορία ὅμως τῆς Ἐκκλησίας τόσο τὴν ἀρχαία ὅσο καὶ τὴ σύγχρονη, παρατηρεῖται ἕνα περίεργο φαινόμενο. Κυρίως μετὰ τὴν Μεταρρύθμιση τοῦ 16ου αἰῶνα, κάθε «διαφορετικὴ» κοινότητα ἐπιμένει νὰ θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸ της ὡς «ἰσότιμη ἐκκλησία» καὶ νὰ ἰσχυρίζεται πιστὴ ἀναφορὰ στὴν Κ. Διαθήκη καὶ ἀποστολικὴ γνησιότητα, ἀπλῶς γιατί ἐπαναλαμβάνει μερικὰ κατ' ἐκλογὴν στοιχεῖα μεμονωμένα τοῦ κηρύγματος τῶν ἀποστόλων.

Βασίζονται οἱ ομάδες αὐτές, κυρίως προϊόντα ἱεραποστόλων στὴν Ἀφρική ἢ Ἀσία, σὲ μιὰ ἀρχή, ὅτι σχηματίστηκαν καὶ συνεστήθησαν ἀπὸ τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου «μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη»... Τὸ κήρυγμα λοιπὸν ἔφερε στὴν ἐπιφάνεια τὸν ἀριθμὸ τῶν νέων χριστιανικῶν κοινοτήτων, κυρίως στὶς χώρες τῆς Ἀφρικής καὶ τῆς Ἀσίας ἀπὸ δυτικούς ἱεραποστόλους. Εἶναι αὐτές τῶν Μεθοδιστῶν, τῶν Βαπτιστῶν, τῶν ἄκρως Εὐαγγελικῶν, Πρεσβυτεριανῶν, Αουθηρανῶν καὶ τῶν ἄλλων διαφόρων ἀποχρώσεων. Ἐπιμένουν ὅτι πραγματικὰ εἶναι καὶ πρέπει νὰ ἀναγνωρίζονται καὶ ἐκλαμβάνονται ὡς «ἀποστολικές», τμήματα τῆς ἀνὰ τὸν κόσμον

Ἀποστολικῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας, γιατί προήλθαν ἀπὸ ἔντονο εὐαγγελικὸ κίνημα καὶ εἰλικρινῆ ἱεραποστολικὴ προσπάθεια. Λησιμονεῖται στὴν ὅλη αὐτὴ ὑπόθεση ἕνα βασικὸ σφάλμα: ὅτι οἱ πρῶτοι ὁμολοξοὶ τους —«ἡ μητέρα Ἐκκλησία τους» - MOTHER CHURCH— ποὺ ἐπέδειξαν ἱεραποστολικὴ δράση ἀπὸ τὴν Εὐρώπη καὶ ἔφεραν σὲ φῶς τὶς ομάδες αὐτές τῶν νεοβαπτισθέντων προέρχονται ἤδη ἀπὸ «διαφορετικὲς» ἐκκλησιαστικὲς ομάδες διηρημένες καὶ ἀπὸ πολλοῦ «χωρισμένες». Ὅχι μόνο τοὺς λείπει ἡ «καθολικότητα» καὶ ἡ «ἀποστολικότητα» ὡς σημεῖα ἀναγνώρισης, ἀλλὰ καὶ ἡ σημερινή τους πράξη καὶ πίστη παρουσιάζουν ἀνακολουθίες καὶ τεράστια χάσματα μὲ τὴν πίστη τῆς Μιᾶς Ἀποστολικῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι στὶς Ὁμολογίες αὐτές αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς τῶν προσηλύτων. Ἡ αἰτία ὅμως τῆς αὐξήσεως αὐτῆς θέτει ἕνα βασικὸ ἐρώτημα: Τί εἶδους ἐκκλησία προήλθε; Ὅταν συμβαίνουν ἐσωτερικὲς ἐριδες σοβαρῆς καὶ χωρίζονται ἀναμεταξύ των λόγῳ διαφωνιῶν, τότε οἱ μικρὲς αὐτές ομάδες, τὰ κλαδιὰ αὐτὰ ποὺ κόπηκαν ἀπὸ τὸν κορμὸ, πῶς μπορεῖ νὰ ἀναγνωρισθοῦν «ἐκκλησίες», ἐφ' ὅσον ἤδη, πρὸ πολλοῦ εἶναι προϊόντα διαιρέσεων; Καὶ πῶς ἔχουν τὴν ἀπαίτηση ν' ἀναγνωρίζονται ὡς τμήματα τῆς μιᾶς ἀρχαίας ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας, τοῦ ἐνὸς μυστικοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἐφ' ὅσον φέρουν τὰ ἴδια χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς διαίρεσης ὅπως καὶ οἱ ἱεραπόστολοί τους; Ἡ σύγκριση γιὰ τὴν ἀνεύρεση γνησιότητάς τῆς πίστεως θὰ πρέπει νὰ γίνεται ὄχι μὲ πολλὰ ἀπὸ τὶς χωρισμένες αὐτές ομάδες. Οὔτε ἐκκλησιολογικὰ ἐπιτρέπεται νὰ ἀναφέρεται κανένας μετέπειτα πρωθύστερα στὴν Ἀποστολικὴ ἀρχή, χωρὶς συγχρόνως νὰ ὑπακούη σὲ τόσες ἄλλες βασικὲς ὑποδείξεις τῶν Ἀποστόλων. Οἱ Πατέρες, γιὰ

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 682 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 17/1988 τεύχους.

τῶν δ ι α κ ὄ ν ω ν». Ἐν αὐτῷ γίνεται λόγος περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐπτὰ διακόνων ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων, τῆς μνημονευομένης εἰς τὸ βιβλίον τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων (Πράξ. 6,1-7). Πρόκειται περὶ τῶν ἀσκούντων τὴν διακονίαν τῆς ἀγαθοεργίας τῆς Ἐκκλησίας, μὴ τιθεμένου οὐδενὸς περιορισμοῦ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν διακόνων τῆς θέας λατρείας. Οὐχ ἦττον δύνανται οἱ ἀσκούντες τὸ φιλανθρωπικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας νὰ τεθῶσι καὶ ἐν διακονίᾳ τῆς θέας λατρείας.

Ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ κ. Καθηγητοῦ, ὅτι ὁ διάκονος σήμερον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπέβη διακοσμητικὸν καὶ τελετουργικὸν ὄργανον, ἐξέφρασε δὲ τὴν εὐχὴν, ὅπως ἡ Ἐκκλησία μεριμνῶσα, ἀποκαταστήσῃ ἐν τῷ ἐκ-

κλησιαστικῷ ὀργανισμῷ τὸν βαθμὸν τοῦ διακόνου. Ἀσφαλῶς δὲ ἐὰν οὗτος δὲν ἀπετέλει τὴν θύραν τῆς εἰσόδου εἰς τὸ ἱερατικὸν στάδιον, θὰ εἶχε πρὸ πολλοῦ καταργηθῆ. Ἐνεκα τούτου ἐπιβάλλεται, ἵνα ἐπανέλθῃ ὁ βαθμὸς τοῦ διακόνου εἰς τὴν πρέπουσαν δι' αὐτὸν θέσιν, δεδομένου μάλιστα, ὅτι ἀνήκει οὗτος εἰς τὴν τάξιν τοῦ ἀνωτέρου Κλήρου.

(Συνεχίζεται)

ΤΙΤΟΣ ΕΜΜ. ΜΑΤΘΑΙΑΚΗΣ
Μητροπολίτης πρ. Παραμυθίας

23. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 84.

24. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 85.

νά αποφευχθῆ ὅποιαδήποτε σύγχυση μεταξύ παρόμοιων ομάδων, πού ἐμφανίζονται μὲ διάφορα χτυπητὰ ὀνόματα, ἔθεσαν σάν διακριτικὰ γνωρίσματα τῆς ἐγκυρότητας: τὴν ἀποστολικότητα, τὴν ἀδιάκοπη ἐνότητα καὶ τὴν κοινωνία μυστηριακὴ καὶ κανονικὴ μὲ τὴν Μιὰ Ἀδιαίρετὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα ἢ ἰδιότητες NOTAE ECCLESIAE, ἀποτελοῦν τὰ συστατικὰ μᾶς αὐθεντικῆς ὀρθόδοξης τοπικῆς ἐκκλησίας, τμήματος τοῦ γενικώτερου κορμοῦ.

* * *

Μιὰ τέτοια περίπτωση διασπαστικῆς τῆς ἐνότητας, ἔχει ὑπ' ὄψη του ὁ ἱ. Χρυσόστομος στὸ ὑπόμνημά του στὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολή. Κύριο θέμα του εἶναι ἡ ἀνάλυση τοῦ περίφημου χωρίου τοῦ ἐνὸς σώματος τοῦ Χριστοῦ μὲ πολλὰ μέλη (Ἐφ. 4). Εἶναι πιὰ ἀποδεκτό, ὅτι οἱ 24 αὐτὲς ἐρμηνευτικὲς ὁμιλίες του ἐξεφωνήθησαν στὴν Ἀντιόχεια ὅταν ἦταν ἀκόμα Πρεσβύτερος. Τὴν φαινομενικὴ ἐκκλησιαστικὴ τάξη, μὲ κανονικὸ ἐπίσκοπο τὸν Φλαβιανό, ἐτάρασαν τότε ἀντιζηλοὶ μερίδες μὲ ὑποκινητὴν τὸν Παυλίνο. Μὲ ἐγωϊσμὸ καὶ ἀναίδεια οἱ Παυλινοὶ περιφρονοῦν τὴν ἐπισκοπικὴν ἐξουσία καὶ προβάλλουν ἄλλα ὀνόματα προσώπων πού ὀρέγονται τὸν θρόνο τῆς μεγάλης αὐτῆς πόλης τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Ἦδη σάν πρεσβύτερος στὴν Ἀντιόχεια ἔβλεπε μὲ σπαραγμὸ τὴν διαίρεση. Ἐκκλησιαστικῶς ἡ μεγάλη αὐτὴ πόλη ἦταν διχασμένη. Δύο ἐπίσκοποι ἀνταγωνιζόμενοι μὲ διαφορετικὴ κανονικὴ δικαιοδοσία ἐσκανδάλιζαν τοὺς πιστοὺς καὶ ἔκαναν ὥστε νὰ χαίρονται οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ μὲν ἀναγνώριζαν τὸν Φλαβιανὸν ἐνῶ οἱ ἄλλοι μισοὶ τὸν Παυλίνο (388) πού χειροτονήθηκε ἀπὸ τὸν LUCIFER τῆς ἰταλικῆς πόλεως CAGLIARI τὸ 362. Ὁ τελευταῖος διηύθυνε τὴν παράταξη τοῦ Εὐσταθίου πού ἂν καὶ μικρὴ ομάδα, ὅμως παρῆγε πολλὰ προβλήματα, ἐνθαρρυνόμενη ἐπὶ πλέον καὶ ἀπὸ τὴν Ρώμη. Ὁ ἱ. Χρυσόστομος ἀναγνώριζε σάν νόμιμο ἐπίσκοπο τὸν Φλαβιανό, ἐλεεινολογοῦσε δὲ τὴν προπέτεια καὶ ἀθθάδεια τοῦ Παυλίνου (Ὁμ. 11,4 εἰς Ἐφεσίους).

Στὸν ἱ. Χρυσόστομο ὀφείλεται ἡ ἀποκατάσταση τῆς εἰρήνης καὶ κανονικῆς τάξης στὴν Ἀντιόχεια. Γιατὶ ὅταν προήχθη σάν ἀρχιεπίσκοπος στὴν Κωνσταντινούπολη, μεταξύ τῶν πρώτων μελημάτων του ἦτο νὰ τακτοποιηθῆ ἡ κανονικὴ αὐτὴ ἀνωμαλία, ἀταξία καὶ νὰ ἀναγνωρισθῆ πλέον σάν νόμιμος καὶ κανονικὸς ὁ Φλαβιανός. Ἀξίζει νὰ σημειωθῆ ἐδῶ μιὰ πρόσθετη πηγὴ ἀνησυχίας γιὰ τὸν ἱ. Χρυσόστομο: τὴν ἀνάμειξη καὶ τὸν παρεμβατισμὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης. Γιατὶ

ὁ Φλαβιανός, ἐκλεγμένος κανονικώτατα σάν διάδοχος τοῦ Μελετίου, δὲν ἐδέχετο ν' ἀμφισβητηθῆ ἢ νὰ κριθῆ ἢ νομιμότητα τῆς ἐκλογῆς ἀπὸ τὴν Ρώμη. Προσκληθῆκε σάν ἐναγόμενος, ἀρνήθηκε ἀκόμα καὶ νὰ παρουσιαστῆ στὴν Ρώμη. Τοῦ ἦταν ἀρκετὴ ἡ ἀναγνώριση τῆς κανονικότητάς του ἀπὸ τὴν Σύνοδο Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης (393) καὶ δὲν τὸν ἐνδιέφερε καθόλου ἡ γνώμη τῆς Δύσης.

* * *

Οἱ ταραξίες καὶ ὑποκινητὲς ἀνταρσίας, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸν σκοπὸ τους, κατέφευγαν σὲ συκοφαντίες. Βασίζονταν ὅμως καὶ στὴν ἀφέλεια πολλῶν θρησκευομένων λαϊκῶν, πού χωρὶς νὰ ζυγίζουν τίς συνέπειες, τοὺς ἐνεθάρρυναν, ἰσχυρίζομενοι ὅτι καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τέλους οἱ τῆς ἄλλης παρατάξεως εἶναι Ὀρθόδοξοι! Δημιουργοῦνταν ἔτσι, παραφυάδες ἐκκλησιαστικῆς, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ κλονίζεται ἡ εἰρήνη καὶ νὰ προκαλοῦνται σχόλια ὄχι κολακευτικὰ σὲ δόρος τοῦ Εὐαγγελίου ἀπὸ τοὺς ἐθνικοὺς καὶ Ἰουδαίους. Ἐναντὶ ὅλων αὐτῶν χωρὶς περιστροφές, θαρὺ καὶ σοβαρὸ ἀμάρτημα θεωρεῖ ὁ Χρυσόστομος τὴν διαίρεση τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Στὸ βάθος κάθε διασπαστικῆς ἐνέργειας βλέπει τὴν ἔλλειψη ἀγάπης καὶ τὴν προβολὴ τοῦ ἐγωϊσμοῦ. Δύο εἶναι κατ' αὐτὸν οἱ αἰτίες τῆς διαίρεσης αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος: Ἡ πρώτη ὅταν ψύξη ἢ ἀγάπη, καὶ ἡ δευτέρη αἰτία ὅταν τολμοῦνται ἀνάξια καὶ ἀσυμβίβαστα γιὰ ἓνα τέτοιο σῶμα. Τότε ἐκατέρως χωρίζομεν ἑαυτοὺς τοῦ πληρώματος» (Ὁμλ. ΙΑ' 4 πρὸς Ἐφεσ. PG 62,85): «Οὐδὲν οὕτως Ἐκκλησίαν δυνήσεται διαίρειν, ὡς φιλαρχία. Οὐδὲν οὕτω παροξύνει τὸν Θεόν, ὡς τὴν Ἐκκλησίαν διαιρεθῆναι». Ὅσαδήποτε δὲ καλὰ κι ἂν ἔχει ἓνας νὰ ἐπιδείξῃ σὲ ἄλλους τομεῖς, παρατηρεῖ, δὲν ἐλαφρύνεται ἢ θαρεῖα του ἐνοχῆ ἐφ' ὅσον «κατατέμνει τὸ πλήρωμα τὸ ἐκκλησιαστικόν».

* * *

Φιλαρχία καὶ ἀπολυτοποίηση προσωπικῶν δοξασιῶν κρύβεται πίσω ἀπὸ κάθε χωριστικὸ κίνημα πού προσβάλλει τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Μερικοὶ ἀφελεῖς τότε, ὑποστήριζαν τίς ομάδες τῶν στασιαστῶν καλῆ τῆ πίστει, χωρὶς νὰ δίνουν μεγάλη σημασία, ἐφ' ὅσον οἱ στασιαστὲς εἶχαν ὅλα τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα τῶν Ὀρθόδοξων. Καὶ ἐπροφασίζοντο, μὰ «ἡ αὐτὴ ἢ πίστις ἐστίν, ὀρθόδοξοί εἰσι κάκεινοι». Ἀλλὰ τότε, ἐρωτᾷ ὁ ἱ. Χρυσόστομος, «γιατὶ δὲν εἶναι μαζί μας; Ἄν πράγματι τὰ μυστήρια καὶ ἡ κανονικὴ τάξη τελοῦνται σ' αὐτοὺς καλῶς, τότε τὰ ἰδικὰ μας δὲν πρέπει νὰ πηγαινοῦν καλῶς. Ἐὰν πάλι τὰ ἰδικὰ μας εἶναι καλῶς,

τότε αὐτῶν εἶναι κακῶς». Ἀδύνατον ἢ ἀλήθεια νὰ ὑπάρχει καὶ νὰ συνυπάρχει καὶ σὲ κείνους καὶ σὲ μᾶς συγχρόνως. Ἐγὼς ἀπὸ τοὺς δύο πρέπει νὰ βρίσκεται στὴν πλάνη. Ἐδῶ ὁ Χρυσόστομος προσφέρει μιὰ ἐξήγηση, ὅτι κι ἂν ἀκόμα ὑπάρξῃ κάποιου πλήρης «Ὁρθοδοξία» στὶς δογματικές ἀλήθειες, περιφρονεῖται ὅμως ἢ ἐκκλησιαστικὴ τάξη τότε, «τὰ τῆς χειροτονίας οἴχεται καὶ ἀπόλωλε». Ἀπὸ τὴν παρατήρηση αὐτὴ φαίνεται ὅτι ἤδη ἀπὸ τὸν δ' αἰῶνα μεγάλη σημασία ἐδίδεται καὶ στὸ ποιὸς εἶναι ὁ χειροτονῶν, ἂν καὶ κατὰ πόσο ἔχει τὸ δικαίωμα ἢ ἂν, παρὰ τοὺς κανόνες, ἐπιδίδεται σὲ χειροτονίες ἀντικανονικές. «Καὶ τί τὸ ὄφελος τῶν ἄλλων, ταύτης οὐκ ἠκριθωμένης;» Δηλαδή, ὅσηδήποτε βαρύτητα κι ἂν ἀποδίδεται στὸ ὀρθὸ δόγμα αὐτῶν, ἐξ ἴσου πρέπει νὰ ἐξετασθῇ μὲ κάθε ἀκρίβεια ἢ ἔννομος ἢ παράνομος χειροτονία. Ὅπως εἶναι δίκαιο νὰ ὑπερασπιζώμαστε τὰ τῆς πίστεως, ὅχι λιγώτερο πρέπει νὰ ἐξετάζεται καὶ πρέπει νὰ ἀγωνιζώμαστε ὑπὲρ τῆς κανονικῆς χειροτονίας καὶ διορισμοῦ τῶν ποιμένων. Σὲ ἐνάτια περίπτωση, ἂν ὁ ὁποιοσδήποτε χειροτονεῖ τὸν ὁποιοσδήποτε, καὶ ἂν θεοδιασμένα καὶ ἀνεξέταστα γίνονται μὲ τὴν σειρά ἱερεῖς, τότε ὅλα καταλύονται. Τότε καὶ τὸ θυσιαστήριο χάνει τὴν ἀξία του, ἐξετελιζέται ἢ ἔννοια τοῦ πληρώματος τῆς ἐκκλησίας, γελιοποιεῖται δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱερέων».

Τέτοιες παρατηρήσεις δὲν ἄρσαν σὲ πολλοὺς. Τίς ἐθεώρησαν ὑπερβολικές, λέγοντας «μὴ γένοιτο!» Ἐὰν οἱ ταραξίες αὐτοὶ ἔχουν τὰ ἴδια μὲ μᾶς δόγματα, τὰ ἴδια μυστήρια, τότε γιατί ξένος ἐπίσκοπος εἰσέρχεται σὲ ἄλλη ἐκκλησιαστικὴ περιοχὴ; Ἐχουν λοιπὸν δίκιο ὅταν πολλοὶ μᾶς κατηγοροῦν λέγοντες «πάντα κενοδοξίας πεπλήρωται τὰ χριστιανῶν, καὶ φιλαρχία παρ' αὐτοὺς καὶ ἀπάτη...». Κανένα ἐλαφρυντικὸ δὲν ἔχουν αὐτοὶ πού περιφρονοῦν τὴν ἐνότητα. Δὲν ἔχει σχέση ἂν στὸ δόγμα ὀρθοδοξοῦν, καὶ ἐπομένως δὲν παρουσιάζουν τίς πλάνες πού ἔχουν οἱ ἄλλοι αἰρετικοί. Κατηγορηματικώτατα σᾶς δηλώνω, ὅτι «τὸ ἐμπεσεῖν εἰς αἵρεσιν οὐκ ἔλαττόν ἐστιν κακὸν τὸ τὴν Ἐκκλησίαν σχίσαι». Ὁ Χρυσόστομος ἀγανακτεῖ γιὰ τὴν ἐπιπολαιότητα ἰδιαίτερα πολλῶν γυναικῶν, πού μὲ φανατισμὸ ὑπεράσπιζαν τὴν παράταξη τῶν σχισματικῶν, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων πού οὔτε τακτικὰ ἐκκλησιαζόμενοι ἦταν, ὥστε νὰ ξεύρουν τὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας ὅπως ἔπρεπε.

Ἐθλίβετο γιὰ τὴν ἀνωμαλία αὐτῶν πού τοὺς ἔδλεπε μιὰ φορὰ μόνο τὸ ἔτος στὴν ἐκκλησία. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσες φορὲς παρευρίσκοντο, χωρὶς εὐλάβεια Θεοῦ, μᾶλλον συνομιλοῦσαν καὶ ἔχαναν τὸν καιρὸ τους «ὑπὲρ τοῦ μηδενός». Καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δέ, μὲ τέτοια συμπεριφορὰ διαπράττουν «μοιχείαν». «Δὲν μὲ ἐνδιαφέ-

ρει, ἂν στενοχωρεῖσθε ἀπὸ τὴν ὀμίλια μου, μὲ θάρρος παρατηρεῖ ὁ ἱ. Χρυσόστομος. Ἄν ἔχετε τὴν παραμικρὴ ἀμφιβολία γιὰ τὴν δική μου κανονικότητα, εἶμαι ἔτοιμος νὰ παραιτηθῶ τῆς ἀρχῆς μου. Ἀρκεῖ μόνον Ἐκκλησία ἔστω μία» (Ὁμιλία 12, 5-6 εἰς Ἐφεσίους. PG 62, 86-88)!

* * *

Τὰ θλιβερὰ γεγονότα τῆς ζωῆς δὲν τὰ διευθύνει μιὰ εἰμαρμένη, μιὰ «ἀνάγκη» τυφλή, νόμος ἀδυσώπητος πού ἀναγκάζει τὴν ἀνθρώπινη ἐλευθερία ἔτσι ὥστε νὰ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ὑποκύψουμε. Μὲ τὴν παραδοχὴ τῆς εἰμαρμένης τότε καταργεῖται ἢ ἐλευθερία, καὶ ὁ ἄνθρωπος καταστὰ δούλος. Τὸ σημεῖο αὐτὸ ἀναλύει ὁ ἱ. Χρυσόστομος ἀπὸ ἀφορμὴ τοῦ στίχου «ἀνάγκη ἔλθειν τὰ σκάνδαλα» (Ματθ. 18,7). Δὲν μειώνει ὁ Θεὸς «τὴν ἐλευθερία τῆς προαιρέσεως» «οὔτε ἀνάγκην τινὰ καὶ θίαν» ἐπιβάλλον στα συμβαίνοντα στὸν καθημερινὸν βίον. Ἀπλυστάτα, ἐδῶ ὁ Κύριος προλέγει τὰ συμβαίνοντα, ἔργα τῆς κακῆς ἐκλογῆς καὶ στάσης τῶν ἀνθρώπων. Προλέγει ἀναπόφευκτα πράγματα ἔχων ὑπ' ὄψιν τοῦ τὴν «τῶν ἀνιάτως ἐχόντων γνώμην». Ὅταν κανένας ἐσκεμμένα σκέπτεται καὶ ἐπιμένει στὴν διάπραξη τοῦ κακοῦ, ἐν γνώσει τῶν ἐπακολούθων, δὲν τὸν πιέζει οὔτε τὸν ἀναχαιτίζει ὁ Θεός. Ἀφοῦ ἔχουν ἐξαντληθεῖ ὅλα τὰ μέσα προλήψεως καὶ ἀπομάκρυνσης ἀπὸ τὸ κακὸ, στὸ τέλος ὁ Θεὸς σεβόμενος τὴν ἐλευθερία, ἀφήνει τὸν ἄνθρωπο νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμο τῆς κακίας. Ἀπὸ αὐτὸ προκύπτει ἢ ἀδαμάντινη αὐτὴ θεολογικὰ βάση, ὕψιστης σημασίας γιὰ τὴν σχέση ἀπόλυτου προορισμοῦ καὶ αὐτεξουσίου. «Οὐ γὰρ ἐπειδὴ προεῖπε, ταῦτα ἐγίνετο, ἀλλ' ἐπειδὴ πάντως ἐμελλε γίνεσθαι, διὰ τοῦτο προεῖπεν».

Κάθε παρεκτροπή, ὅσοδήποτε σκανδαλώδης κι ἂν εἶναι, δὲν πρόκειται νὰ δημιουργήσῃ ἀνεπανόρθωτα κακά. Θὰ γίνῃ αἰτία, σύμφωνα μὲ τὸ σοφὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ, ἰσάριθμων καλῶν, γιατί πολλοὶ θὰ διδαχθοῦν, θὰ παραδειγματισθοῦν. Ἔτσι πρέπει νὰ ἐγνοηθῇ ὁ τοῦ ἀπ. Παύλου λόγος «ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν». Γιὰ τὸν Χρυσόστομο, κάθε πτώση καὶ ἀθλιότητα ἔχει καὶ τὴν θετικὴ, παιδαγωγικὴ καὶ σωτήρια πλευρά. Πολλοὶ ἐμμέσως οἰκοδομοῦνται, γίνονται στερεώτεροι. Καὶ ἐδῶ ὁ Παῦλος ἀκολουθεῖ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου: «Εἰς κρίμα ἐγὼ ἦλθον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται» (Ἰω. 9,39). Δὲν ὑπάρχει στὴν ἱστορία ἕνα εἶδος «ἀνάγκης», ἢ εἰμαρμένης καταναγκαστικῆς. Διότι δὲν πρέπει ἀναγκαστικῶς προηγουμένως νὰ ἐμφανίζονται ἀπαραίτητα αἰρέσεις, γιὰ νὰ βελτιώνονται οἱ ἄν-

ΤΟ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ (1923-1987) ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ Σ' ΑΥΤΟ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΗΣ *

Ἡ στοργικὴ μέριμνα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς Πρωτοθρόνου καὶ Μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς τίς Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες τῆς Πολωνίας, τῆς Φινλανδίας καὶ τῆς Ἑσθονίας ἐξ αἰτίας τῆς διακοπῆς τῶν δεσμῶν τους μετὰ τὴν μητέρα αὐτῶν Ρωσικὴ Ἐκκλησία μετὰ τὸν Α' Παγκόσμιον πόλεμον καὶ τὴν Ρωσικὴ ἐπανάσταση ποὺ ἐγκαθίδρυσε τὸ ἀθεϊστικὸ καθεστῶς στὴ χώρα, ἐξεδηλώθη ὡσαύτως καὶ γιὰ τίς Ρωσικὲς παροικίες, ποὺ σχηματίσθηκαν στὴν Εὐρώπη μετὰ τὴν ὁμαδικὴ ἀπὸ τὴν Ρωσία ἐξοδὸ τῶν πιστῶν. Τὸν Φεβρουάριον τοῦ ἔτους 1931 ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ρωσικῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν Εὐρώπην Μητροπολίτης Εὐλόγιος, ποὺ εἶχε διορισθῆ ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Μόσχας Τύχωνα, τὸ ἔτος 1921, ἐπικαλούμενος τὴν ἐφαρμογὴ τῶν κανόνων τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου θ' καὶ ιζ' ἀπευθύνεται πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ διὰ γράμματός του πρὸς τὸν Οἰ-

κουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον τὸν Β' παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ ὑπαχθῶν οἱ Ρωσικὲς εἰς τὴν Εὐρώπην Ἐκκλησίες προσωρινῶς ὑπὸ τὴν ἄμεση προστασία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως ὁμαλῶν συνθηκῶν ἐλευθέρως ζωῆς εἰς τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν¹⁷.

Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, κάμοντας χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκκλησιαστικῆς μέριμνας γιὰ ὅσους Ὀρθόδοξους κατέφυγαν μέσα εἰς τὰ ὄρια τῆς ἰδικῆς του περιοχῆς καὶ δικαιοδοσίας καὶ ἐνδιαφερόμενο νὰ ἐπικρατήσῃ κανονικὴ τάξις καὶ ἁρμονία εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν τῶν διαφόρων Ὀρθόδοξων παροικιῶν εἰς τὴν Διασποράν, ἀποδέχεται τὸ αἴτημα τοῦ Μητροπολίτου Εὐλογίου.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὸν Φεβρουάριον τοῦ ἔτους 1931 ἀποφασίζει καὶ προβαίνει εἰς τὴν ἴδρυσιν προσωρινῆς ἰδιαίτερας ἐνιαίας

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 685 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 17/1988 τεύχους.

17. Ὀρθοδοξία 6, 1931, σελ. 160-164.

θρωποι, «ἀλλὰ τῶν αἰρέσεων τούτων γενομένων, τοῦτο συνέβη». Ὁ Χρυσόστομος ξεκινᾷ ἀπὸ μιᾶ βασικῆ προϋπόθεσις: Ὁ ἄνθρωπος εἶναι «πεπτωκός», πεσιμένος. Κλίνει πρὸς τὸ κακό. Προϊόντα τῆς πτώσεως του εἶναι οἱ πάσης φύσεως διαιρέσεις, ἀσυμφωνίες, ἀταξίες, ἀσχήμιες. Ἐνῶ ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀναμφιβόλως βλαβερά, ἐπιλήψιμα καὶ κατακριτέα, οὐχ ἦττον, μποροῦν στὸ παιδαγωγικὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ, νὰ γίνουσι ὄργανα θεραπευτικά, σωστικὰ παραδείγματα γι' ἄλλους. Ὅπως οἱ ἀσθένειες εἶναι ἀναπόφευκτες στὴν ἐδῶ ἀνθρώπινη ζωὴ, καὶ χωρὶς συζήτηση, θλιβερὲς γιὰ τὸν ὑποφέροντα, διδακτικὲς ὅμως γιὰ τοὺς ἄλλους, ὥστε νὰ ἀντλήσουν μαθήματα, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο καὶ στὴν ἠθικὴ σφαῖρα οἱ πτώσεις τῶν μὲν μποροῦν νὰ διδάξουν καὶ σωφρονίσουν τόσοσους ἄλλους. (Ὁμιλ. 27,2 εἰς Κορινθ. PG 61,226).

* * *

Ὅστε δὲν θὰ πρέπει νὰ τονίζεται τὸ ἕνα σκέλος μόνο, τῆς διαίρεσης δηλαδή, γιὰτὶ δὲν εἶναι μόνο ζημιὰ ὁ χωρισμὸς τῶν Ἐκκλησιῶν ἀλλὰ κατὰ θεῖα παραχώρηση εἶναι καὶ σημαντικὴ ὠφέλεια. Μπορεῖ ὁ πιστὸς νὰ θγάλλῃ κέρδη ἄπειρα καὶ θετικὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὰ πιδ ἀρνητικὰ γεγονότα. Κύρια δὲ ὀφείλει νὰ

ἐμβαθύνῃ στὴν πίστη του, νὰ ἐκτιμῆσῃ τὸν θησαυρὸ τῆς ἀλήθειας, παρακαταθήκῃ πολυτίμη τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ νὰ μάθῃ ποῦ ὀδηγεῖ ἡ μικρὴ μὲν κατ' ἀρχὴν ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ διαρκῶς ἐξογκούμενη. Καὶ ὁ λόγος εἶναι τὸ πείσμα, ἡ υπερβολικὴ ἐμπιστοσύνη στὴν προσωπικὴ γνώμη κάθε σημαιοφόρου ἐνὸς διασπαστικοῦ κινήματος.

Ὅσο εἶναι ἀλήθεια, ὅτι οἱ Πατέρες ἔχυσαν κρυνοὺς δακρῶν γιὰ τὴν κατατεμάχιση τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν αὔξησιν τῶν ποικίλων αἰρέσεων, ἄλλο τόσο εἶναι ἀλήθεια, ὅτι διαδέχονται τὸ δράμα τῆς διαιρέσεως καὶ τὴν θετικὴν πλευρὰ: βλέπουν μιᾶ εὐεργετικὴν παιδαγωγίαν γιὰ τὸ καλὸ τὸ γενικώτερον τῶν πιστῶν. Ὅτι οἱ δυσκολίες καὶ ἀντιδράσεις μᾶς κάνουν πιὸ συνειδητοὺς πιστοὺς καὶ δυνατοὺς. Καὶ ἀντὶ στεῖρων δακρῶν γιὰ τὴν διαίρεση, καλοῦν τοὺς πιστοὺς νὰ ἐμβαθύνουσι στὸν ὠκεανὸ τῆς ἀλήθειας, νὰ στερεώσουσι τὴν πίστη τους, καὶ νὰ συνεργασθοῦν γιὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος καὶ τὴν τόσο ποθητὴν συμφιλίωσιν τῶν χωρισμένων μελῶν τῆς χριστιανικῆς οἰκογένειας.

(Τέλος)

† Ὁ Σηλυβρίας ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

Εξαρχίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τις ἐν Εὐρώπῃ Ρωσικὲς Ὁρθόδοξες Παροικίες, με ἀμετάβλητη τὴν αὐτοπαρξία τους, ὡς εἰδικῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ὁργανώσεως, πού θὰ ἐξαρτᾶται καὶ θὰ προστατεύεται καὶ θὰ χειραγωγεῖται ἐκκλησιαστικῶς ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο¹⁸.

Τις πολὺ σημαντικὲς καὶ σπουδαῖες αὐτὲς κανονικὲς πράξεις τῆς ἀνακηρύξεως Ἀυτονόμων καὶ Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, γιὰ τὴν ἐπίτευξη καὶ διατήρηση τῆς Ὁρθοδοξίας, ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, κατὰ τὴν ἐξάσκηση τοῦ Διορθόδοξου ἔργου του, ὡς Πρωτοθρόνου καὶ Μητροῦ Ἐκκλησίας ἀκολουθοῦν κατὰ τὴν περίοδο αὐτῆ τῆς ἀνασυγκροτήσεώς του, κάτω ἀπὸ τις νέες συνθήκες διαβιώσεως καὶ δράσεώς του εἰς τὴν αἰωνόβιο Ἔδρα του οἱ πολλὲς καὶ ἀκατάβλητες προσπάθειες γιὰ τὴ σύγκληση Πανορθόδοξου Συνόδου, γιὰ τὴν ἐξέταση καὶ ἐπίλυση τῶν θεμάτων πού ἀπασχολοῦσαν τὴν Ὁρθόδοξία.

Τὴν ἀναγκαιότητα γιὰ τὴ σύγκληση μιᾶς Πανορθόδοξου Συνόδου, ὅπως ἤδη ἀνεφέρθη, διετύπωσε εἰς τὸν Ἐνθρονιστήριον Λόγον του ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Μελέτιος¹⁹. Εἰς τὸ ὑπὸ τὴν προεδρία του Πρῶτο Πανορθόδοξο Συνέδριον στὴν Κωνσταντινούπολη, τὸ 1923, ἀποφασίζεται ὁ ἑορτασμὸς τῆς 1600ῆς ἐπετείου τῆς ἐν Νικαίᾳ Ἀ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τὸ ἔτος 1925, καὶ ἡ σύγκληση κατὰ τὸν ἑορτασμὸ αὐτὸ Πανορθόδοξου Συνόδου, με πρόγραμμα τὴν ἐπίλυση τῶν ζητημάτων πού ἀπασχολοῦν τὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία²⁰.

Τὸν Μάιον τοῦ 1924 τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο με Πατριαρχικὰ Γράμματα πρὸς τοὺς Προκαθημένους τῶν ἀδελφῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ἐξαγγέλλει τὴ σύγκληση Ὁρθόδοξου Οἰκουμενικῆς Συνόδου σύμφωνα με τὴν ἀπόφαση τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρῶτου Πανορθόδοξου Συνεδρίου. Οἱ ἀνώμαλοι ὅμως καιροὶ γιὰ ὀρισμένους Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίες δὲν ἐπέτρεψαν σ' αὐτὲς νὰ μελετήσουν τὸ Διάγραμμα τῶν ἐργασιῶν τῆς μελλούσης Συνόδου, πού ἀπέστειλε τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ ἡ σύγκληση ἀνεβλήθη²¹.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1925 ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βασίλειος ὁ Γ' ἐξαγγέλλει ἐκ νέου με Πατριαρχικὰ Γράμματα πρὸς τοὺς Προκαθημένους τῶν Ὁρθόδοξων κατὰ τόπους Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τὴ σύγκληση τῆς μελετωμένης Ὁρθόδοξου Οἰκουμενικῆς Συνόδου εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος τὴν Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς τοῦ ἔτους 1926²². Πλὴν ὅμως καὶ ἡ νέα αὐτῆ προσπάθεια γιὰ τὴ σύγκληση τῆς Συνόδου παρ' ὅλον

ὅτι ἐχαιρετίσθη με πολλὴ χαρὰ ἀπὸ τις κατὰ τόπους Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίες δὲν ἐτελεσφόρησε γιὰ τὸ ἀπαράσκειο καὶ πάλιν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν ἀντιπρόταση ὀρισμένων ἐξ αὐτῶν νὰ προηγηθῆ τῆς Συνόδου Προκαταρκτικὸ Πανορθόδοξο Συνέδριον²³.

Τὸν Μάιον τοῦ 1930 ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Φώτιος ὁ Β' με πατριαρχικὰ Γράμματα ἐξαγγέλλει πρὸς ὅλας τὰς Ὁρθόδοξους κατὰ τόπους Ἀυτοκεφάλους Ἐκκλησίας, πλὴν τῆς Ρωσικῆς, λόγω τῶν δυσμενῶν συνθηκῶν κάτω ἀπὸ τις ὁποῖες εὐρίσκετο, τὴν ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου νὰ συνέλθῃ τὴν Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς 8 Ἰουλίου εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ στὴν Πατριαρχικὴ Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου, Προκαταρκτικὴ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ, μετὰ ἀπὸ ὀκθὺμη ἐπιδοκιμαστικὴ γνώμη των γιὰ μιὰ τέτοια κατ' ἀρχὰς συνάθροιση²⁴.

Ἡ Διορθόδοξος Προκαταρκτικὴ Ἐπιτροπὴ συνηλθε ἀπὸ τις 8 μέχρι τις 23 Ἰουλίου τοῦ 1930 στὴ Μονὴ Βατοπεδίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καὶ διεκπεραίωσε με πολλὴν ἐπιτυχίαν τὸ ἔργο γιὰ τὸ ὅποιο συνεκλήθη, πού ἦτο ἡ ὀνομασία καὶ καταγραφή τῶν θεμάτων πού θὰ ἀπασχολοῦσαν τὴν μέλλουσα Προσύνοδο, πρῶτα τὰ ὑπὸ ἐπίγειουσαν μορφήν προβάλλοντα ζητήματα τοῦ Ἡμερολογίου καὶ τοῦ Πασχαλίου, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Ὁρθόδοξων κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν στὴν Προσύνοδον²⁵. Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἐκπροσώπησαν οἱ σοφοὶ καὶ κορυφαῖοι Ἱεράρχαι αὐτοῦ Ἡρακλείας Φιλάρετος Βαφείδης, πού προῆδρευσε τῶν ἐργασιῶν τῆς Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς, Θυατείρων Γερμανὸς καὶ Τραπεζοῦντος Χρύσανθος. Στὴν ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μαζί με τὸν Θεσσαλονίκης Γεννάδιο, ὁ Κερκύρας Ἀθηναγόρας, ὁ μετέπειτα Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἡ σπουδαιότης τοῦ ἔργου τῆς Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς ἐγκριταὶ εἰς τὸ γεγονός ὅτι διὰ πρώτην φοράν συγκεντρώθηκαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ αἰ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἀυτοκέφαλοι Ἐκκλησιαί, πλὴν τῆς Ρωσικῆς πού ἦτο ἐμπερίστατος καὶ τῆς Βουλγαρικῆς, λόγω τοῦ σχίσματος ἀπὸ τὸ ἔτος 1872 μεταξύ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐκείνης, γιὰ νὰ συζητήσουν ἐπισήμως ἀπὸ κοινού καὶ νὰ ὀρίσουν τὰ θέματα πού ἀπασχολοῦσαν τὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία καὶ πού ἔπρεπε νὰ συζητηθοῦν καὶ νὰ εὗρουν τὴ λύση των εἰς τὴν μέλλουσα Πανορθόδοξο Προσύνοδο.

Ἡ Διορθόδοξος Προκαταρκτικὴ Ἐπιτροπὴ παράλληλα πρὸς τὸ κυρίως ἔργο αὐτῆς συνηζήτησε διεξοδικὰ τὰ περὶ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἄρση τοῦ Βουλγαρικοῦ σχίσματος γιὰ νὰ ἀποκατασταθῆ ἡ ἐνότης εἰς τὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία, παρεκάλεσε δὲ τὴν Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων, νὰ ἀναλάβῃ

18. Αἱ ἐν Εὐρώπῃ Ρωσικαὶ Ὁρθόδοξοι Παροικίαι. Ἡ ὑπὸ τὸν Ἁγιάτατον Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως προσωρινὴ ὑπαγωγή αὐτῶν, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 154-160, 165-166.

19. Ἐνθρονιστήριος Λόγος τοῦ Νέου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, 1922, σελ. 29.

20. Πρακτικὰ καὶ Ἀποφάσεις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πανορθόδοξου Συνεδρίου, Κωνσταντινούπολις 1923, σελ. 221.

21. Ὁρθόδοξία 1, 1926, σελ. 24-25.

22. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 24-26.

23. Ἐνθ' ἄνωτ., 27-32.

24. Ἐπίσημα Ἐγγράφα, Πρακτικὰ τῆς Προκαταρκτικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἁγίων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν τῆς συνελθούσης ἐν τῇ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἱερᾷ Μεγίστῃ Μονῇ τοῦ Βατοπεδίου (8-23 Ἰουλίου 1930), Κωνσταντινούπολις 1930, σελ. 7-21.

25. Ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 8.

Ο ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΒΟΛΟΚΟΛΑΜΣΚ Κ. ΠΙΤΙΡΙΜ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Ἐκπροσωπῶν τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας, ἔφθασε στὴν Ἀθήνα ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ κ. Πιτιρίμ, γιὰ νὰ συμμετάσχη σὲ Συμπόσιο μὲ θέμα: «1000 χρόνια πολιτιστικῶν καὶ οικονομικῶν δεσμῶν Ἑλληνισμοῦ καὶ Ρωσίας», ποῦ διοργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπιτροπὴ Ἀνατολῆς - Δύσης τοῦ Διεθνoῦς Ἐμπορικoῦ Ἐπιμελητηρίου. Μαζὶ μὲ τὸν Σεβασμιώτατο, ἦλθε καὶ ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ τῆς Μόσχας, ἡ ὁποία ἔδωσε 2 συναυλίες σὲ αἶθουσα τῶν Ἀθηνῶν.

Στὸ Συμπόσιο, τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἔξεπροσώπησε ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος στὸν χαιρετισμὸ του εἶπε:

«Αἰσθάνομαι ἰδιαίτερη τιμὴ καὶ χαρὰ, διότι ἔχω τὴν εὐλογία νὰ ἐκπροσωπῶ σήμερα τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ καὶ νὰ μεταφέρω τὶς ἀρχιεπισκοπικὲς καὶ πατρικὲς του εὐχὲς γιὰ πλήρη ἐπιτυχία τοῦ Συμποσίου σας.

Ἐπιτρέψτε μου νὰ πῶ διὴ ἡ ἐκπροσώπηση δὲν μοῦ ἀνετέθη τυχαῖα. Συνέβαλε στὴν ἀνάθεση ἀσφαλῶς ἡ γνώση τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς

Ἑλλάδος, περὶ τῆς μικρῆς ἀλλὰ θερμῆς προσφορᾶς μου στὴν καλλιέργεια καὶ ἀνάπτυξη τῶν σχέσεων, τόσο μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν δημοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅσο καὶ στὴν ἀλληλοκατανόηση καὶ συνεργασία τῶν λαῶν μας, τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Ρωσικοῦ, ποὺ ἔχουν κοινὴ τὴν Ὁρθόδοξη πίστη, πίστη ποὺ φέτος στὴ Ρωσία συμπλήρωσε 1000 χρόνια ὑπαρξῆς.

Σὰν Ἑλληνας Ἱεραρχῆς πολλὲς φορὲς ἔχω αἰσθανθεῖ ὑπερήφανος ἀπὸ τὴν συχνὴ ἀναφορὰ ἀδελφῶν Ρώσων Ἱεραρχῶν καὶ ἀνωτάτων κρατικῶν Λειτουργῶν, ὅπως πρόσφατα τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου Θερησκείων κ. Κωνσταντῖν Χάρτσεφ, σὶς σχέσεις τῶν λαῶν μας. Σχέσεις ποὺ χάρι τὴν κοινὴ πίστη, ἐπεκτιάθησαν σὶνὸν Πολιτισμὸ καὶ σὶδ Ἐμπόριο. Σχέσεις ποὺ καὶ σήμερα, μετὰ τὴν πρώτη ἐπίσκεψη τοῦ Κων)νου Καραμανλῆ σὶτὴ Μόσχα καὶ μὲ τὶς πρωτοβουλίες τοῦ πρωθυπουργοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου, ἀναπτύσσονται σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ κυρίως σὶδ θέμα τῆς ὕψρεσης, τοῦ ἀφοπλισμοῦ καὶ τῆς εἰρήνης, ποὺ ἀπασχολεῖ σήμερα ὄχι μόνο τοὺς δύο λαοὺς, ἀλλὰ τὸν κόσμον ὁλόκληρο.

Χαιρετίζω, λοιπὸν, τὴν πρωτοβουλία τῶν ὀργανοῦ τῶν τοῦ σημερινοῦ Συμποσίου καὶ εὐχομαι πλήρη

μετὰ ἀπὸ ἔγκριση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὴν μεσολάβηση γιὰ διευθέτηση τοῦ τελευταίου τούτου θέματος²⁶. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινε ὡς ἀπαραίτητο τὴ συμμετοχὴ τῶν δύο αὐτῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν μέλλουσα Προσυνόδον ὥστε νὰ ἐκπροσωπῆται σ' αὐτὴν ὁλόκληρη ἡ Ὁρθοδοξία.

Ἡ Διορθόδοξος Προκαταρκτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἔθεσε τὰ θεμέλια καὶ τὶς βάσεις τῶν μετὰ ταῦτα Πανορθοδόξων Διασκέψεων καὶ ὑπῆρξε ἡ ἀπαρχὴ αὐτῶν.

Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1931 καὶ τὸν Σεπτέμβριο τοῦ ἰδίου ἔτους ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Φώτιος ὁ Β' μὲ Ἐγκύκλιο Πατριαρχικὴ Ἐπιστολὴ ἐξαγγέλλει τὴν ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὴ σύγκληση τῆς Πανορθοδόξου Προσυνόδου εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Μονὴν τοῦ Βατοπεδίου εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς 19 Ἰουνίου 1932, μὲ θέμα τὴ μελέτη στὴν οὐσία τῶν θεμάτων ποὺ ὥρισε ἡ Προκαταρκτικὴ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ²⁷. Παρ' ὅλον ὅτι

ὠρισμένες Ἐκκλησίες ἀνόμασαν καὶ τοὺς ἐκπροσώπους των ἡ σύγκληση τῆς Προσυνόδου δὲν πραγματοποιήθηκε διότι οἱ Προκαθημένοι μερικῶν Ἐκκλησιῶν ἐδήλωσαν ὅτι ἀδυνατοῦν οἱ Ἐκκλησίες των νὰ συμμετάσχουν σ' αὐτὴν λόγῳ τῆς ἐκρύπτου ἐσωτερικῆς καταστάσεως αὐτῶν²⁸.

Τὸ θέμα τῆς συγκλήσεως τῆς Πανορθοδόξου Προσυνόδου παρέμενε ἀνοικτὸ καὶ δὲν ἔπαυσε νὰ ἀπασχολῆ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο μέχρι τῆς κηρύξεως τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου τὸν Σεπτέμβριο τοῦ ἔτους 1939, ὁπότε ἡ ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὑπῆρξε δύσκολη ἂν μὴ καὶ ἀδύνατη. Αὐτὸ τονίζεται σὲ γράμμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὸν Μακαριώτατο Πατριάρχη Μόσχας Ἀλέξιο ποὺ ἐστάλη μεταπολεμικὰ τὸν Ἰούνιο τοῦ 1947²⁹.

(Συνεχίζεται)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ν. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁμότιμος Καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης

26. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 133.

27. Ἡ Σύγκλησις Προσυνόδου. Ἡ Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιος Ἐπιστολὴ, Ὁρθοδοξία 6, 1931, σελ. 102-103. Ἡ Σύγκλησις τῆς Προσυνόδου. Πάσαι ταῖς Ἀυτοκεφάλαις Ἐκκλησίαις, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 652-654.

28. Ἡ Προσυνόδος. Ἡ ἀποφασισθεῖσα ἀναβολὴ αὐτῆς, Ὁρθοδοξία, 7, 1932, σελ. 225-226.

29. Ὁρθοδοξία 22, 1947, σελ. 163.

εὐδωσῶν τῶν ἐργασιῶν του, πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον τῶν λαῶν μας καὶ γενικώτερα δλόκληρου τοῦ κόσμου».

Κατὰ τὴν ἐδῶ παραμονὴ τοῦ ὁ Σεβ. κ. Πιτιρίμ ἔγινε δεκτὸς ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο κ. Σεραφεῖμ, ἐπεσκέφθη τὰς Μητροπόλεις Πατρῶν καὶ Δημοτηρίας καὶ εἶχε ἐπαφὴς μὲ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας κ.κ. Νικόδημο καὶ Χριστόδουλο ἀντίστοιχα.

Τὴν Κυριακὴ 27 Νοεμβρίου 1988, στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν ἐτελέσθη Ἀρχιερατικὸ Συλλειτουργγο προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. κ. Πιτιρίμ καὶ συλλειτουργούντων τῶν Θεοφ. Ἐπισκόπων Εὐρίπου κ. Βασιλείου καὶ Δωδώνης κ. Χρυσόστομου. Στὴν Θεία Λειτουργία ἔφαλε ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ τῆς Μόσχας. Στὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας, ὁ Θεοφ. Δωδώνης προσφωνῶν τὸν Ρῶσο Ἱεράρχη εἶπε:

Χαρὰ καὶ εὐλογία, ἀγαπητοὶ μου Χριστιανοί, γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας σήμερα, τὴν Ἐκκλησία τῶν Ἀθηνῶν, τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, πὸν ἔχει τὴν τιμὴν νὰ φιλοξενεῖ τὸν πολὺν Μητροπολίτην Βολοκολάμοκ κ. Πιτιρίμ καὶ τὴν μικτὴν χορωδία τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ τῆς Μόσχας, ἡ ὁποία μᾶς συνεκίνησε μὲ τὴν ἀρμονία καὶ τὶς μελωδίες της.

Σᾶς εὐχαριστοῦμε, Σεβασμιώτατε, διότι θρῖσκεστε ἀνάμεσά μας καὶ μᾶς μεταφέρετε τὴν εὐλογία τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐφέτος συμπλήρωσε καὶ ἐορτάζει τὰ 1000 χρόνια ὑπαρξῆς της, 1000 χρόνια ἀπὸ τὴ βάπτιση τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ στὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ Δνεύπερου, στὰ νάματα τῆς Ὁρθοδοξίας. Βάπτιση πὸν πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες προγόνους μας τοῦ Βυζαντίου. Στὰ 1000 ἀπὸ τὰ χρόνια, οἱ λαοὶ μας συνδέθηκαν σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῶν δραστηριοτήτων καὶ ἀρχὴ ἦταν ἡ κοινὴ πίστις καὶ πολιτιστικὴ μας κληρονομία.

Εὐχαριστοῦμε, λοιπόν, Σεβασμιώτατε, καὶ πάλιν γιὰ τὴν παρουσία σας καὶ παρακαλοῦμε νὰ δεχθῆτε αὐτὸ τὸ συμβολικὸ δῶρο, τὴν ποιμαντορικὴν ράβδο, σὰν ἐνθύμιο τῆς ἐδῶ παρουσίας σας καὶ τῆς σημερινῆς πνευματικῆς κοινωνίας τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας καὶ εὐχόμεσθε νὰ μᾶς δίνετε συχνότερα αὐτὲς τὶς εὐλογημένους εὐκαιρίες.

Τελειώνοντας, ὁ ἀδελφὸς Ἐπίσκοπος Εὐρίπου κ. Βασίλειος καὶ ὁ ὁμιλῶν, σᾶς μεταφέρουμε σὰν ἐκπρόσωποι του, τὴν ἀγάπη τοῦ Μακαριωτάτου Προκαθημένου μας καὶ τὶς εὐχὰς του πρὸς τὸν εὐσεβεῖ Ὁρθόδοξο Ρωσικὸν λαόν.

Ἀκολούθως τὸν λόγο ἔλαβε ὁ Σεβ. κ. Πιτιρίμ ὁ ὁποῖος εἶπε:

Εὐχαριστοῦμε, Θεοφιλέσιαι Ἐπίσκοπε Δωδώνης κ. Χρυσόστομε, γιὰ τὴν τιμὴν πὸν μᾶς κάνατε, νὰ λειτουργήσουμε μαζί σας καὶ νὰ βρεθοῦμε κοντὰ στὸν Ἑλληνικὸν λαόν, στὴν Ἐκκλησία αὐτὴ τῶν Ἀθηνῶν.

Εἶναι γνωστὴ σ' ἐμᾶς ἡ ἀγάπη τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς Ρωσικῆς. Γι' αὐτὸ καὶ ἐμεῖς, μέσῳ ὑμῶν, ἐκφράζουμε τὴν ἀγάπη τοῦ Ὁρθόδοξου Ρωσικοῦ λαοῦ πρὸς ὅλους ἐσᾶς, τοὺς Ἕλληνες Ὁρθόδοξους ἀδελφούς μας.

Ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία, ὑπῆρξε πάντοτε μία. Ἐμεῖς ἔχουμε μία πίστις, μία εὐσέβεια καὶ ἡ δικὴ μας πίστις ἀπλώθηκε καὶ εἶναι γνωστὴ σὲ ὅλο τὸν κόσμον. Καὶ αὐτὸ τὸν χρόνον τῆς 1000ετηρίδος, ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι εἴμασθε μετὰξὺ μᾶς πάντοτε ἐνωμένοι. Καὶ σήμερα, μὲ τὴν Θ. Εὐχαριστία, ἀποδείξαμε τὴν ἱστορικὴν ἐνότητα τῶν δύο Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Ρωσικῆς. Καὶ πάντα μαζί ἂς θαδίζουμε στὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς κοινωνίας, μέσα στὴν Ὁρθοδοξία.

Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ δῶρο σας, τὴν ποιμαντορικὴν αὐτὴν ράβδο. Θὰ μοῦ θυμίζει πάντοτε τὴν σημερινὴν λειτουργία, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποστολὴν μου ὡς ποιμένος. Ἀπὸ τὴν καρδιά μου σᾶς προσφέρω τὸ ἐγκόλλιο αὐτὸ καὶ σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν ἀγάπη σας.

Πολλὰ τὰ ἔτη σας!

Μετὰ τὴν Θ. Λειτουργία, παρετέθη τράπεζα εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Πεντέλης. Ἀντηλλάγησαν προσφωνήσεις μετὰξὺ τοῦ Καθηγουμένου καὶ τοῦ Ρώσου Ἱεράρχου κατὰ τὶς ὁποῖες ἐτονίσθησαν οἱ δεσμοὶ φιλίας πὸν ἐνώνουν τοὺς δύο λαούς, ἀλλὰ καὶ οἱ δεσμοὶ τῶν δύο Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καθὼς καὶ ἡ ἀναγκαῖότητα διατηρήσεως τῆς ἐνότητος δλοκλήρου τοῦ Ὁρθόδοξου κόσμου, μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἀμοιβαίας κατανοήσεως καὶ τῆς ἀγάπης. Τόσο στὴν Θ. Λειτουργία ὅσο καὶ εἰς τὴν τράπεζα, παρευρέθησαν καὶ οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος καὶ Ταμιάθεως κ. Ἰωακείμ (Πατριαρχεῖου Ἀλεξανδρείας).

Μιχαὴλ Γαλανοῦ

« Β Ι Ο Ι Α Γ Ι Ω Ν »

Κυκλοφοροῦν ἤδη καὶ οἱ 12 τόμοι ἀπὸ τὸ μνημειῶδες ἔργο τοῦ μεγάλου συγγραφέως. Ἀληθινὸ θησαύρισμα γιὰ κάθε βιβλιοθήκη. Ἐκδόση τρίτη, Ἀποστολικῆς Διακονίας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Πνευματική και ήθικη κρίσις.

Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ εν τῷ ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Χριστουγέννων μηνύματι ἐπεσήμανεν, ὅτι τὴν ἐπὶ τῇ Γεννήσει τοῦ Σωτῆρος χαρὰν μας «μετριάζει ἡ συνειδητοποίηση τῆς θαθεῖας πνευματικῆς κρίσεως ποὺ βλέπουμε καὶ ὁφραίνομεθα καὶ ψηλαφοῦμε ὀλόγυρά μας. Σὰν νὰ μὴν ἔχει ἀνατελεῖ ὁ προαιώνιος Ἡλιος τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὁ κόσμος μας (δηλαδὴ ὅλοι ἐμεῖς) ζεῖ τὴν τραγικὴ ἀνεσιτότητα, ἀνασφάλεια καὶ ἀβεβαιότητα μιᾶς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀποσυνθέσεως. Δὲν εἶναι μόνον ἡ ὀδυνηρὴ πραγματικότητα τῶν μαζικῶν θανάτων καὶ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων, τῆς τρομοκρατίας καὶ τοῦ ἐκβαρβαρισμοῦ, ποὺ λυμαίνονται γειτονικὲς χῶρες, ἀλλὰ καὶ μᾶς ἔδωσαν φορικτὰ δείγματα —κατὰ τὴ διάρκειά τοῦ λήγοντος χρόνου— μέσα στὴν ἴδια τὴ φιλειρηνικὴ χώρα μας. Εἶναι, κυρίως, τὰ ἀνησυχητικὰ συμπτώματα κοινωνικῆς διαφθορᾶς, μὲ τὸν προκλητικὸ παραγκωνισμὸ τῶν πνευματικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἠθικῶν ἀναστολῶν, μὲ τὴ θεομοποίηση τῆς ἀδικίας καὶ τῆς παρανομίας, μὲ τὸν ἐκχυδαϊσμὸ τοῦ ἀνθρώπου, μὲ τὴν ἐπιδημικὴ ἐξάπλωση τῶν ναρκωτικῶν οὐσιῶν καὶ ἰδεῶν γιὰ τὸν ἐκμωλισμὸ τῶν νέων, μὲ τὴν ἀσύδοτη διάδοσις παρανομιῶν ἢ παραθρησκευτικῶν διδασκαλιῶν καὶ ρευμάτων, ὅπως τῆς ἀστρολογίας, τοῦ ἀποκρυφισμοῦ, τοῦ γκουρουϊσμοῦ κ.ο.κ. Καὶ σὲ ὅλα αὐτὰ προστίθεται ὁ λήθαργος τοῦ ἐφησονχασμοῦ τῶν ὑπολοίπων, ἡ κοινωνικὴ ἀδιαφορία, ἡ σύγχυσις τῶν πεποιθήσεων, ἡ ἀτολμία τοῦ συμβιβασμοῦ, ὁ ἐκμηδενισμὸς κάθε προσωπικῆς ἀντιστάσεως, μέσα στὴν περιρρέουσα ἀτμόσφαιρα τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ καὶ ἠθικοῦ σκότους, τὸ ὁποῖο ἐπικροτεῖται σὰν φῶς καὶ πολιτιστικὴ ἐξέλιξις, σὰν κοινωνικὴ προσαρμογὴ καὶ προοδευτικότητα».

Ἡ κατάσταση αὕτη, ἥτις δικαιώνει τὰς γενομένας κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθὸν ἐπισημάνσεις μας περὶ ὑπάρξεως «ἠθικοῦ μινδριδατισμοῦ», εἶναι, κατὰ τὸ μῆνυμα τοῦ Μακαριωτάτου, «ἀποτέλεσμα τῆς ἀλαζονικῆς προσπάθειάς τοῦ κόσμου γιὰ αὐτονομία, αὐτοσωτηρία καὶ αὐθυπέρβαση, δίχως τὸν Χριστὸ καὶ ἐναντίον τοῦ θελήματός Του». «Ὅθεν ἡ ἐξοδος ἐκ τῆς μεγάλης ἠθικῆς κρίσεως θὰ ἐπιτευχθῇ μόνον διὰν διακηρυχθῇ (πρὸς κάθε κοινωνικὴ μονάδα καὶ δομὴ) καὶ διὰν κατανοηθῇ ὑπὸ πάντων, ὅτι «ὁ Χριστὸς εἶναι

ἡ μοναδικὴ πηγὴ τῆς ζωῆς, τῆς χαρᾶς, τῆς εἰρήνης, τῆς ἀδελφοσύνης καὶ τῆς πραγματικῆς κοινωνικῆς προόδου. Αὐτὸς καὶ μόνον κρατεῖ στὰ χέρια τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλανθρωπίας Του τὸ μέλλον τοῦ κόσμου μας».

«Εἰκοσιπενταετηρὶς Ἀρχιερατείας τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων».

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ προσφάτου Ἀρχιερατικοῦ Ἀργυροῦ Ἰωβηλαίου τῆς Α.Θ. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱεροσολήμων καὶ πάσης Παλαιστίνης κ.κ. Διοδώρου τοῦ Α' ἐξεδόθη ἐντὸς τοῦ 1988 ἐν Ἱεροσολύμοις ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Διοκαιοσαρείας κ. Ἰακώβου Καπενέκα ὀγκώδης τιμητικὸς τόμος ἐκ 460 σελίδων, φέρων τὸν τίτλον «Εἰκοσιπενταετηρὶς Ἀρχιερατείας τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ.κ. Διοδώρου τοῦ Α' (1962 - 1987)» καὶ περιέχων ἐξαιρετοὺς μελέτας πολλῶν διακεκριμένων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν θεολόγων, κατὰ τὸ πλεῖστον Ἀρχιερέων καὶ Καθηγητῶν Πανεπιστημίου.

Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος τόμος δίδει ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ μνησθῶμεν ἀπ' ἐνὸς τῆς πολυτιμοτάτης ἐκπαιδευτικῆς, ποιμαντικῆς καὶ καθ' ὄλου ἀνακαινιστικῆς δράσεως τοῦ Πατριάρχου κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς λαμπρᾶς διακονίας Αὐτοῦ ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἱεραπόλεως καὶ ἀπ' ἐτέρου τῶν λαμπρῶν ἀγώνων Του ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων τοῦ Προκαθημένου τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων. Ὁ Μακαριώτατος, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὀκταετοῦς πατριαρχικῆς του διακονίας, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐφρόντισε διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἀπὸ ἐτῶν ἀρξαμένου ἔργου τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ Πανιέρου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, τὴν ἀνάγεσθιν νέου Πατριαρχικοῦ Μεγάρου ἐν Ἱεροσολύμοις, τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ Πατριαρχείου, τὴν ἀξιοποίησιν τῆς Πατριαρχικῆς περιουσίας, τὴν «περιφρούρησιν καὶ διαιώνισιν τῆς τιμαλφοῦς Ἐθνικοθρησκευτικῆς Παρακαταθήκης ἐπὶ τῶν Ἁγίων Τόπων τῆς Παλαιστίνης καὶ πρὸς ἐπαξίαν προβολὴν τῆς Σιωνίτιδος Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, παγκοσμίως, εἰς δόξαν τοῦ τε Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας». Ὡσαύτως μεγάλας προσπάθειας κατέβαλεν ὁ τιμώμενος Πατριάρχης πρὸς ἱδρυσιν Σχολῶν, ἀνοικοδόμησιν καὶ ἀνακαίνισιν τοῦ Κεντρικοῦ Μοναστηρίου τῶν Ἀγιοταφῶν, ἄλλων

Ἰ. Μονῶν, Ἰ. Ναῶν καὶ τῆς Βασιλικῆς τῆς Γεννήσεως τῆς Βηθλεέμ. Χαρακτηριστικὴ ὑπῆρξε καὶ ἡ πρωτοβουλία Του πρὸς ἀνέγερσιν Ἐμπορικῶν Κέντρων ἐν Βηθλεέμ (πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν πλείστων γενικῶν ἐξόδων συντηρήσεως τοῦ Πατριαρχείου διὰ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἐτησίων ἐσόδων). Ἐπίσης δέον νὰ ἀναφερθῶν αἱ προσπάθειαι τοῦ Μακαριωτάτου κ.κ. Διοδώρου ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ ὑπὲρ τῆς Διορθοδόξου ἐπαφῆς καὶ συνεργασίας καὶ πρὸς οἰκοδόμησιν τῆς διαχριστιανικῆς ἐνότητος διὰ τοῦ ἐν ἀληθείᾳ διαλόγου.

Ἡ «Ἐκκλησία» ἐκφράζει συγκαρητήρια πρὸς τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Διοκαιοσαρείας κ. Ἰάκωβον διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐπιμέλειαν τοῦ μνημονευθέντος Τιμητικοῦ Τόμου καὶ εὐχεται εἰς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην κ.κ. Διόδωρον ἔτη πολλὰ καὶ ὡς αἰετοῦ ἀνακαινιζομένην θαλερότητα πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῶν ὁραματισμῶν Του ὑπὲρ τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, ἥτις ἔχει τὸ μέγα προνόμιον νὰ εἶναι ἀκοίμητος φρουρὸς τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων, τὰ ὁποῖα καθήγισσε διὰ τῆς σημαντικῆς παρουσίας Του Αὐτοῦ ὁ Κύριος.

«Ἱερωτάτη Παρακαταθήκη».

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ ἐπισημάνωμεν, ὅτι ἐν τῷ Ἐπιλόγῳ τοῦ εἰς τὴν προηγουμένην παρατήρησιν ἀναφερθέντος Τιμητικοῦ τόμου, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Διοκαιοσαρείας κ. Ἰάκωβος, ἀναφερόμενος εἰς τὰ ἐπὶ τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων ὡς κτιρίων καὶ νομίμων κληρονόμων τῶν Βυζαντινῶν, τονίζει τὰ ἐξῆς: «Ἡ πανηγυρικὴ ἀναγνώρισις τῶν προνομίων τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας ἐπὶ τῶν Ἁγίων Τόπων τῆς Παλαιστίνης καὶ ἐξαιρετικὸν τρόπον ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἀλλοδόξους, διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἄχρι τοῦ νῦν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ χαρακτηρισθῇ ἄλλως εἰ μὴ μόνον ὡς ἐξαιρετικὴ εὐνοία τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἑλληνισμόν... Ὡς φρουρὸς δ' ἀκοίμητος ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τῶν θεομιμῆτων Τόπων, διὰ τοῦ ἐνδόξου καὶ τροπαιοφόρου μοναχικοῦ τάγματος τῶν Ἀγιοταφιστῶν, ἡ Ἑλληνορθόδοξος Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων θὰ συνεχίσῃ, ἵνα περιφρουρῇ καὶ διαιωνίσῃ τὴν ἱερωτάτην Παρακαταθήκην τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων Σιτῶν τῆς ἁγίας, τὰ ἐπ' αὐτῶν ἀπαράγραπτα δίκαια αὐτῆς καὶ τὴν Ἀγιοταφικὴν Ἱδεολογίαν».

Διὰ τοῦτο ὁ Ἐπίλογος οὗτος καταλήγει ὡς ἐξῆς: «Μετὰ δικαίας κωνήσεως καὶ ἱεροῦ ζήλου ὁ Ἀγιοταφίτης πρῶτον καὶ πᾶς Ἕλληνας ὑπεροπῶν, ζηλωταὶ τῶν πατερικῶν παραδόσεων, θὰ ἀνατρέχωσιν εἰς τὴν ἀνα-

δίφρῳσιν τῶν ἱστορικῶν δεδομένων τῆς Ἱεροσολυμιτικῆς Ἐκκλησίας εἰς ἱκανοποίησιν μὲν αὐτῶν, εἰς ἀποκάλυψιν δὲ καὶ ἀπόδειξιν τῆς ὑψίστης ἀληθείας, τῆς συνεργασίας, δηλονότι, καὶ συζεύξεως Ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ ἢ τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ».

Ὁρθοδοξία καὶ Ἡνωμένη Εὐρώπη.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἑλβετίας κ. Δαμασκηνός, ὡς Διευθυντῆς τοῦ ἐν Γενεύῃ (Σαμπεζῶ) Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ διεθνοῦς φήμης Θεολόγου καὶ Καρδινάλιου Joseph Ratzinger, Προέδρου τῆς Congregatio τοῦ Βατικανοῦ ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῆς πίστεως, διοργάνωσεν ἀπὸ 17ης μέχρι 20ῆς Σεπτεμβρίου 1988 ἀκαδημαϊκὴν συνάντησιν πρὸς ἐξέτασιν τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν προετοιμασίαν τῆς «Ἡνωμένης Εὐρώπης». Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Δαμασκηνός ἦτο εἰς ἐκ τῶν πλέον ἀρμοδίων καὶ καταλλήλων διὰ μίαν τοιαύτην λαμπρὰν πρωτοβουλίαν, διότι ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν τῇ καθ' ὅλου Χριστιανικῇ Οἰκουμενῇ ἐκτιμᾶται ὡς διαπρεπῆς Ὁρθόδοξος θεολόγος, ὡς Ἐπισκέπτης ἢ καὶ ὡς Τακτικὸς Καθηγητῆς Ἑλβετικῶν καὶ ἄλλων Πανεπιστημίων, ὡς συνετὸς Προϊστάμενος τοῦ μνημονευθέντος ἀκτινοδόλου Ὁρθοδόξου Κέντρου καὶ ὡς ἐμπροσχωτῆς καὶ συντονιστῆς τῆς Γενικῆς Γραμματείας προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδοξίας. Ταῦτα ἐξηγοῦν διατὶ κατὰ τὸ 1988 ἀνεκηρύχθη Ἐπίτιμος Διδάκτωρ κ α ἰ ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βέρνης, διότι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐκπροσωπεῖ ἐπαξίως τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸν τομέα τῆς συναντήσεως Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς καὶ τῶν Δυτικῶν Ἐκκλησιῶν».

Κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀκαδημαϊκὴν συνάντησιν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἑλβετίας κ. Δαμασκηνός ὠμίλησεν ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ ἀποστολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν οἰκοδόμησιν τῆς Εὐρώπης». Ἡ διάλεξις αὕτη, ὡς καὶ ἐτέρα γενομένη εἰς τὸ 22ον Ἱερατικὸν Συνέδριον τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Γερμανίας (17 - 20 Ὀκτωβρίου 1988) ὑπὸ τὸν τίτλον «Βίωσις τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν διασπορὰν» ὑπὸ τὸν γενικὸν κοινὸν τίτλον «Ὁρθοδοξία καὶ Ἡνωμένη Εὐρώπη», ἐξεδόθησεν ὑπὸ τῶν ἐκδόσεων «Τέρτιος» (Κατερίνη) εἰς κομρὸν βιβλίον 64 σελίδων. Οὕτως ὁ Ἕλληνας ἀναγνώστης ἔχει τὴν δυνατὴτητα νὰ κατανοήσῃ διατὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅπερ ἐκπροσωπεῖται ἐν Εὐρώπῃ ὑπὸ τοῦ ἐν Σαμπεζῶ Ὁρθοδόξου Κέντρου του, καὶ τῆς καθ' ὅλου Ὁρ-

θοδοξίας δύναται καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ζωοποιούσα τὴν μέλλουσαν Ἠνωμένην Εὐρώπην ἐπιτέλεια. Ἡ δὴ τὴν 18ην Μαρτίου 1980 ὁ Σεβασμιώτατος κ. Δαμασκηνός, προσφωνῶν ἐν Σαμπεζὺν τὸν τότε Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας Κωνσταντῖνον Τσάτσον καὶ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Ἀπ. Παύλου εἰς τὸν κατ' ὄναρ ἐμφανισθέντα καὶ λόγοντα εἰς αὐτόν: «Διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν», εἶχε διακηρύξει εὐστόχως καὶ ἐπιγραμματικῶς: «Εἰς τὸ δράμα τοῦτο ὑπηρετούσαμεν καὶ ἡμεῖς ἐπανελθόντες ἐξ Ἀνατολῶν εἰς τὴν Δύσιν μετὰ τοῦ Ἀπ. Παύλου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου τιμᾶται ὁ Ναὸς οὗτος· τοῦτο δέ, προκειμένου ἵνα ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὸ αἷτημα τῶν καιρῶν, τὸ ὅποιον συνίσταται εἰς τὴν ἐναόρκωσιν τοῦ ὑπερεθνικοῦ καὶ ἐνωτικοῦ πνεύματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν τοῦτον χῶρον, τοῦ ὁποίου ὁ πολιτισμὸς δὲν δύναται νὰ νοηθῆ ἄνευ τῆς πανλείου κληρονομίας. Ταύτην χαρακτηρίζει σύνθεσις ἑλληνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ πνεύματος, εἰς θαυμὸν ὥστε νὰ μὴ νοῆται ἀναζήτησις γνησίου εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὴν προσπάθειαν ἀποχριστιανισμοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἢ ἀφελληνισμοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Διότι, πράγματι, ἡ σύνθεσις γνησίου ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ Χριστιανισμοῦ ἀποτελεῖ τὴν πεμπουσίαν τῆς εὐρωπαϊκῆς κληρονομίας χαρακτηριζομένης ὑπὸ μιᾶς θαυμαστῆς ὀντως ἰσορροπίας ἐνδοκοσμοῦ καὶ ἐξωκοσμοῦ θεωρήσεως τοῦ ἀνθρώπου ὡς φορέως τῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ, πρακτικοῦ θίου καὶ μοναστικῆς ἀναιτάσεως, δημοκρατίας καὶ χριστιανικῆς εὐνομίας, ἐλευθερίας καὶ χριστιανικοῦ ἠθους».

«Ἡ καμπάνα τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Ἀφρική».

Εἶναι ἄξιον ἰδιαίτερας ἐξάρεως τὸ γεγονός, ὅτι τὸ καλλιτεχνικώτατον «Ἡμερολόγιον 1989», ὅπερ δι' ἄλλην μίαν φορὰν ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κεντρῶας Ἀφρικῆς κ. Τιμοθέου, δὲν ὑπομνήσκει ἀπλῶς ὅτι, ὡς σημειοῦται εἰς τὸν ὑπότιτλον του, «χρόνια τώρα ἡ καμπάνα τῆς Ὁρθοδοξίας σημαίνει στὴν ἀφρικανικὴ γῆ», ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁ ἥχος τῆς καμπάνας αὐτῆς εἶναι ἀφ' ἐνὸς πιστοποιήσις ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀναγεννᾷ τὴν ἀφρικανικὴν ἠπειρον καὶ ἀφ' ἑτέρου πρόσκλησις πρὸς τὴν ἀναγέννησιν ταύτην.

Αἱ θαυμάσιαι ἐγχρωμοὶ φωτογραφίαι τοῦ Ἡμερολογίου καὶ αἱ δι' αὐτὰς ἐπιτελεῖς ἐπεξηγηματικαὶ σημειώσεις (λεζάντες), ὡς καὶ ὁ θαυμάσιος ἡμερολογιακὸς πρόλογος τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Τιμοθέου, ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία διὰ τοῦ θαυμασίου μυσταγωγικοῦ καὶ ἀναγωγικοῦ λειτουργικοῦ πνεύμα-

τός της καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς ὑπ' αὐτῆς ἐπιτυγχανομένης ἀνακεφαλαίωσεως ἐν Χριστῷ «τῶν ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἐφ. α' 10) ὀδηγεῖ τοὺς δεχομένους τὸ ἀνακαινιστικὸν μήνυμά της εἰς ἀληθῆ πνευματικὴν ἀναγέννησιν καὶ εἰς ἐκκόλαριν πασῶν τῶν ἐμφύτων ἀξιολογικῶν προδιαθέσεων των καὶ καθιστᾷ αὐτοὺς οἰκοδόμους πολιτισμοῦ καὶ φορεῖς νέας βιοθεωριακῆς ποιότητος. Ἡ νέα ποιότης τῆς ζωῆς εἶναι ἐκδηλὸς οὐ μόνον εἰς τὴν ζωὴν τῆς λατρείας καὶ τῆς προσευχῆς καὶ εἰς τὰς συγκινητικὰς χειροτονίας νέων κληρικῶν καὶ θεμελιώσεις νέων ἱ. ναῶν, ἀλλὰ —ὡς ἐπισημαίνει ὁ Σεβασμιώτατος— καὶ εἰς τὰ νέα αὐτοσχέδια τραγούδια καὶ τὰς νέας μουσικὰς συνθέσεις τῶν ἰθαγενῶν, εἰς τοὺς χορούς των, εἰς τὰ ἀγροκτίματα καὶ τὰς κτηνοτροφικὰς ἐγκαταστάσεις, εἰς τὴν ὑλοτόμησιν τῶν δένδρων, εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια, εἰς τὰς περιηγήσεις ἐντὸς τῆς ζούγκλας καὶ τῆς σαβάνας, εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ποδηλάτου ἢ τοῦ Land Rover, εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς πηγαιῆς καὶ ἀνεπιτηδεύτου χαρᾶς ἢ εὐγνωμοσύνης, εἰς τὰς συνεσιώσεις των.

Ἀληθῶς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Ἡμερολόγιον εἶναι θαυμασία ἐποπικὴ προβολὴ πτυχῶν τινῶν τοῦ ἐλπιδοφόρου ὀρθοδόξου ἱεραποστολικοῦ ἔργου, ὅπερ συντελεῖται εἰς διαφόρους περιοχὰς τῆς Ἀφρικῆς, ὅπως συντελεῖται καὶ εἰς πάσας τὰς λοιπὰς ἠπείρους τῆς γῆς.

Ἐπὶ τῇ 25ετηρίδι τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας.

Αἱ ἐν Βόννη γενόμεναι ποικίλαι ἐκδηλώσεις (συνέδριον, δημοσιεύματα κ.λπ.) πρὸς ἑορτασμὸν τῆς 25ετηρίδος τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας ἐπεσφραγίσθησαν διὰ πανηγυρικῆς τελετῆς, τὴν ὁποίαν ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των οὐ μόνον διαπρεπεῖς ἡγέται τῶν λοιπῶν ἐν Γερμανίᾳ Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Γερμανίας Richard von Weizsäcker, ὅστις εἶναι γνωστὸς διὰ τὴν εὐσέβειαν, τὴν τεραστίαν μόρφωσιν, τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην του. Μάλιστα ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Δυτικοῦ Γερμανικοῦ Κράτους κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην ὁμιλήσας ἐξῆρε τὴν ἀκτινοβόλον δρασὶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γερμανίας. Αὕτη, ὡς οὗτος ὑπέμνησεν, ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην ἡγεσίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γερμανίας καὶ Ἐξάρχου Κεντρῶας Εὐρώπης κ. Αἰγυσινοῦ, ἀφ' ἐνὸς ἀγωνίζεται διὰ τὴν ὑπὸ τὴν αἰγίδα της συνένωσιν καὶ ὁλοκληρώσιν τῶν ἐν Γερμανίᾳ Ἑλλήνων, ὅτινες σημειωτέον ἀνέρχονται σήμερον εἰς

300.000 και ποιμαίνονται ἐν τοῖς πλαισίοις 48 ἑλληνορθοδόξων ἐνοριῶν - κοινοτήτων, καὶ ἀφ' ἐτέρου ἐργάζεται ἀκαταπονήτως διὰ τὴν ἀλληλοκατανόησιν τῶν Χριστιανῶν τῶν διαφόρων Ὁμολογιῶν. Ἰδιαιτέρως ὑπεγράμμισθησαν ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου Γερμανοῦ Προέδρου ἡ γνησία οἰκουμενικὴ συνειδήσις τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας καὶ τὸ γεγονός, ὅτι αὕτη κατ' ἐξάιρετον τρόπον δημιουργεῖ μίαν γέφυραν μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως.

Πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ μνημονεύσωμεν τὰς προσπαθείας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας πρὸς διατήρησιν τῆς ἑλληνορθόδοξου ταυτότητος τῶν Ἑλλήνων καὶ ἰδίως τῶν νέων τῆς δευτέρας καὶ τρίτης γενεᾶς. Ὡς ἐτόνισεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γερμανίας κ. Ἀύγουστίνος ἐν προσφάτῳ ὁμιλίᾳ του, (σὴ Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι λόγια, ἀλλὰ τρόπος ζωῆς, εἶναι βίωση τῆς ὅλης παραδόσεώς μας, σὴν τελειότερη ἐκφρασὴ τῆς. Ὁρθοδοξία θὰ πῆ ἀβίαστη, ἀλλὰ ἐν ἐπιγνώσει ἀναγνώριση τοῦ γεγονότος, ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας —ὅπως ἐκφράζεται σὴ Θεολογία καὶ σὴν ἀνεπανάληπτη λατρεία μας— ἐνέπνευσε, κατηύθυνε, τροφοδότησε, δυνάμωσε καὶ καθωδήγησε τὸν Ἑλληνισμό μας σὴν ἐθνικὴν του ἀποκατάστασιν).

Εὐχόμεθα ὅπως ἡ Ἱ. Μητρόπολις Γερμανίας συνεχίσῃ νὰ εἶναι ἀκτινοβόλος φάρος τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν Δυτικῇ Εὐρώπῃ καὶ ἐν τῇ καθ' ὅλου Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ.

«Καὶ τῶν ψυχικῶν ἀρρωστημάτων ἐπινοεῖ τὴν διόρθωσιν».

Κατὰ τὴν ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ ἔτους 1988 πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ὁ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο Πρόεδρος αὐτῆς Ἀκαδημαϊκὸς κ. Γεώργιος Μερίκας, ὁμιλήσας περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἱατρικῆς καὶ παρουσιάσας κατὰ τρόπον συνθετικὸν καὶ φιλοσοφικὸν τὰς κολοσσιαίας προοπτικὰς, αἵτινες διανοίγονται εἰς τὴν ἱατρικὴν ἔρευναν καὶ διαγνωστικὴν ἢ θεραπευτικὴν πρᾶξιν, δὲν παρέλεψε νὰ ἐξάσῃ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὴν ἀναγκαιότητα τῆς Ἱατρικῆς τῆς προσωπικότητος ἢ ἄλλως Ψυχοσωματικῆς Ἱατρικῆς, ἡ ὁποία σιγέφεται πρὸς ἐμπεριστατωμένην κάλυψιν τοῦ ψυχικοῦ στοιχείου τοῦ ἀσθενοῦς, ἀνεξαρκῆτως τοῦ ἂν τοῦτο ἔπαιξε αἰτιοπαθογενετικὸ ρόλο πρωτογενῶς ἢ ἐπεκάθησε ἐπὶ τοῦ ἀνωμάλου βιολογικοῦ δευτερογενῶς σὴν κάθε μία περίπτωσιν. Ἡ

μὴ κάλυψιν του σήμερα ἀποτελεῖ τὸ μεγάλο παράπονον τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τῶν ἀσθενῶν γιὰ τοὺς γιατροὺς τους. «Ὁποῖος γιατὸς δὲν τὸ κατανοεῖ δὲν εἶναι φτιαγμένος γιὰ γιατρός».

Ὁ ἱατρός πρέπει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, νὰ «ἐνδιαφέρεται καὶ γιὰ τὸ ψυχοσωματικὸ σκέλος τῆς ὑγείας», νὰ «τηρῇ κοινωνικώτερη στάση πρὸς τὸν ἄρρωστο», νὰ «γνωρίζῃ τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον τοῦ ἀρρώστου καὶ τὰ κατὰ τὴ διαβίωσίν του» καὶ νὰ «ἀκούῃ ὑπομονητικὰ τὸ ἱστορικὸν του, ἀπώτερον καὶ παρόν». Ὁ ἱατρός, ὡς προσθέτει ὁ κ. Μερίκας, πρέπει νὰ μὴ λησμονῇ τοὺς λόγους τοῦ Μ. Βασιλείου: «Ὁ ἱκανὸς ἱατρός οὐ μέχρι τῶν σωμάτων περιορίζεται τὴν ἐκ τῆς Ἱατρικῆς τέχνης χάριν, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχικῶν ἀρρωστημάτων ἐπινοεῖ τὴν διόρθωσιν».

Ἡ βαθυστόχαστος ὁμιλία τοῦ κ. Μερίκας, παρουσιάζουσα τὴν κυριώτεραν σταθερὰν προϋπόθεσιν τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀξιοποιήσεως τῆς Ἱατρικῆς κατέληξεν ὡς ἐξῆς: «Ἡ ἱατρικὴ, ἴσο ὡς ἐπιστήμη, ὅσο καὶ ὡς πράξις, συνεχῶς θὰ μεταμορφώνεται, ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, λόγω μεταβολῶν τῆς γνώσεως, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς διαβίωσης τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν. Συνεχῶς τὸ περιεχόμενό της θὰ γίνεται πῶς εὐρὸν καὶ πῶς ποικίλο. Μὰ ἡ οὐσία της θὰ παραμένῃ σὲ τελικὴ ἀνάλυση πάντοτε ἡ ἴδια. Κι αὕτη θὰ εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ γιατροῦ ἀντιμετώπιση τοῦ πόνου, τῆς ἀνημπορίας καὶ τῆς ἀπειλῆς τῆς ζωῆς τοῦ ἀρρώστου, τῆς ζωῆς, ἡ ὁποία εἶναι ὁ πῶς ἰσχυρὸς ἐνοικιῶδης πόθος τοῦ ἀνθρώπου, μ' ὑπευθυνότητα, μ' ἀνιδιοτέλεια, μὲ ἀνεπιφύλακτο σεβασμὸ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀρρώστου, τῆς ψυχολογίας του καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας του καὶ πρὸ παντὸς μὲ ἀγάπην κατὰ Χριστόν».

ΔΙΑΘΕΣΙΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΩΡΕΑΝ

Συγγράμματα τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Κίτρους κυροῦ Βαρνάβα διαθέτει δωρεὰν σὲ βιβλιοθηκὰς Ἱερῶν Μονῶν, Ἐνοριῶν καὶ Πνευματικῶν Κέντρων ὁ ἀδελφός του κ. Ἀνδρέας Τζωρτζάτος, εἰς μνημόσυνον αὐτοῦ.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι μποροῦν νὰ ἐπικοινωνήσουν μὲ τὸν Ἀρχιμ. π. Νικόλαο Πρωτοπαπᾶ, Διευθυντὴ Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, στὸ τηλέφ. 01 - 721.8838 (8 - 12 π.μ.).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

'Ιερά Μητρόπολις Δημητριάδος

'Αφιερωμένη στην επέτειο της 1000ετηρίδος του έκ-
χριστιανισμού των ρώσων ήταν η 21η Νοεμβρίου στην
"Ένωση Χριστιανών 'Επιστημόνων στο Βόλο. Με κύ-
ριο όμιλητή τον Πρόεδρό της μηχανικό κ. Μιλτ. Για-
λίδη, τὰ μέλη της ΕΧΕ είχαν την ευκαιρία νὰ παρα-
κολουθήσουν ένα ενδιαφέρον όδοιπορικό, πού συνω-
δεύοταν καί από έγχρωμες διαφάνειες, στην ιστορική
πορεία των ρώσων όρθοδόξων χριστιανών. Μικρή έκ-
θεση από έόρτια ένθυμήματα της επέτειου ήταν στη
διάθεση των άκροατών, πού με προσοχή άκουσαν την
είσήγηση. Μετά τον όμιλητή τον λόγο έλαθε ό Σεβ.
Μητροπολίτης μας πού ανέφερεη κατά κύριον λόγον
στις δυσχέρειες της ρωσικής 'Εκκλησίας κατά τον
20όν αιώνα καί στην έκταση της «περεστρόικα» στις
ήμερες μας.

Σημειώνεται ότι η ΕΧΕ λειτουργεί από 5ετίας καί
έχει τακτικές συνάξεις των μελών της κάθε Δευτέρα
θράδυ στο Πνευματικό Κέντρο της 'Ι. Μητροπόλεως,
στη διάρκεια των όποιων αναπτύσσονται θέματα όρ-
θοδόξου πνευματικότητας καί άκολουθεί έπικοδομη-
τικός διάλογος. Παράλληλα η ΕΧΕ όργανώνει μη-
νιαίες διαλέξεις για εϋρύτερο κύκλο ενδιαφερομένων,
καθώς καί πολλές άλλες εκδηλώσεις με έπίκεντρο την
έλληνορθόδοξη παράδοση καί τη βίωσή της στη σύγ-
χρονη ζωή.

Το κοινωνικό έργο της 'Ιεράς Μητροπόλεως.

Στό ποσό των 36.883.000 δρχ. άνέρχονται οί δαπά-
νες για τό φιλανθρωπικό καί κοινωνικό έργο της 'Ι.
Μητροπόλεως μας τό χρόνο πού φεύγει. Μέσα στό
1988 τὰ χρήματα αυτά προσφέρθηκαν για τήν ανα-
κούφιση πασχόντων καθώς καί για άλλες κοινωνικές
παροχές. Πιο συγκεκριμένα κονδύλιο 17.750.000 δρχ.
διετέθη στόν φιλανθρωπικό τομέα πού περιλάμβανε:
άποστολές άσθενών στο έξωτερικό για θεραπεία, λει-
τουργία Σχολής κωφαλάλων παιδιών, φάρμακα σε ά-
πόρους, βοήθεια σε πολυτέκνους, οικονομικές ενισχύ-
σεις σε άνέργους, άποφυλακίσεις κρατουμένων για
χρέη, μηνιαία βοήθημα σε άναξιοπαθούντες καί λει-
τουργία 4 ένοριακών «Σπιτιών Γαλήνης Χριστού».

'Εξ άλλου στόν καθαυτό κοινωνικό τομέα διετέθη-
σαν 19.133.000 δρχ. Στόν τομέα αυτόν λειτουργούν:
τό Κέντρο Συμπαραστάσεως Οίκογενείας, οί ύποτρο-
φίες για φοιτητές καί μαθητές, οί κατασκηνώσεις, τὰ
φοιτητικά σεμινάρια, οί έκδηλώσεις, οί έκδόσεις ένη-
μερωτικών φυλλαδιών για τή νεολαία, η λειτουργία
της Σχολής Γονέων, ό Συμβουλευτικός Σταθμός Προ-
βλημάτων 'Εφηβείας, τό Πνευματικό Κέντρο της 'Ι.
Μητροπόλεως μας, η ποιμαντική μέριμνα των μελλο-
νύμφων, η έκδοση της έφημερίδος μας «Πληροφόρη-
ση» κ.ά.

"Ας σημειωθεί ότι τὰ κονδύλια αυτά προέρχονται

κατά κύριο λόγο από έκούσιες συνεισφορές των πι-
στών, πού έμπιστεύονται την 'Εκκλησία. Αύτή δέ συμ-
πληρώνοντας από δικούς της πόρους, τὰ έπιστρέφει
καί πάλιν στο λαό μας, εφαρμόζοντας τή μέθοδο των
συγκοινωνούντων άγγείων. Τό χέρι της 'Εκκλησίας
άγκαλιάζει όλους τους άνθρώπους καί με στοργή
προστατεύει τους έχοντες άνάγκη.

('Εκ της 'Ι. Μητροπόλεως)

'Ιερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καί Αιγιαλείας

Τό Καλλιμανοπούλειο Διακονικό Κέντρο έτοιμάζε-
ται όλοταχώς δια νά τεθῆ σε λειτουργία. 'Από τήν
'Ανατολική Γερμανία έφθασαν στα Καλάβρυτα τὰ έπι-
πλα όλοκλήρου του κτιρίου καί έποποθετήθησαν εις
τους χώρους του 'Ιδρύματος. Τὰ έπιπλα αυτά είναι
προσφορά της Εύαγγελικής 'Εκκλησίας της 'Ανατο-
λικής Γερμανίας. Εις τὰ Καλάβρυτα ηλθε ως ειδικός
άπεσταλμένος του έργοστασίου κατασκευής των ό κ.
GERT GROSSPIETZSCH ό όποιος καί ησχολήθη με
τήν συναρμολόγησιν, τοποθέτησιν κ.λπ. Τό συνολικό
θάρος των άποσταλέντων έπίπλων ητο 17.200 χιλίο-
γραμμα. Εις τήν εκφόρτωσιν δέ του τεραστίου αυτού
φορτίου είργάσθησαν έθελοντικώς ό Αιδεσιμολογίωτα
π. Γεώργ. Μπίρμπας καί πολλοί Κληρικοί της 'Ε-
παρχίας Καλαβρύτων υπό τήν καθοδήγησιν του Σε-
βασμιωτάτου Μητροπολίτου μας.

Πολύτιμος έπίσης ύπήρξεν η συμβολή του κ. Λεων.
Μάντζαρη, Διευθυντού του Τελωνείου Αιγίου, καί του
κ. Πλαγιανάκου, οί όποιοι άνήλθον εις Καλάβρυτα καί
ώλοκλήρωσαν επί τόπου τὰς τελωνειακάς διατυπώ-
σεις, προκειμένου νά άποφευχθῆ η εκφόρτωσις καί η εκ
νέου φόρτωσις των έπίπλων προς έπαλήθευσιν του φορ-
τίου, γεγονός τό όποιον θά είχε ως άποτέλεσμα τήν
οικονομικήν έπιθάρυσιν της 'Ι. Μητροπόλεως. Εις τήν
διεκπεραίωσιν των σχετικών εργασιών εκτελωνισμού
έξόχως σπουδαία ύπήρξεν η συμβολή του Δόκτωρος
κ. 'Αντων. Παπαντωνίου, Διευθυντού του Γραφείου της
Συνοδικής 'Επιτροπής 'Αλληλοβοηθείας, του κ. 'Αντ.
Πετρονάκου καί του έν γένει προσωπικού της 'Επι-
τροπής ταύτης.

('Εκ της 'Ι. Μητροπόλεως)

'Ιερά Μητρόπολις Νέας 'Ιωνίας καί Φιλαδελφείας

Προνοία του Σεβ. Μητροπολίτου Ν. 'Ιωνίας καί
Φιλαδελφείας κ. Τιμοθέου έπραγματοποιήθησαν εις
τους 'Ι. Ναούς 'Αγίων 'Αναργύρων Ν. 'Ιωνίας καί 'Α-
γίας Εύφημίας Ν. Χαλκηδόνας δύο 'Ομιλίες, υπό ει-
δικών 'Ομιλητών, προς κατατόπισιν του Πληρώματος
της 'Ι. Μητροπόλεως, δια τό σοβαρόν θέμα των υπό
έκδοσιν νέων ηλεκτρονικών ταυτοτήτων.

Οί 'Ομιληταί έπεσήμανον τους κινδύνους, οί όποιοι
θά δημιουργηθούν εκ της εφαρμολγής του μέτρου τού-
του, τόσον ως προς τήν στέρησιν των άτομικών έλευ-
θεριών, έφ' όσον δια των ταυτοτήτων αυτών θά παρα-

κολουθήται λεπτομερώς ή ζωή έκάστου άτομου, από τής γεννήσεως μέχρι του θανάτου του, όσον και ώς πρός τό σοβαρώτατον θέμα τής πνευματικής σωτηρίας του ανθρώπου, άφου επί των ταυτοτήτων θά αναγράφεται διά συμβόλων ό 'Αριθμός 666 του 'Αντιχρίστου, ή δέ παραλαβή τής ταυτότητος θά Ισοδυναμή με άρνησιν τής πίστεως πρός τόν Σωτήρα Χριστόν, κατά τά άναφερόμενα εις την «'Αποκάλυψιν».

—Τήν Κυριακήν 6 Νοεμβρίου ό Σεβ. κ. Τιμόθεος έκαμε έναρξιν των άπογευματινών κηρυγμάτων αυτού πρός τας Κυρίας τής περιφερείας τής 'Ι. Μητροπόλεως Ν. 'Ιωνίας και Φιλαδελφείας, τά όποία πραγματοποιούνται εις τόν 'Ι. Ναόν 'Αγίου Γεωργίου Ν. 'Ιωνίας. 'Ο Σεβ. κ. Τιμόθεος ώμίλησε την 20ήν Νοεμβρίου π.έ. πρός τούς Νέους τής Μητροπολιτικής περιφερείας κατά την τακτικήν συγκέντρωσιν αυτών εις τό Πνευματικόν Κέντρον Νεότητος τής 'Ι. Μητροπόλεως, την δέ 27ην Νοεμβρίου πρός τας Νεάνιδας.

('Εκ τής 'Ι. Μητροπόλεως)

'Ιερά Μητρόπολις Χαλκίδος

"Εγινε στόν 'Ιερό Ναό Εύαγγελιστρίας στη Χαλκίδα, στις 17 και 18 Νοεμβρίου π.έ., 'Ιερατικό Συνέδριο με συμμετοχή 150 Κληρικών τής 'Ι. Μητροπόλεως. «Τό λειτουργικό έργο του 'Ιερέως» ήταν τό θέμα τής πρώτης ημέρας τό όποίο αναπτύχθηκε από τόν καθηγητή τής Λειτουργικής τής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κ. 'Ιωάννη Φουντούλη, πού προσεκήλη από τόν Σεβ. Χαλκίδος γι' αυτό τό σκοπό. Τήν εισήγηση άκολούθησε γόνιμος διάλογος και ό κ. Καθηγητής έλυσε πολλές λειτουργικές άπορίες των αιδεσιμωτάτων συνέδρων.

Διοικητικά θέματα αναπτύχθηκαν την δεύτερη ημέρα και ό 'Αρχιμ. κ. Νεκτάριος Τσούβαλης, έδωσε οδηγίες γιά την διεξαγωγή του έράνου τής αγάπης. "Εγινε επίσης άπολογισμός διαχειρίσεως των έσόδων του Γενικού Φιλοπτώχου Ταμείου. Γιά τό διάστημα 1.1.88 έως 31.10.88 έχει χορηγηθή τό ποσόν των 4.755.225 δρχ. γιά βοηθήματα σε άπόρους, φάρμακα, ένισχυση κρατουμένων στις Φυλακές Χαλκίδος και των Πολυτέκνων.

Τήν έναρξη του Συνεδρίου τίμησαν με την παρουσία τους βουλευταί, ό Διοικητής τής Σχολής Πεζικού, ό Λιμενάρχης, ό Διευθυντής 'Αστυνομίας του Ν. Εύβοίας, ό Διευθυντής Μέσης 'Εκπαιδεύσεως του Νομού και ό 'Αρχιμ. κ. 'Ιωάννης Σακελλαρίου, καθηγητής τής 'Ανωτέρας 'Εκκλησ. Σχολής 'Αθηνών, οι όποιοι και προσεφώνησαν καταλλήλως.

Τις έργασίες διήυθυε, όπως πάντοτε, ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Χρυσόστομος.

—Εϊδική τιμητική έκδήλωση γιά τούς συνεργάτας εις τά έργα αγάπης τής 'Ι. Μητροπόλεως Χαλκίδος, έγινε στόν Ι. ναό Εύαγγελιστρίας Χαλκίδος, με πρωτοβουλία του Σεβ. Μητροπολίτου Χαλκίδος κ. Χρυσόστομου.

Μετά από την 'Ιεράν Παράκλησιν ή όποία έψάλη, ό Σεβασμιώτατος παρέθεσε δεξίωση στη διάρκεια τής όποίας εύχαρίστησε όλους όσοι βοηθούν στα έργα φιλανθρωπίας, τούς ενημέρωσε γιά την κίνηση του Γεν.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών

"Εχοντες ύπ' όψιν τας διατάξεις των άρθρων 37, πργρ. 2, και 67 του Ν. 590/1977, «Περί Καταστατικού Χάρτου τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος», ως και τας διατάξεις των άρθρων 33 και 34 του ύπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού «Περί 'Ιερών Ναών, 'Ενοριών και 'Εφημερίων», προκειμένου, ίνα προθώμεν εις ανακήρυξιν ύποψηφίου πρός πλήρωσιν κενής θέσεως τακτικού 'Εφημερίου έν τώ Ι. Ν. 'Αγίων Κων)νου και 'Ελένης - Μοσχάτου, καλούμεν τούς βουλομένους, ίνα καταλάβωσιν την 'Εφημεριακήν ταύτην θέσιν και έχοντας τά ύπό του άρθρου 34/1α του αυτού ως άνω Κανονισμού προβλεπόμενα κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης προκηρύξεως εις τό Περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσιν ήμίν τά νενομισμένα δικαιολογητικά διά τά περαιτέρω.

'Εν 'Αθήναις τή 30ή Δεκεμβρίου 1988

† 'Ο 'Αθηνών ΣΕΡΑΦΕΙΜ

"Εχοντες ύπ' όψιν τας διατάξεις των άρθρων 37, πργρ. 2, και 67 του Ν. 590/1977, «Περί Καταστατικού Χάρτου τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος», ως και τας διατάξεις των άρθρων 33 και 34 του ύπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού «Περί 'Ιερών Ναών, 'Ενοριών και 'Εφημερίων», προκειμένου, ίνα προθώμεν εις ανακήρυξιν ύποψηφίου πρός πλήρωσιν κενής θέσεως τακτικού 'Εφημερίου έν τώ Ι. Ν. 'Αγ. Δημητρίου - 'Ομωνύμου Δήμου 'Αττικής, καλούμεν τούς βουλομένους, ίνα καταλάβωσιν την 'Εφημεριακήν ταύτην θέσιν και έχοντας τά ύπό του άρθρου 34/1α του αυτού ως άνω Κανονισμού προβλεπόμενα κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης προκηρύξεως εις τό Περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσιν ήμίν τά νενομισμένα δικαιολογητικά διά τά περαιτέρω.

'Εν 'Αθήναις τή 30ή Δεκεμβρίου 1988

† 'Ο 'Αθηνών ΣΕΡΑΦΕΙΜ

'Ιερά Μητρόπολις Καλαβρύτων και Αϊγιαλείας

"Εχοντες ύπ' όψιν τας διατάξεις: α) των άρθρων 38, παραγρ. 2 και 67 του Ν. 590/1977, β) του Ν. Δ. 1398/1973, γ) του Ν. 673/1977 και προκειμένου ίνα προθώμεν εις ανακήρυξιν ύποψηφίου πρός πλήρωσιν τής κενής θέσεως τακτικού Διακόνου έν τώ Ι. ναφ 'Αγίου 'Ιωάννου Αϊγίου,

καλούμεν τούς βουλομένους ίνα καταλάβωσι την Διακονικήν ταύτην θέσιν και έχοντας τά ύπό του άρθρου 34/1β' του ύπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού «Περί 'Ιερών Ναών, 'Ενοριών και 'Εφημερίων» προβλεπόμενα

Φιλοπτώχου Ταμείου κατά τό παρελθόν έτος και διένειμε ως εύλογία θιβλίον.

('Εκ τής 'Ι. Μητροπόλεως)

κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσίευσής της παρούσης προκηρύξεως εις τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 13ῃ Δεκεμβρίου 1988

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καρπενησίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Ἀποστόλων Ἀνατολικῆς Φραγκίστης Εὐρυτανίας, καλοῦμεν τοὺς θυλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καρπενησίῳ τῇ 19ῃ Δεκεμβρίου 1988

† Ὁ Καρπενησίου ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις α) τῶν ἄρθρων 38, παρὰ γρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προθῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς 1) Ἁγίου Κωνσταντίνου Βόλου καὶ 2) Ἁγίου Δημητρίου Βόλου,

καλοῦμεν τοὺς θυλομένους ἵνα καταλάβωσιν τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/ιβ' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» προβλεπόμενα κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης προκηρύξεως εις τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Βόλῳ τῇ 28ῃ Δεκεμβρίου 1988

† Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κυθήρων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38, παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590/77 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις:

α) Ἐφημεριῶν: 1) Ἱ. Ν. Ἁγ. Τριάδος - Ἀλεξανδράδων. 2) Ἱ. Ν. Ἁγ. Βασιλείου - Ἀλλοιζιανικῶν. 3) Ἱ. Ν. Γεν. Θεοτόκου - Βιαραδικῶν. 4) Ἱ. Ν. Μεταμορφώσεως - Κεραμωτοῦ. 5) Ἱ. Ν. Ἁγ. Χαραλάμπους - Μυλοποτάμου. 6) Ἱ. Ν. Ἐσταυρωμένου - Πιτινιανικῶν. 7) Ἱ. Ν. Ἁγ. Ἐλέσης - Πούρκου.

β) Διακόνων: 1) Ἱ. Ν. Ἐσταυρωμένου - Χώρας. 2) Ἱ. Ν. Ζωοδόχου Πηγῆς - Ποταμοῦ. 3) Ἱ. Ν. Ἁγ. Χαραλάμπους - Καραθᾶ.

Καλοῦμεν τοὺς θυλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Κυθήροις τῇ 30ῃ Δεκεμβρίου 1988

† Ὁ Κυθήρων ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ναυπλίου (Μητροπολιτικοῦ), καλοῦμεν τοὺς θυλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 2ῃ Ἰανουαρίου 1989

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας καὶ Ὠλένης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38, παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590)77 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις:

α) Ἐφημεριῶν: 1) Ἱ. Ν. Ἁγίου Γεωργίου Ἀμυγδαλῆς - Λαμπειᾶς. 2) Ἱ. Ν. Ἁγίου Γεωργίου Ζαχαρεϊκῶν - Ἀντρωνίου. 3) Ἱ. Ν. Παμμ. Ταξιαρχῶν Θαναουλεϊκῶν - Καπελέτου. 4) Ἱ. Ν. Ἁγίου Νικολάου Δούκα. 5) Ἱ. Ν. Ἁγίας Μαρίνης Περιστερίου.

β) Διακόνων: 1) Ἱ. Ν. Ἁγίου Νικολάου Γαστούνης. 2) Ἱ. Ν. Ἁγίου Τρύφωνος Ἀμαλιάδος, καλοῦμεν τοὺς θυλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πύργῳ τῇ 2ῃ Ἰανουαρίου 1989

† Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις α) τῶν ἄρθρων 38, παρὰ γρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προθῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν

της κενής θέσεως τακτικού Διακόνου ἐν τῷ ἰ. ναῷ Ζωοδόχου Πηγῆς Παιανίας, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/16' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Σπᾶτα, 3ῆ 'Ιανουαρίου 1989

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

Π ρ ὶ ς

Τὸν Πρωτοπρεσβύτερον Γεώργιον Κατινᾶν τοῦ Πολυχρόνη, Συνταξιούχον Κληρικὸν τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν (καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Διὰ τοῦ παρόντος κοινοποιούμεν σοι κατωτέρω τὴν ἐρήμην σου ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθμ. 3/20.12.1988 ἀπόφασιν τοῦ 'Επισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν, συνωδὰ τῷ ἄρθρῳ 122 ἐδ. 3 τοῦ Ν. 5383/1932 «Περὶ 'Εκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τοῦτο τίθεται καὶ ἰσχύει συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Ν.Δ. 1714/1942 καὶ κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος», ἵνα οὕτω λάθῃς γνῶσιν αὐτῆς καὶ ἀσκήσῃς κατ' αὐτῆς τὸ κατ' ἄρθρον 126 τοῦ προειρημένου περὶ 'Εκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων Νόμου, ἔνδικον μέσον τῆς ἀνακοπῆς ἐρημοδικίας.

Προσπειδηλοῦμέν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει παρελεύσεως ἀπράκτου τῆς ὑπὸ τοῦ Ν. 5383/1932 καθοριζομένης προθεσμίας, θέλει ἡ ὑπόθεσίς σου διαβιθασθῆ ἑνώπιον τοῦ Πρωτοθαμίτου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, ὡς τὸ διατακτικὸν τῆς δημοσιευομένης ἀποφάσεως διαγορεύει.

Ὁ Γραμματεὺς τοῦ 'Επισκοπικοῦ Δικαστηρίου
'Αρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΑΠΟΦΑΣΙΣ 3η / 1988

Τὸ 'Επισκοπικὸν Δικαστήριον τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν, συγκείμενον ἐκ τοῦ Προεδρεύοντος Αὐτοῦ Πανοσιολογιωτάτου 'Αρχιμανδρίτου Δημητρίου Μπικιάρη, Πρωτοσυγγέλλου τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν, ἀναπληροῦντος, συνωδὰ τῷ ἄρθρῳ 4 τοῦ Ν. 5383/1932 «Περὶ 'Εκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», τὸν κωλυόμενον ὅπως

παραστῆ Μακαριώτατον 'Αρχιεπίσκοπον 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ.κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρον Αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν Μελῶν Αὐτοῦ Αἰδεσιμολογιωτ. Πρωτοπρεσβυτέρων Βασιλείου Δημακοπούλου καὶ Βασιλείου Παπαθαρσάμη, ἀναπληροῦντος τὸν ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν κωλυόμενον ὅπως παραστῆ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. Κωνσταντῖνον 'Ανδρουλάκη. Συνελθὸν εἰς Συνεδρίαν τῆ 20ῆ Δεκεμβρίου 1988, ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Τρίτη καὶ ὥρα 10ῆ πρωϊνῆ ἐν τῷ Μεγάρῳ τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν, κειμένῳ παρὰ τῆ ὁδῷ 'Αγ. Φιλοθέης 21 καὶ τῆ συνήθει τῶν Συνεδριῶν Λιθούση, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ Γραμματέως 'Αρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελοπούλου ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Κατινᾶ τοῦ Πολυχρόνη, Συνταξιούχου Κληρικοῦ τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν, κατηγορουμένου ἐπὶ ἀντικανονικοῦς παραπτώμασι.

Δικάζον ἐρήμην τοῦ κατηγορουμένου, νομίμως κληθέντος δις διὰ τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» τῆς 1ης - 11 - 1988 καὶ 1ης - 12 - 1988, ὡς καὶ τῆς ἡμερησίας 'Εφημερίδος τῶν 'Αθηνῶν «ΒΡΑΔΥΝΗΣ» τῆς 30ῆς - 11 - 1988, καὶ μὴ προσελθόντος καὶ παραστάντος κατὰ τὴν σημερινὴν δικάσιμον.

Διεξελθὸν καὶ ἐπισταμένως μελετήσαν ἅπαντα τὰ ἐν τῷ φακέλλῳ τῆς δικογραφίας ἔγγραφα καὶ στοιχεῖα.

Λαθὼν ὑπ' ὄψιν τὴν εἰσήγησιν τοῦ Συνέδρου - Μέλους Αὐτοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβ. Βασιλείου Δημακοπούλου.

Σκεφθὲν κατὰ τοὺς Θεῖους καὶ 'Ιεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

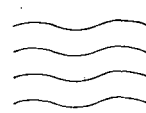
'Επειδὴ, ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης τοῦ ὄλου φακέλλου τῆς δικογραφίας ἀπεδείχθη ὅτι ἡ ὑπὸ κρίσιν ὑπόθεσις εἰσάγεται πρὸς ἐκδίκασιν ἐνώπιον Αὐτοῦ, τηρηθειῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ 'Εκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», προβλεπομένων καὶ καθοριζομένων διαδικασιῶν.

'Επειδὴ, ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης καὶ ἀξιολογήσεως τοῦ συνόλου τῶν στοιχείων τῆς δικογραφίας, τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων, προσηκόντως ἐν τῷ συνόλῳ ἐκτιμωμένων, ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς ἐν γένει περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίας, περιλαμβανούσης καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς προδικασίας ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων ἐγγράφων, κατ' ἐλευθέραν ἐκτίμησιν, δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 57 Ν. 5383/1932 ἀπεδείχθησαν τὰ κάτωθι πραγματικὰ περιστατικά...

'Επειδὴ, τὰ παραπτώματα τοῦ Κατηγορητοῦ, σαφῶς προβλέπονται καὶ ρητῶς τιμωροῦνται, ὑπὸ τῶν Θεῶν καὶ 'Ιερῶν Κανόνων, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Γραφικῶν Λογιῶν διὰ τῆς ποινῆς τῆς Κ α θ α ρ ε σ ε ω ς ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς 'Ιερωσύνης Ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν καὶ δι' ὑπὸ τῶν ...

Δ Ι Α Τ Α Υ Τ Α

κηρύσσει ὁμοφώνως τὸν κατηγορούμενον Πρωτοπρεσβ.

Γεώργιον Κατινᾶν τοῦ Πολυχρόνη, Συνταξιούχον Κληρικόν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἔνοχον ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι καὶ μὴ δυνάμενον κατ' ἔρθροις 10 καὶ 12 τοῦ Ν. 5383/1932, ὅπως ἐπιβάλλῃ αὐτῷ τὴν ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων προβλεπομένην ποινὴν, κηρύσσει ἑαυτὸ ἀναρμόδιον ἐπὶ τῆς ὑπὸ κρίσιν ὑποθέσεως καὶ παμψηφεί διαβιβάζει αὐτήν, ἵνα ἐκδικασθῇ λόγῳ ἀρμοδιότητος, ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, καταδικάζον ἅμα εἰς θάρος τοῦ κατηγορουμένου καὶ ὑπὲρ Τ.Α.Κ.Ε. τὴν ἐκ 10.000 δραχμῶν δικαστικὴν δαπάνην. Διατάσσει δὲ τὴν δημοσίευσιν τῆς παρούσης, συναδὰ τοῖς ἔρθροις 55 καὶ 122 ἐδ. 3 τοῦ Ν. 5383/1932, δις εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ ἅπαξ εἰς τὴν ἡμερησίαν ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν «ΕΣΤΙΑ», δίχα τῆς ἀναλυτικῆς ἀναφορᾶς τοῦ κατηγορητηρίου καὶ τοῦ αἰτιολογικοῦ αὐτῆς μέρους.

Ἐκρίθη, Ἀπεφασίσθη καὶ Ἐδημοσιεύθη Αὐθημερόν.

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ
ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
Ο ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΟΣ

Ἀρχιμ. Δημήτριος Μπεκιάρης

ΤΑ ΜΕΛΗ

Πρωτοπρεσβ. Βασίλειος Δημακόπουλος
Πρωτοπρεσβ. Βασίλειος Παπαβαρσάμης

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

Ἱερά Μητρόπολις Φωκίδος
ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Π ρ ὀ ς

Τὸν πρεσβύτερον Παναγιώτην Ζαχαρόπουλον τοῦ Νικολάου, Κληρικόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φωκίδος καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς.

Καλοῦμέν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φωκίδος, εἰς τὰ Γραφεῖα Αὐτῆς τὴν 17ην Φεβρουαρίου 1989 ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 12 μεσ. ἵνα δικασθῆς ἐπὶ τρεῖς ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι.

Προσεδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὥσ' ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ἐν Ἀμφίσσῃ τῇ 30ῇ Δεκεμβρίου 1988

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου

† Ὁ Φωκίδος ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Πρωτοπρ. Νικόλαος Καραγιάννης

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἐλασσώνος ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

† Ὁ Θήρας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὁμότ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Ποιμαντικὴ ἐγκύκλιος Χριστουγέννων.

Ἐόρτια Γράμματα.

Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις.

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ἑλληνορθόδοξη ἀκτινοβολία τῆς Βοστώνης.

Νόμος ὑπ' ἀρ. 1811 (Κύρωση τῆς «Σύμβασης» παραχώρησης στὸ Δημόσιο τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας).

Μητροπ. Κορίνθου Παντελεήμονος (μεταγλώττιση), Μικρὴ διατριβὴ γιὰ τὴ δημιουργία τῆς ψυχῆς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωση τῆς Ἀγ. Τριάδας.

Μητροπ. Δράμας Διονυσίου, Τὸ ἄγχος τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου καὶ ἡ ἀπουσία τῆς Πίστεως.

Μητροπ. Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀντωνίου, Ἡ πολιτεία ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀποκαλύψει Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Μητροπ. Γρεβενῶν Σεργίου, Ἡ Ἱ. Μογὴ τοῦ Ὁσίου Νικάνωρος καὶ τὸ κειμηλιοφυλάκιον αὐτῆς.

Μητροπ. πρ. Παραμυθίας Τίτου, Πρακτικὰ τοῦ Φροντιστηρίου τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου... τῆς περιόδου 1934 - 35.

Μητροπ. Σηλυβρίας Αἰμιλιανοῦ, Ὁφελούσιν σχίσματα καὶ αἱρέσεις;

Βασ. Ν. Ἀναγνωστοπούλου, Τὸ διορθόδοξο καὶ διαχριστιανικὸ ἔργο τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου (1923 - 87) καὶ ἡ συμβολὴ σ' αὐτὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βολοκολάσκ κ. Πιτιρίμ στὴν Ἀθήνα.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.